قال الرسول ﷺ

من رأى منكم منكرا فليغيره بيده، فإن لم يستطع فبلسانه فإن لم يستطع فبقلبه وذلك أضعف الإيمان . رواه مسلم

ڕەدد بە بەڵگەی صەحیح بۆ

کتێبی

الفرقه الناجيه

(فەرمودەی گروپە ڕزگار بومکە) ی

م. دەیوب عەلی زەڵمی

نوسینی

ئاوات جلال محمد

سەرپەرشتیاری پەروەردەیی

2019

تەفسیری نوور

هۆکاری نووسین

پاش پێدانی ئەم ڕەدد بە بەڕێز م. ئەیوب عەلی
نوسەری کتێبەکە وە وەڵام نە دانەوەی بۆ ئاشناکردنی
هەمووان وبە تایبەت خوێنەرانی کتێبی
(فەرمودەی گروپە ڕزگاربوەکە-الفرقة الناجیة)وە
نە پاراستنی ئامانەتی زانستی وە تەفسیری هەڵەی ئایەتی
(١١٠) ال عمران) وە دەرنەخستنی تەواوی ئایەتەکە
وەهەڵە لاوازکردنی فەرمودەکە
کتێبەکە وەرگێڕانی قسەکای. (جدیع و سقاف ومطیری)ە
ئەمانە خاوەنی بۆچون گەلی نەشازن
لەگەڵ چەندین نەپێکانی تر.....

بسم الله الرحمن الرحيم

ناسنامە

ناوی کتێب : ڕدد و وەڵامی دروست بۆ نە پێکانەکانی کپێبی (فەرمودەی گروپە ڕزگاربوەکە)

نوسین : ئاوات جلال محمد

پێداچونەوە : م. نزار ابوبکر علی

بابەت : ئاینی

دیزاین : ئاوات جلال

نۆبەی چاپ : چاپی یەکەم

ساڵی چاپ : ٢٠١٩

چاپ : ناوەندی سارا

لە بە ڕێوەبەرایەتی گشتی کتێبخانە گشتیەکان ژمارەی سپاردن (١٧٥٠) ی ساڵی ٢٠١٩ ی پێداوەرە.

بسم الله الرحمن الرحيم

ڕەدوو وە لاّمی دروست

بە بە لّگەی صەحیح

بۆ کتێبی

گروپە ڕزگاربووە کە الفرقة الناجية

(لەبەر نەشتەری زانستدا) ی ئەیوب علی زەلّمی

نووسینی

ئاوات جلال محمد

سەرپەرشتیاری پەروەردەیی

پێداچونەوە

ماموّستا . نزار أبوبكر علی

پەیام

- جێبە جێکردنی ئەرکی ئاینی.
- ئیسلام مافی هەمووانە ئەرکە لەکوێدا ئەپێکان هەبوو بە بەڵگەی صەحیح دروستی بەیان بکرێت.
- وتەم لە کتێبەکەیە ئەک کەسایەتی .
- ئەمە کۆتا قسەمە لە ئێستا و داهاتوودا لەسەر ئەم بابەتە بەپێی ئەم فەرمودەیە :

فی سنن أبي داود عن أبي أمامة قال: قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: أنا زعيم ببيت في ربض الجنة لمن ترك المراء وإن كان محقا،

- بەیان کردنی حوکمی مەقبولی فەرمودەکە.
- بەیان کردنی حوکمی (حدیث الحسن) وە چە سپاوی بۆ گشت ئە حکامەکانی شەرع.
- بەیانی کردنی جیاوازی ئەبوون لە نیوان فەرمودەی (آحاد) وە فەرمودەی (صە حیح) دا.
- گەیاندی ئەم پەیامە بە هەمووان و بە تایبەت خوێنەرانی

(کتێبی گروپە ڕزگاربووەکە)

الفرقة الناجية- م.ئەیوب عەلی زەڵمی

١٤٤١ کوچی ٢٠١٩ زاینی

ناوەڕۆک

خستنەڕوی بەڵگە بۆ صەحیحی فەرمودەکە .

خستنەڕوی بەڵگە بۆ صەحیحی فەرمودە لە کاتی جیاوازی مەتنەکانی .

خستنەڕوی هاوتەریبی فەرمودە کە لەگەڵ قورئاندا.

خستنەڕوی هاوتەریبی فەرمودە کە لەگەڵ فەرمودەکانی تردا.

خستنەڕوی ڕای زانایانی پێشین و سەردەم لە صەحیحی فەرمودەکە.

خستنەڕوی جەهل و نەپێکانی بەناو زانایانی تانەدەر لە فەرمودەکە.

خستنەڕوی بەڵگە بۆ دیاریکردنی گروپەڕزگار بووەکە و

گروپەکانی دۆزەخ.

وە وەڵام دانەوەی هەموو نەپێکانەکان بە بەڵگەی دروست .

سەرەتا یەك :

با پرسیارێکی سادە بکەین پێش چوونە ناو بابەتەکەوە , وەلاّم دانەوەکان بە بەڵگە دروستەکان :

یەکەم /ئەگەر پرسیار لە کەسێك بکەین کە موسوڵمان نەبێت بەلاّم کە مێك زانیاری هەبێت لە سەر ئیسلام , ئایا موسوڵمانان هەموویان یەك کۆمەڵ و تاقم و گروپن ؟ بەدڵنیای وەلاّم دەڵێت : نەخێر!!!!

چونکە واقع حاڵی موسوڵمانانی ئەمڕۆ ئەم وەلاّمە دەخاتە ڕوو کە پێوستی بە بەدواداچوون و توێژینەوە نییە.

دووەم / ئەگەر هەمان پرسیار لە کەسێك بکەین موسوڵمان بێت ئەم جیاواز وەلاّم دەداتەوە : بە بەڵێ چونکە خۆی لەم واقیعەدا دەژی دەڵێت ئەم بەش بەش بوون و کۆمەڵ و تاقمی و گروپایەتییە بەشێوەیەك ڕەنگی داوەتەوە کە لەناو ماڵەکان و خێزانەکان و شوێن کارەکان و بازارەکان و مزگەوتەکان و ناو کۆمەڵگەو حزبەکان و شارەکان و وولاّتەکان و بە گشتی جیهانی ئیسلامی گرتوّتەوە ,کەلای هەمووان بەرجەستەبووە .

خۆ ئەگەر خۆمان ئەم وەلاّمە بدەینەوە , ئایا گومانمان هەیە لەوەی موسوڵمانان کۆمەڵ کۆمەڵن وە بگرە زیاتریش هەر لەناو کۆمەڵێکیشیاندا کۆمەڵی بچوکتر و بەش بەش بوون هەیە , با بە نموونە لە کەمێکیان بدوێین . ئایا حزبە ئیسلامیەکان موسوڵمان نین ! بەڵێ موسوڵمانن ئەی چەند کۆمەڵەی جیاواز جیاوازن ؟ ئایا لەژمارە دێن لە جیهانی ئیسلامیدا ؟

ئایا سونەکان موسوڵمان نین ! بەڵێ موسوڵمانن ! ئەی بەسەر چەند کۆمەڵە وگروپدا دابەش بوون ؟ ئایا لە ژمارە دێن لە جیهانی ئیسلامیدا ؟ ئەی لە ناو سونەکاندا چەند کۆمەڵ هەن , حیزبیەکان , سەلەفیەکان ,قورئانیەکان , جیهادیەکان , شێخان تەریقەتەکانیان , سۆفیەکان ...هتد.

ئایا شیعەکان موسوڵمان نین ! بەڵێ موسوڵمانن ! ئەی بەسەر چەند کۆمەڵە و گروپدا دابەش بوون ؟ ئایا لە ژمارە دێن لە جیهانی ئیسلامیدا ؟ ئەی لە ناو شیعەدا چەند کۆمەڵ هەن, زانایان دەڵێن ژمارەیان دەڕوات بۆ سەروو (حەفتا) , لەوانە: الاشعری کە سێ کۆمەڵن وە دابەش بوونەتەوە بۆ کۆمەڵەی بچوکتر , الروافض لەوانە السبئیة والزیدیة وە دابەش بوونەتەوە بۆ کۆمەڵەی بچوکتر , الشهرستانی پێنج کۆمەڵەن و دابەش بوونەتەوە بۆ کۆمەڵەی

بچوکتر.....هتد . ئەمە جگە لە کۆمەڵانێکی تر لە توندڕەوەان تەکفیریەکان زۆری تری پاشکۆیان کە ئەوان خۆن بە موسوڵمان داناوە.

ئایا هەر یەك لەم کۆمەڵە و تاقم و گروپانە گومانیان هەیە لە موسوڵمانێتیان , و کار دەکەن بۆ ڕزگار بوون لە دۆزەخ و بە دەستهێنای ڕەزامەندی پەروەردگار و چوونە بەهەشت ! نەخێر هەموویان ووتویانە ئەوەین !!! پرسیار لێرەدا ؟

ئایا ئەوەندە ڕێگا و ڕێچکە هەیە بۆ خودا پەرستی و خۆپاراستن لە دۆزەخ و بە دەست هێنانی بەهەشت وەڵام نەخێر پەروەردگار دەفەرموێت :

{ وَأَنَّ هَذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَن سَبِيلِهِ ذَلِكُمْ وَصَّاكُم بِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ - الأنعام - ١٥٣}

{ بێگومان ئەمەی ڕێبازی منە کە ڕاستە دە ئیوەش شوێنی بکەون شوێنی ڕێچکەکانی تر مەکەون چونکە جیاتان دەکاتەوە لە ڕێبازی خوا، ئەوەش پەروەردگارتان فەرمانی پێ کردوون، بۆ ئەوەی خواناس و پارێزکار بن .}

وە چۆن ئەم تەنها ڕێگای ڕاستە بدۆزینەوە پەروەردگار دەفەرموێت

{ مَّن يُطِعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ ۖ وَمَن تَوَلَّىٰ فَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِيظًا – النساء ٨٠}

وە پێغەمبەر (ﷺ) دەفەرموێت :

{ عن أبي هريرة رضي الله عنه قال: قال رسول الله صلى الله عليه وسلم: تركت فيكم شيئين لن تضلوا بعدهما ما تمسكتم بهما، كتاب الله وسنتي، ولن يتفرّقا حتى يردا على الحوض.

أخرجه مالك ، والحاكم وصححه الألباني }.

وە پێغەمبەر (ﷺ) دەفەرموێت :

{ وقال صلَّى الله عليه وسلَّمَ :عليكم بسُنَّتي وسُنَّةِ الخُلفاء المهديِّين الراشِدين، تمسَّكوا بها، وعَضُّوا عليها بالنواجِذ }– (أخرجه أبو داود ، والترمذيُّ، وابن ماجه ، وأحمد) } .

لە کاتێکدا ئێمە لەم زەمەنی تەفریقە و کۆمەڵ بازیەداین پێویست نییە {فەرموودەیەك }هەبێت کە ڕێنمای ئەم بارەمان نیشاندات وە ڕێنیشاندەری ڕێچکە ڕاستەکەمان بێت و ڕزگار کەرمان بێت و

دڵنیاکەرە وەمان بێت لە بێ گومانی گرتنمان بۆ ڕێگای راست , بەڵێ پێوستە , ئەی ئایا ستەم نییە کاتێك ئەو فەرمودەیە دەببینین:

{الفرقة الناجية}

کە خوێنەرەوەی واقع حاڵی ئەم ڕۆژگارەمانە لێی بەگومان بین و تانەی لێ بدەین ؟!

پێشەکی

بسم الله الرحمن الرحيم

إِنَّ الْحَمْدَ لِلَّهِ نَحْمَدُهُ وَنَسْتَعِينُهُ وَنَسْتَهْدِيهِ وَنَشْكُرُهُ وَنَسْتَغْفِرُهُ وَنَتُوبُ إِلَيْهِ، وَنَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شُرُورِ أَنْفُسِنا وَمِنْ سَيِّئَاتِ أَعْمالِنَا ، مَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَلا مُضِلَّ لَهُ، وَمَنْ يُضْلِلْ فَلا هَادِيَ لَهُ، وَأَشْهَدُ أَنْ لا إِلَهَ إِلاَّ اللَّهُ ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ فَإِنَّ أَصْدَقَ الْحَدِيثِ كِتَابُ اللَّهِ، وَأَحْسَنَ الْهَدْيِ هَدْيُ مُحَمَّدٍ، وَشَرَّ الْأُمُورِ مُحْدَثَاتُهَا ، وَكُلَّ مُحْدَثَةٍ بِدْعَةٌ، وَكُلَّ بِدْعَةٍ ضَلَالَةٌ، وَكُلَّ ضَلَالَةٍ فِي النَّارِ

عن أبي سعيد الخدري قال الرسول ﷺ:

من رأى منكم منكرا فليغيره بيده ، فإن لم يستطع فبلسانه ، فإن لم يستطع فبقلبه ، وذلك أضعف الإيمان. رواه مسلم ٣٤

لەکاتێدا کە کتێبی (حوکمی ڕیش لە ئیسلامدا ی م.ئەیوب)م پێگەیشت بەهۆی برایەکەوە , خوێندمەوە و تێبینەکانم لەڕەددێدا نووسی و پێم گەیاند و یەکترناسیمان کرد بەڕێزەوە , ئەم کتێبەی (**گروپە ڕزگار بووەکە لەبەر نەشتەری زانستدا**) ی هەدیە کردم , بە بەڕێزیانم ووت ئەگەرتێبینەیەك هەبێت دەتوانم پێتانی بگەیەنم ووتیان بەخۆش حاڵیەوە, هەر چۆن لە کتێبی (**ڕەدد و وەڵامی دروست بۆ کتێبی حوکمی ڕیش لەئیسلامدا ی م.ئەیوب**)دا ئاماژەم پێکرد ,پاش خوێندنەوەم بۆ ئەم کتێبەش سەرسام بووم کە بە ئەم شێوەیە نووسین هەبێت لەم زەمەنە پێشکەوتووەی بواری کتێب و کتێبخانە و زانست و تەکنەلۆجیا و بەئاسانی گەیشتن بە زانست و زانیاریەکان بەهۆی ئەنتەرنێت زانیاریە گشتگرەکانی ناو گۆگڵ کە نیعمەتێکی ئەم سەردەمە یە بۆ کەسانێك بیانەوێت بەزانست و زانیاری ئاشنابن , کە ئەوەی ئیستا لەچەند کات ژمێرێکدا لەم بوارەدا بەدەستی دەهێنین لە کۆکردنەوەی زانیاری وە ووردبینی کردن لە زانیاریەکاندا وەگەیشتن بە دروستی و نادروستیان , دەشێت پێشینمان بە

چەند هەفتە و مانگ و بگرە بە ساڵیش بەردەستیان نە کەوتبێت, جا دەبێت ووردبین بین لەزانیاریەکاندا , وە ئاشنایمان بۆ ئەوکەسانەی کە ووتەکانیان دەهێنین و نەشاز نەبن لە ڕووی کەسایەتی و ووتەو کردارەوە لە بواری زانستدا , وە مەقبولیان لەلای زۆرینی ئەهلی عیلم و پاراستنیان لە ئامانەتی عیلمی و بیرقوڵی و چڕبونەوەی بابەتیانەیان لەو زانستەی دەیگەیەنن.

لەکاتێکدا کە کتێبە کە دارێژاوە لەسەر بیرو بۆچونی کەسانێك کە نەشازی ووتە و کرداریان لەلایەن ئەهلی عیلمەوە بەیان کراوە لەسەرچاوەکاندا وە لەبەردەستدایە بۆ هەمووان, یان کەسانێك کە ئیجتهادیان کردوە و نەیان پێکاوە بەوەی کە موافیقی دەلیل نی یە بە ڕای زۆرینی ئەهلی عیلم .

لەکاتێکدا گەڕانەوە بۆ حەق فەضیلەیە ,چۆن پێشەوایان و پێشین و ئێستای ئەهلی عیلم لەکاتی نە پێکاندا دەگەڕێنەوە بۆ حەق و بەڵگەی صەحیح کە موافیقی دەلیل بێت و پێی سەربەرزن لەم بوارەدا .

وەك ووتەكانی هەر چوار پێشەواكە لە(**ابو حەنيفه و مالك ابن انس و الشافعی و احمد بن حنبل**) خودا لێیان خۆشبێت بە وەرنەگرتنی ووتەیان كاتێك موافیقی دەلیل نەبێت لە (**كتاب و سونه**) وە بەدەست هێنانی ئەم پلەو پایە بەرزە لە جیهانی ئیسلامیدا بەهۆی گەڕانەوەیان بۆ حەق بەهەمیشەی , وە نموونەی تری زۆر لە پێشین و ئیستادا , وە تۆمارکردنی جوانترین لاپەڕەكانی زانست و مەعریفە بەم پابەند بوونەیان بە حەق و دەلیل كە:

يقول أبو حنيفة رحمه الله

{ لا يحل لأحد أن يأخذ بفتوانا ما لم يعلم من أين أخذناه ,وفي رواية : حرام على من لم يعرف دليلي أن يُفتي بكلامي وزاد في رواية : فإننا بشر نقول اليوم ,ونرجع عنه غداً , وفي أخرى : ويحك يا يعقوب ! (هو أبو يوسف) لاتكتب كل ماتسمع مني, فإني قد أرى الرأي اليوم وأتركه غدا , وأرى الرأي غداً وأتركه بعد غد }. (ابن عبدالبر في الانتقاء في فضائل الثلاثة الأئمة الفقهاء ص/١٤٥).

أبو حنيفة رحمه الله دەڵێت { بۆ کەس نی یە بە گوێی ئێمە بکات تا نەزانێت لەکوێوە وەرمان گرتووە ,وە لەگێڕانەوە یەکی تر: حەرامە بۆ کەسێك بە قسەی ئێمە فەتوا بدات وە دەلیلە کەمان نەزانێ ,وەگێڕانەوەیەکی تر : ئێمە بەشەرین ئەمڕۆ قەولێکمان هەیە وە بەیانی لێی پەشیمان دەبینەوە ,وە لەیەکێکی تردا : بەئاگابە ئەی یەعقوب کە (أبو یوسف) ە مەنووسە هەرچی دە یبیستیت لێم ,ئەمڕۆ ڕایەکم دەبێ وە بەیانی دە یگۆڕم ,وە بەیانی ڕایەکم دە بێت وە دوای بەیانی دە یگۆڕم }.

يقول مالك بن أنس رحمه الله :{ إنما أنا بشر أخطىء وأصيب,فانظروا في رأيي فكل ما وافق الكتاب والسنة فخذه,وكل مالم يوافق الكتاب والسنة فاتركوه }. (ابن عبد البرفي الجامع ٣٢/٢ وعنه ابن حزم في أصول الأحكام ١٤٩/٦).

مالك بن أنس رحمه الله دەڵێت { من بەشەرم هەڵە دەکەم و دەپێکم ,سەیری ڕاکەم بکەن ئەگەر لەگەل کتاب و سونە بوو وەریگرن ,وە ئە گەر پێچەوانەی بوو وازی لێبێنن }.

يقول الشافعي رحمه الله:{ كل مسألة صح فيها الخبر عن الرسول (ﷺ) عند أهل النقل بخلاف ما قلت , فأنا راجع عنها في حياتي وبعد موتي }. (ابن القيم في إعلام الموقعين ٢/٣٦٣).

شافعي رحمه الله دەڵێت { هەر مەسئەلەیەك ڕاستی گێرانەوە کەی هات لە پێغەمبەر (ﷺ) لای ئەهلی نەقل کەرانەوە ,پێچەوانەی قسەم بوو , من لەقسەم پەشیمانم لەژیان و مردنمدا }.

يقول أحمد بن الحنبل رحمه الله:{من رد حديث رسول (ﷺ) فهو على شفا هَلَكة }. (ابن الجوزي ص : ١٨٢).

أحمد بن الحنبل رحمه الله دەڵێت { **هەركەس فەرمودە یەك پەت كاتەوە ئەوا لە لێواری بەهەلاك چووە** }.

وە بەپشتیوانی پەروەردگار ئێمەش نزا دەكەین لەكاتی نەپێكانماندا بگەڕێینەوە بۆ حەق و دەلیل, وە بەردەوام نەبین لەسەر كارێك كە لەڕۆژی دوایدا ببێت بە حجە لەسەرمان نەك بۆمان.

وآخر دعوانا أن الحمد لله رب العالمين وصلى الله وسلم وبارك على نبينا محمد وعلى آله وصحبه أجمعين.

بسم الله الرحمن الرحيم

والحمد لله رب العالمين وصل الله علي محمد وعلي ال محمد

قال تعالى

(مَن يَهْدِ اللَّهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِي ۖ وَمَن يُضْلِلْ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ).

الاعراف ١٧٨

ئەوەی خوا ڕێنموویی بکات ئەوە هەر ئەو ڕێنموویی وەرگرە، ئەوەش کە گومڕای بکات ئەوە هەر ئەوانە زەرەرمەندن

قال تعالى.

(مَّا يَلْفِظُ مِن قَوْلٍ إِلَّا لَدَيْهِ رَقِيبٌ عَتِيدٌ) (ق ١٨)

هەر قسەیەکی لەدەم دەردەچێت خێرا چاودێرێکی ئامادە، تۆماری دەکات.

اللهم علمنا ما ينفعنا وانفعنا بما علمتنا انك انت العليم الحكيم .

اللهم اجعل ما نكتبهُ حُجةً لنا لا علينا يوم نلقاك .

السلام عليكم ورحمة الله وبركاته أما بعد:

الفرقة الناجية

بەڕێز / مامۆستا ئەیوب

لەم جارە دا بەم چیرۆ کە ئامۆژگاری خۆم و بۆ بەڕێزتانی بەیاندە کەم :

دەڵێن جارێك زانا یەك دەیەوێت لە ڕووبارێك بپەڕێتەوە .بەلەمەوانێك لە کەنارە کە دەبینێت دەڕوات بۆ لای و ڕێك دەکەون کە بیپەڕێنێتەوە کەمێك بەئاوە کەدا دەڕۆن زانا پرسیار دە کات لە بەلەمەوان ئایا ؟ تۆ زانستی فلأنە بابەت دەزانێت دەڵێت : نەخێر زانا دەڵێت : بەشێکی ژیانت بە هەدەر ڕۆیشتووە کە مێکی تر دەڕۆن دووبارە زانا دەپرسێت ئایا ؟زانستی فلأنە بابەتی تر دەزانیت دەڵێت : نەخێر زانا دەڵێت : بەشێکی تری ژیانت بەهەدەر ڕۆی جەند جارێك زانا ئەم پرسیارانە دووبارە دەکاتە وە, هێدی هێدی دەگەنە قولأی ئاوە کە لەپڕ شەپۆلێکی

بەهێزدێت و بەلەمەوان دەزانێت کە کۆتای یە و ژێر ئاو دەکەون دەپرسێت ؟ ئایا ئەی زانا ؟ تۆ مەلەوانی دەزانی ؟ دەڵێت: نەخیر !!! بەلەمەوان دەڵێت : تۆ هەموو ژیانت بەهەدەر ڕۆی ! ئێستا دەخنکێیت زانستەکەت سوودی بۆت نە بوو! زانستەکەت ؟ نەی توانی ژیانت ڕزگارکات بەلاَم کەمە زانستەکەی من ژیانمی ڕزگار کرد..... **عبرەت و پەند بۆ ئێمە** :

ئێمە چەند بنووسین و کتێب مان هەبێت و دەرکەوین و زانا بین بەلاَم نەمان پەڕێنێتەوە بەرەو نەجات بوون و فەلاح ,هەمووی بەهەدەر دەڕوات و بێ سوودە ,دەبێت بە حجە لە سەرمان نەك بۆمان, پەڕینەوەش بۆ فلاح تەنها بە شوێن کەوتوویی ڕاستی (ئیتیباعی صحیحی الرسول ﷺ)دەبێت .

جا دە بێت پێش هەموو کارێك هەوڵی دۆزینەوەی ڕێگای فەلاح بدەین , وە بە پێوەری صەحیح کە تەنها (قال الله و قال الرسول ﷺ) ە, نیەت و ووتە و کارەکانمان هەڵسەنگێنین جا ڕێگای ڕاست (طریق المستقیم) . ڕوون و ئاشکرایە.ئایا ئەم نووسین و قسە لە سەر

شوبهات و هێنانی بۆچونه نەشازانەی کەسانی ناشاز چ سوودێك ده گەیەنێت ! دەشێت سوودێکی دنیای بێت .بەلاّم ئایا ده پەڕێنێتەوه کەنار ی فەلاح؟.

وآخر دعوانا أن الحمد لله رب العالمين وصلى الله وسلم وبارك على نبينا محمد وعلى آله وصحبه أجمعين .

سەرە تا با لە نا خۆشترین ووتەی کتێبەکە وە دەست پێبکەین :

یەکەم /

لەبەشی دووەمدا , ئیدعای ئەوە دەکات پەنا بەخوا دەڵێت فەرمودە کە دژایەتی قورئان دەکات ! ئەی نازانین پەروەردگار فەرمویەتی

وما ينطق عن الهوى إن هو إلا وحي يوحى النجم ٣،٤

٣ قسەو گوفتاریشی ئەوەی کەقورئانە لەئارەزوو بازی و هەواو
هەوەسەوەنیە ٤ ئەمەی کەرای دەگەیەنێت تەنها نیگاو وەحی خوای یە

وە کە فەرمودە کە لەگەڵ ئەم ئایتە پیرۆزە دا پەروەردگار فەرمویەتی (كُنتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ) **دژایەتی دە کات ! ئەی بۆ ئایەتە کە بەتەواوکراوی نەنووسین ؟ تا بزانین ! چۆن هەموو ئیدیعای کتێبەکە پوچەڵ دە کاتەوە چونکە فەرمودە کە لەکاتی نووسینی ئایەتەکەدا دەبن بەتەواوکەری یەکتر , وە تەفسیر بۆی کاتیك پەروەردگار فەرمویەتی:**

كُنتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ ۗ وَلَوْ آمَنَ أَهْلُ الْكِتَابِ لَكَانَ خَيْرًا لَّهُم ۚ مِّنْهُمُ الْمُؤْمِنُونَ وَأَكْثَرُهُمُ الْفَاسِقُونَ) .. آل عمران - الآية ١١٠

بەڕاستی ئێوە چاکترین ئومەتێکن کە (بۆ سوودی) خەڵکی هێنراونەتە مەیدانەوە، چونکە فەرمان بەچاکە دەدەن و قەدەغەی خراپە دەکەن و باوەڕی دامەزراوتان بخوا دەهێنن، خۆ ئەگەر خاوەنانی کتێب باوەڕیان بهێنایە (بە ئاینی ئیسلام) ئەوە چاکتر بوو بۆیان هەیانە ئیماندارن، بەڵام زۆربەیان گوناهبارو تاوانکارن.

لێرە دا دەردەکەوێ (كُنتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ ڕستەیەکە پێوستی بە خەبەرە کەیەتی بۆ ئەوەی ڕستەی تەواوبێت وە خەبەرەکەی بریتی یە لە (تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ) کە سێ فعلی(مضارع)ن بۆ(جمع المخاطب) ی تیدایە بۆ بەردەوامی کە فەرمودە کەش وا دەفەرموێ (**کە خیر ئومەت ئەوانەن ناجییەن** ودەچنەبەهەشت ...بەمەرجی خەبەرە کەی کە (تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ) وەك :(قال ابن عباس ، ومجاهد ، وعكرمة ، وعطاء ، والربيع بن أنس ، وعطية العوفي) : كنتم خير

أمة أخرجت للناس يعني : خير الناس للناس .

والمعنى : أنهم خير الأمم وأنفع الناس للناس ، ولهذا قال : تأمرون بالمعروف وتنهون عن المنكر وتؤمنون بالله (تفسير ابن كثير-للآية) كەئەوە لە فەرمودە كەدابە (ما انا علية واصحابى) هاتووە . (وَلَوْ آمَنَ أَهْلُ الْكِتَابِ لَكَانَ خَيْرًا لَّهُم مِّنْهُمُ الْمُؤْمِنُونَ وَأَكْثَرُهُمُ الْفَاسِقُونَ) وە فیرقە دۆزەخیەکانیش دیارە ئەوانەن بەپێی ئایەتەکە ئەوانەی کە ئیمان ناهێنن ونەچەسپاوە وە زۆرینەشیان فاسقەکانن . جا بۆ ویژدان ئەمە لە گونجان زیاتر چ! دژایەتیەکە؟ بۆ مان کاتێك خاوەن بە صیرەبین .

وە لە کاتێکدا لە لای گەورە موفەسیرانی ئومەتی ئیسلامی لە تەفسیرەکانی (ابن كثير و الطبري والقرطبي) دا هاتووە کە ئەم ئایەتە تایبەتە بۆ هاوەلانی **پێغەمبەر** (ﷺ) کە لەتەفسیری (ابن كثير و القرطبي / سبعين أمة أو سبعين فرقة) دا بەڕیوایەتێك ڕاشکاوانە ئایەتەکەی بە فەرمودەی فرقە الناجیە وە بەستراوەتەوە :

Ibn-Katheer - ابن كثير *Tafsir (explication) التفسير*

*رواه أحمد في مسنده ، والنسائي في سننه ، والحاكم في مستدركه ، من حديث سماك ، عن سعيد بن جبير عن ابن عباس في قوله)

كنتم خير أمة أخرجت للناس (قال : هم الذين هاجروا مع رسول الله صلى الله عليه وسلم من مكة إلى المدينة.

*في مسند الإمام أحمد ، وجامع الترمذي ، وسنن ابن ماجه ، ومستدرك الحاكم ، من رواية حكيم بن معاوية بن حيدة ، عن أبيه قال : قال رسول الله صلى الله عليه وسلم أنتم توفون سبعين أمة ، أنتم خيرها ، وأنتم أكرم على الله عز وجل. "

.....

Al-Tabari - الطبري *Tafsir (explication) التفسير*

قال أبو جعفر

هم الذين هاجروا مع رسول الله صلى الله عليه وسلم **من مكة إلى المدينة وخاصة، من أصحاب رسول الله صلى الله عليه وسلم .**

ذكر من قال ذلك:

*حدثنا أبو كريب قال، حدثنا عمرو بن حماد قال، حدثنا أسباط، عن سماك، عن سعيد بن جبير، عن ابن عباس، قال في " :كنتم خير أمة أخرجت للناس" ، قال: هم الذين خرجوا معه من مكة.

* حدثنا أبو كريب قال، حدثنا ابن عطية، عن قيس، عن سماك، عن عكرمة، عن ابن عباس " :كنتم خير أمة أخرجت للناس" ، قال: هم الذين هاجروا من مكة إلى المدينة.

* حدثنا محمد بن الحسين قال، حدثنا أحمد قال، حدثنا أسباط، عن السدي " :كنتم خير أمة أخرجت للناس تأمرون بالمعروف وتنهون عن المنكر" ، قال عمر بن الخطاب: لو شاء الله لقال " :أنتم" ، فكنا كلنا، ولكن قال " :كنتم " في خاصة من أصحاب رسول الله صلى الله عليه وسلم ومن صنع مثل صنيعهم، كانوا خير أمة أخرجت للناس، يأمرون بالمعروف وينهون عن المنكر.

* حدثنا القاسم قال، حدثنا الحسين قال، حدثني حجاج قال، قال ابن جريج قال، عكرمة: نزلت في ابن مسعود، وسالم مولى أبي حذيفة، وأبيّ بن كعب، ومعاذ بن جبل.

* حدثنا أبو كريب قال، حدثنا مصعب بن المقدام، عن إسرائيل، عن السدي، عمن حدثه: قال عمر " :كنتم خير أمة أخرجت للناس" ، قال: تكون لأولنا ولا تكون لآخرنا.

* حدثنا الحسن بن يحيى قال، أخبرنا عبد الرزاق قال، أخبرنا إسرائيل، عن سماك بن حرب، عن سعيد بن جبير، عن ابن عباس : "كنتم خير أمة أخرجت للناس" ، قال: هم الذين هاجروا مع النبي صلى الله عليه وسلم إلى المدينة.

* حدثني يحيى بن أبي طالب قال، أخبرنا يزيد قال، أخبرنا جويبر، عن الضحاك في قوله " :كنتم خير أمة أخرجت للناس" ، قال: هم أصحابُ رسول الله صلى الله عليه وسلم خاصة، يعني وكانوا هم الرواة الدعاة الذين أمر الله المسلمين بطاعتهم.

Al-Qortoby - القرطبي *Tafsir (explication) التفسير*

روى الترمذي عن بهز بن حكيم عن أبيه عن جده أنه سمع رسول الله - صلى الله عليه وسلم - يقول في قوله تعالى : كنتم خير أمة أخرجت للناس قال : أنتم توفون سبعين أمة أنتم خيرها وأكرمها عند

الله . وقال : هذا حديث حسن . وقال أبو هريرة : نحن خير الناس للناس نسوقهم بالسلاسل إلى الإسلام . وقال ابن عباس : هم الذين هاجروا من مكة إلى المدينة وشهدوا بدرا والحديبية

له كاتێكدا ئەمە تەفسیری صەحیحی ئایەتەكەیە كە پەیوەستە بەهاوەڵانی **پێغەمبەر** (ﷺ) .ئایا هەڵەیەكی زۆرگەورە نییە؟بڵێین فەرمودوكەدژایەتی ئەم ئایەتە دەكات كاتێك لای ئەم گەورە دوو موفەسیرە (ابن كثير و القرطبي) بەستویانەتەوە بە (الناجية) لە فەرمودەكەدا لەسەرەوەدا وە لادانی (سبعين) كە.

باشترە بە ئینسافەوە باس لەو هەموو ئایەتانە بكەیت كە باس لە(فيرقة) دەكەن لەگەڵ فەرمودەكەدا هاوتەریبن بەستنەوەیان بەیەكەوە نزیكترە :

واعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا ۚ وَاذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ كُنتُمْ أَعْدَاءً فَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَأَصْبَحْتُم بِنِعْمَتِهِ إِخْوَانًا وَكُنتُمْ عَلَىٰ شَفَا حُفْرَةٍ مِّنَ النَّارِ فَأَنقَذَكُم مِّنْهَا ۗ كَذَٰلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ

آل عمران - الآية ١٠٣

هەوڵ بدەن هەر هەموتان بە توندی دەست بگرن بە ئاینی خواوەو پەرت و بڵاو مەبن، یادی نازو نیعمەتی خوا بکەنەوە لەسەرتان، (چونکە) کاتی خۆی دوژمنی یەکتر بوون، ئەوە بوو دڵەکانتانی بەهۆی نیعمەتی (ئیسلامەوە) پەیوەست کرد بەیەکەوە و هەموو بوونە برای یەکتر (هەروەها ئەو کاتە) ئێوە لەسەر لێواری چاڵێکی ئاگر وەستا بوون و (خەریک بوو بکەونە ناوی)، باڵام خوا (بەڕەحم و میهرەبانی خۆی) لەو ئاگرە ڕزگاری کردن، ئابەو شێوەیە خوا ئایەتەکانی خۆیتان بۆ ڕوون دەکاتەوە، بۆ ئەوەی هیدایەت وەربگرن.

قال تعالى

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ تَفَرَّقُوا وَاخْتَلَفُوا مِن بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ ۚ وَأُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ / آل عمران - الآية ١٠٥

نەکەن وەکو ئەوکەسانە بن کە ناکۆکی و دووبەرەکیان لەناودا بەرپابوو، لەیەکتر دابڕان، دوای ئەوەی ئەو هەموو بەڵگەو نیشانە ڕوونەیان بۆ هاتبوو (کە سەرکەوتن لە یەک ڕێزیدایە)، ئا ئەوانە سزایەکی گەورە و سەخت چاوەڕێیانە.

قال تعالى

إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَيُرِيدُونَ أَن يُفَرِّقُوا بَيْنَ اللَّهِ وَرُسُلِهِ وَيَقُولُونَ نُؤْمِنُ بِبَعْضٍ وَنَكْفُرُ بِبَعْضٍ وَيُرِيدُونَ أَن يَتَّخِذُوا بَيْنَ ذَٰلِكَ سَبِيلًا

النساء - الآية ١٥٠

بێگومان ئەوانەی باوەڕ بە خواو پێغەمبەران ناهێنن و دەیانەوێت جیاوازی بکەن لە نێوان خواو پێغەمبەرەکانیدا (گوایە باوەڕیان بەخوا هەیە بەڵام باوەڕیان بەپێغەمبەران نیە)، (یاخود) دەڵێن: باوەڕ دەهێنین بەهەندێک لە پێغەمبەران و باوەڕ بەهەندێکیان ناهێنین و دەیانەوێت لەو نێوانەدا ڕێگە و بەرنامەیەک بۆ خۆیان بەدەست بهێنن...

قال تعالى

وَالَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَلَمْ يُفَرِّقُوا بَيْنَ أَحَدٍ مِّنْهُمْ أُولَٰئِكَ سَوْفَ يُؤْتِيهِمْ أُجُورَهُمْ ۗ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا

النساء - الآية ١٥٢

ئەوانەی باوەڕیان بە خوا و پێغەمبەرەکانی هێناوە و هیچ جۆرە جیاوازیەکیان نەکردووە لە نێوان هیچ کامیانداو باوەڕیان بە هەموویان هەیە، ئا ئەوانە

لەئایندەدا خوای گەورە پاداشتی خۆیان دەداتێ، خوای گەورەش هەمیشە و بەردەوام لێخۆشبوو میهرەبانە (بۆ باوەڕداران)

قال تعالى

و أَنَّ هَـٰذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ ۖ وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَن سَبِيلِهِ ۚ ذَٰلِكُمْ وَصَّاكُم بِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ / الأنعام - الآية ١٥٣

بێگومان ئەمەی (کە باسکرا) ڕێبازی منە کە ڕاستە دە ئێوەش شوێنی بکەون ,شوێنی ڕێچکەکانی تر مەکەون چونکە جیاتان دەکاتەوە لە ڕێبازی خوا، ئەوەش پەروەردگارتان فەرمانی پێ کردوون، بۆ ئەوەی خواناس و پارێزکار بن

قال تعالى.

انَّ الَّذِينَ فَرَّقُوا دِينَهُمْ وَكَانُوا شِيَعًا لَّسْتَ مِنْهُمْ فِي شَيْءٍ ۚ إِنَّمَا أَمْرُهُمْ إِلَى اللَّهِ ثُمَّ يُنَبِّئُهُم بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ الأنعام- الآية١٥٩

بەڕاستی ئەوانەی ئاینەکەیان بەش بەش کردو بوونە دەستە دەستە و پارچە پارچە (بڕوایان بەهەندێکی قورئان هەیە و هەندێکی تری پشت گوێ دەخەن)، ئەوە لە هیچ شتێکدا تۆ لەوان نیت، بەڵکو تۆ لەوان بەریت، بەڕاستی ئەوانە کاروباریان بۆ لای خوایە و تۆڵەی لادانیان لێدەسێنێتەوە، لەوەودوا هەواڵی هەموو ئەو کارو کردەوانەیان پێ دەدات کە ئەنجامی دەدەن.

وَيَحْلِفُونَ بِاللَّهِ إِنَّهُمْ لَمِنكُمْ وَمَا هُم مِّنكُمْ وَلَٰكِنَّهُمْ قَوْمٌ يَفْرَقُونَ التوبة - ٥٦

ئەوانە سوێندیش بە خوا دەخۆن کە بەڕاستی لە ئێوەن، (بەڵام درۆ دەکەن) ئەوانە هیچ کاتێک لە ئێوە نین، بەڵکو ئەوانە کەسانێکن کە لە ترسا خەریکن زیرە بکەن و ترسنۆکن.

مِنَ الَّذِينَ فَرَّقُوا دِينَهُمْ وَكَانُوا شِيَعًا ۖ كُلُّ حِزْبٍ بِمَا لَدَيْهِمْ فَرِحُونَ

الروم - ٣٢

لەوانەی کە ئاینەکەیان بەش بەش کردووەو بوونەتە چەندەها گرۆو دەستە (بڕوایان بەهەندێکی هەیەو بڕوایان بەهەندێکی نی یەو کوێرانە شوێن ڕابەرەکەیان دەکەون) هەر گرۆو پارتێکیش دڵخۆش بە بەرنامەو نەخشەو پلانی خۆیان (وا دەزانن چاکترین ڕێیازیان گرتۆتەبەر.

شَرَعَ لَكُم مِّنَ الدِّينِ مَا وَصَّىٰ بِهِ نُوحًا وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ وَمَا وَصَّيْنَا بِهِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَىٰ وَعِيسَىٰ ۖ أَنْ أَقِيمُوا الدِّينَ وَلَا تَتَفَرَّقُوا فِيهِ ۚ كَبُرَ عَلَى الْمُشْرِكِينَ مَا تَدْعُوهُمْ إِلَيْهِ ۚ اللَّهُ يَجْتَبِي إِلَيْهِ مَن يَشَاءُ وَيَهْدِي إِلَيْهِ مَن يُنِيبُ الشورى - الآية ١٣

ڕێبازی ئاین و بەرنامەی ژیانی بۆ داناون، ئەوەی کەفەرمانی پێکردووە بە ـــنوح ـــ، هەر بەوشێوەیە قورئانیشی بۆ تۆ ئەی محمد صلى الله عليه وسلم وەحی و نیگا کردووە و بە ئیبراهیم و موساو عیساشمان ڕاگەیاندووەکە ڕێبازی ئاین و یەکخواناسی بەرنەدەن و لەسەری پایادار بن، ئەم بانگەوازە ڕاست و دروستە زۆر بەلای بت پەرست و خوانەناسانەوە گران و زەحمەتە، بەڵام خوای دانا خۆی کەسانی شایستە هەڵدەبژێرێت بۆ گەیاندنی ئاینەکەی ڕێنموویی خەڵکانێك دەکات کە بگەڕێنەوە بۆ لای بەرنامەکەی بەپەرستن و ئەنجامدانی کاروکردەوەی چاك.

قال تعالى

وَمَا تَفَرَّقُوا إِلَّا مِن بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بَغْيًا بَيْنَهُمْ ۚ وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِن رَّبِّكَ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى لَّقُضِيَ بَيْنَهُمْ ۚ وَإِنَّ الَّذِينَ أُورِثُوا الْكِتَابَ مِن بَعْدِهِمْ لَفِي شَكٍّ مِّنْهُ مُرِيبٍ الشورى - الآية ١٤

میللەتانی پێشوو، بەتایبەت گاور وجوو جیاوازی و کێشە دووبەرەکی نەکەوتە نێوانیان، مەگەر لەدوای هاتنی زانستی و زانیاری تەواو بۆیان، کەلەبەر حەسادەت و ستەمکاری و لادانیان لە ڕاستە ڕێگا بۆیان دروست بوو، خۆ ئەگەر بڕیاری پێشووتر لەلایەن پەروەردگارتەوە نەبوایە کە تا کاتێکی دیارێکراو مۆڵەتی داون، ئەوە فەرمانی تیاچوونیان دەردەکرا، بێگومان ئەوانەی کە بوونە میراتگری کتێبی خوا و گەیەنرا بەدەستیان لە نەوەکانی داهاتوو، کەوتنە گومان و دوودڵیەوە، خەڵکیشیان خستە گومانەوە دەربارەی. وَمَا تَفَرَّقَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ إِلَّا مِن بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمُ الْبَيِّنَةُ البينة - ٤ جا خاوەن کتێبەکان دەستە دەستەو پارچە پارچە نەبوون، دوای ئەوە نەبێت کە بەڵگەو نیشانەی ئاشکرایان بۆ هات دەربارەی پێغەمبەرو قورئان.

ئایا دە توانین بڵێین فەرمودە کە لەگەڵ ئەم هەموو ئایەتا ئەشدا دژایەتی دە کات

وە ئەمە ش بەڵگەی زیاتر:

قولك بأن الحديث يخالف نص القرآن فى أنه يجعل أمة الإسلام من أمتى اليهود والنصاري على اعتبار أن تفرق الأمة الإسلامية جاء إلى عدد أكبر من عدد الفرق التى تفرق إليها من سبقهم, فهذا المقياس - مقياس العدد - الذى اعتمده السقاف لبيان الأفضلية مقياس فاسد لأننا لو أخذنا بوجهة نظره سنجد أن النصاري أشر من اليهود لأنهم افترقوا إلى اثنين وسبعين فرقة بينما اليهود احدى وسبعين فرقة فقط , وهذا ما يخالف القرآن الكريم لأن اليهود أشر من النصاري قطعا:

قال تعالى

لَتَجِدَنَّ أَشَدَّ النَّاسِ عَدَاوَةً لِلَّذِينَ آمَنُوا الْيَهُودَ وَالَّذِينَ أَشْرَكُوا وَلَتَجِدَنَّ أَقْرَبَهُمْ مَوَدَّةً لِلَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ قَالُوا إِنَّا نَصَارَى ذَلِكَ بِأَنَّ مِنْهُمْ قِسِّيسِينَ وَرُهْبَانًا وَأَنَّهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ} المائدة:٨٢

فقد قدمهم الله عز وجل فى السوء على الذين أشركوا , وليس على النصاري فقط , **الأمر الآخر الهام**: أن تعدد فرق المسلمين إلى عدد أكبر من فرق اليهود والنصاري لا يقدح فى أفضلية الأمة من أى وجه ,لأن أفضلية المسلمين جاءت من أن فرق المسلمين الإثنتين والسبعين ليست مخلدة فى النار بالإجماع , وهذا أصل من أصول الإجماع التى نقلها شيخ الإسلام بن تيمية أن فرق المسلمين وإن كانت فى النار عدا واحدة وهى الجماعة لا تعنى أن تلك الفرق مخلدة فى النار بل تخرج منها بمشيئة الله , بينما فرق اليهود والنصاري كلها فى النار مخلدة فيها جزاء بما أشركوا والله عز وجل يقول :

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدِ افْتَرَى إِثْمًا عَظِيمًا النساء: ٤٨

بالإضافة إلى أن أمة الإسلام تسبق فى الفضل فى أن منها الفرقة الناجية بينما فرق اليهود والنصاري ليست من بينهافرق ناجية والله ولى التوفيق.

مصدر:شبكة الدفاع عن السنة

وەڵامی تر بۆ ئەوەی فەرمودە کە دژایەتی قورئان دەکات :

وتەکەت کە فەرمودەکە دژایەتی قورئانە لە وەدا کە نەتەوەی ئیسلام وەك جولەکەو گاور بەو پێ یەی کە پارچەپارچە بوونی نەتەوەی ئیسلام و دابەش بوونی بەژمارەیەکی زۆرتر لەنەتەوەکانی پێشتر بەش بەش بوون , ئەم پێوەرە پێوەری ژمارەییە,ئەوەیە کە (**سقاف**) پیشتی پێبەستووە,بۆ دیاریکردنی باشترین نەتەوە ,پێوەرێکی نادروست بێ کەڵکە,چونکە ئەگەر بەپێی بۆچونەکەی ئەوبێت ,دەبێت (**گاورەکان خراپ تر بن لە جولەکەکان**) چونکە بەش بەش بوون بۆ حەفتاو دوو گروپ ودەستە بەڵام جولەکە بون بەحەفتا ویەك گروپ و دەستە .

ئەمەش دژ بەقورئانە بە پێوەری ژمارە , کەلەڕاستیدا بە (دڵنیای) جولەکە خراپ ترن لە گاور وەك : پەروەردگار دەفەرموێت

لَتَجِدَنَّ أَشَدَّ النَّاسِ عَدَاوَةً لِلَّذِينَ آمَنُوا الْيَهُودَ وَالَّذِينَ أَشْرَكُوا وَلَتَجِدَنَّ أَقْرَبَهُمْ مَوَدَّةً لِلَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ قَالُوا إِنَّا نَصَارَى ذَلِكَ بِأَنَّ مِنْهُمْ قِسِّيسِينَ وَرُهْبَانًا وَأَنَّهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ المائدة:٨٢

سوێند بەخوا دەبینیت و دەستت دەکەوێت سەر سەختریی خەڵک لە دوژمنایەتیدا بەرامبەر بەوانەی کە باوەڕیان هێناوە، جولەکەن و ئەوانەی کە هاوەڵیان بۆ خوا داناوە و سوێند بێت دەبینیت و دەستت دەکەوێت نزیکترینیان لە سۆز و خۆشەویستی بۆ ئەوانەی کە باوەڕیان هێناوە ئەوانەن کە دەیانوت: بەڕاستی ئێمە نەصرانین، ئەوەش لەبەر ئەوەیە بەڕاستی هەندێک لەوان قەشەی دیندارن و هەندێکیشیان گۆشەگیرو کەسانی خواپەرستن و بێگومان ئەوان خۆ بەگەورە دانانێن

خوای گەورە لەخراپیدا جولەکەی نەك بەتەنها پێش گاوران خستووە بەڵکو لە شەریك پەیداکەران بۆ خوداش پێشتری خستوون.

لە لایەکی تریشەوە :بەش بەش بوونی موسڵمانان بۆ ژمارەیەکی زیاتر لە جولەکە و گاور نابێتە هۆی لەدەست دانی (أفضلية) لە پێشەوە بوونی نەتەوەی ئیسلام بەسەر نەتەوەکانی تردا,ئەمەش لەوەدا دەردەکەوێت کە دەستە و گروپەکانی ئیسلام لە (دۆزەخ) دا بەهەتای نامێننەوە ,کە ئەمەش (أصل)ە لە (أصول)ی کۆ دەنگی کە (ابن تیمیە) هێناویەتی کە گروپەکانی موسوڵمانان ئەگەر چی لە (دۆزەخ) یش بن بێجگە لەتەنها گروپێك نەبێت کە

(جماعة - ما انا علية وأصحابى) كۆمەڵەی موسڵمانە , ئەوە ناگەیەنێت کە ئەو گروپانەی لە موسوڵمانان دەچنە دۆزەخ هەتاهەتای دەمێننەوەوە بەڵکو بەویستی خوا لە دۆزەخ دەردەچن , بەڵام گروپەکانی جولەکە و گاور بەهەتاهەتای لە دۆزەخ دان لەسزای ئەوەی شەریکیان بۆ خوا بڕیارداوە , وەك لەقورئاندا دەفەرموێت:

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَٰلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدِ افْتَرَىٰ إِثْمًا عَظِيمًا النساء: ٤٨

بەڕاستی خوا خۆش نابێت ئەگەر هاوەڵی بۆ بڕیار بدرێت، بێجگە لەوە لە هەر گوناهێکی تر بیەوێت خۆش دەبێت، بۆ ئەو کەسەی کە دەیەوێت، جا ئەوەی هاوەڵ و شەریک بۆ خوا بڕیار بدات، ئەوە ئیتر بەڕاستی تاوانێکی گەورەی هەڵبەستووە.

سەربارەی ئەمەش نەتەوەی ئیسلام پێش نەتەوەکانی تر دەکەون بەوەی گروپی (ناجیە) یان تێدایە ,بەڵام جولەکە و گاور (ناجیە) یان تێدانیە .

سەرچاوە :تۆڕی بەرگری لە سونە

دووەم /

ئیدیعای ئەوەی کە فەرمودەکە دژایەتی فەرمودە صەحیحەکانی تر دە کات ! هەرگیز فەرمودەکە دژایەتی نییە بەڵکو هاوتەریبی تەواوە بۆ هەر پێنج فەرموودە کەی بەئموونە هێنراوەتەوە :

١- (من لقى الله لا يشرك به شيئا دخل الجنة) لە ڕاڤەی ئەم فەرمودەیەدا هاتووە کە پێغەمبەر(ﷺ) من مات لا يشرك بالله شيئا دخل الجنه , واتە ئەو کەسەی بمرێت و هاوەڵی بۆ پەروەردگار ئەنجام نە دابێت دەچێتە بەهەشت بەڵام ئەمە ئەوە ناگەیەنێت کە سزا نادرێت و بێ لێپێچینەوە دەچێتە بەهەشت , بەڵکو ئەمە پەیمانێکە بۆی بە چوونە بە هەشت ,وە پەروەردگار دەفەرموێت { تُوَفَّىٰ كُلُّ نَفْسٍ مَّا عَمِلَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ – النحل -١١١} وە ئەگەر لە دۆزەخیشبێت بۆ وەرگرتنی سزای شایستەی خۆی بەڵام ڕۆژی دێت و دەردەچێت لە دۆزەخ و دەچێتە بە هەشت .زۆر ڕاستەو هەر کەس شەریك بۆ خوا دانەنی لە(نیەت– ووتە –کردار)دا.وابێ بەردەوام تادەمرێ لەسەر

إتباعی صەحیحی (ما انا علیه و أصحابي) یەو لەفرقەی ناجی یەو. دەچێتە بەهەشت ان شاءالله.

٢- (من صلى البردين دخل الجنة) لە ڕاڤەی فەرمودەکەدا هاتووە بە نوێژی بەیانی و عەسر کە ئەم دوو نوێژە بە باشترین و ئە فەضە لی پێنج نوێژە کە دادەنرێت وە پەروەردگار دەفەرموێت { حَافِظُوا عَلَى الصَّلَوَاتِ وَالصَّلَاةِ الْوُسْطَىٰ وَقُومُوا لِلَّهِ قَانِتِينَ – البقرة -٢٣٨} کەلای زۆرینی موفەسیرەکان بە نوێژی عەسرو بەیانی هاتووە , پەروەردگار دەفەرموێت { وَقُرْآنَ الْفَجْرِ ۖ إِنَّ قُرْآنَ الْفَجْرِ كَانَ مَشْهُودًا – الإنساء-٧٨} وە لە فەضلی ئەم دوو نوێژەدا هاتووە کە کاتەکانیان کاتی خەون و گران لەسەر مرۆڤەکان تەنها لای بڕوادارانی پابەند بووەکان نەبێت وە زیاتر کاتی پشوون بۆ یان , وە هەر وەها کە فریشتەکان دادەبەزن بەویستی پەروەردگار کە ڕاسپێراون بە پاراستنیان.{وە لە فە ضلي ئەم دوو نوێژە دا فەرمودەی زۆر زۆر هاتوون جودا لە نوێژەکانی تر}وە زۆر ڕاستە هەرکەس نوێژ بکات ئەو نوێژەی کە ئەو دەفەرموویت ؟ نەك ئەو نوێژەی کە بە ئەعرابی یەکەی ووت نوێژت نەکردووە دووبارەی کردەوە تا ئەو بەشێوازە کەی ڕازی بوو:

{وثبت في الصحيحين عن أبي هريرة رضي الله عنه : أن رجلاً دخل المسجد ورسول الله صلى الله عليه وسلم جالس فيه فرد عليه السلام ، ثم قال له : ارجع فصل فإنك لم تصل . فرجع فصلى كما صلى ، ثم جاء فسلم علي النبي صلى الله عليه وسلم فرد عليه السلام ثم قال : ارجع فصل فإنك لم تصل ، فرجع فصلى كما صلى ، ثم جاء فسلم على النبي صلى الله عليه وسلم فرد عليه السلام , وقال : ارجع فصل فإنك لم تصل ثلاث مرات ، فقال في الثالثة : والذي بعثك بالحق يا رسول الله ما أحسن غيره فعلمني . فقال صلى الله عليه وسلم : إذا قمت إلى الصلاة فكبر ، ثم اقرأ ما تيسر معك من القرآن ، ثم اركع حتى تطمئن راكعاً ، ثم ارفع حتى تعتدل قائماً ، ثم اسجد حتى تطمئن ساجداً ، ثم اجلس حتى تطمئن جالساً ، ثم اسجد حتى تطمئن ساجداً ، وافعل ذلك في صلاتك كلها) متفق عليه

وه نوێژێك بێت (تنهى عن الفحشاء والمنكر) وه نوێژی بەردەوام بكات.ئەمانەش إتباعی صەحیحی (ما انا علية و أصحابي) یەو لەفرقەی ناجی یەو. دەچێتە بەهەشت ان شاءالله.

٣-(من مات له ثلاثة من الولد لم يبلغوا الحنث كان له حجابا من النار او دخل الجنة) كه فەرمودەكە بەم مەتنەش هاتووە{ما من المسلمين من يموت له ثلاثة من الولد لم يبلغوا الحنث إلا أدخله الله الجنة بفضل رحمته (إياهم) ، يجاء بهم يوم القيامة فيقال لهم ادخلوا الجنة فيقولون حتى يدخل آباؤنا فيقال لهم ادخلوا أنتم وآباؤكم بفضل رحمتي .صحيح الترغيب -٢٠٠٣}

لە ڕاڤەی فەرمودەكەدا هاتووە كە منداڵی بچوك زیاتر دڵەكان پێان پەیوەستن و شیرینن لە بەرئەوە منداڵ بەتایبەت هاتووە , هەرچەندە گەورەكانیش هەر شیرینن , وە سەبرگرتن لەسەر ئەمە دەبێتە مایەی پاداشت دانەوە بە بەهەشت , وەهۆكارێكی تر داواكاری منداڵەكانە بۆ دایك وباوكیان بە چوونە بە هەشت لە گەڵیاندا وە لە فەرمودەدا هاتووە .ئایا هەركەس ؟سێ منداڵی بچوكی بمریت .ئەو كەسە (مولحد بێت یان عاصی یان منافیق) یش ! بەپێچەوانەوە نەخیر تەنها ئەو كەسانەی صابرن وەك پێشەواكەیەیان دەكەن كە(إبراهیم)ی كوری مرد چی كرد وابێت .

قال الرسول ﷺ (إن العين تدمع، والقلب يحزن، ولا نقول إلا ما يرضي ربنا، وإنا بفراقك يا إبراهيم لمحزونون) البخاری/١

قال تعالي

(الَّذِينَ إِذَا أَصَابَتْهُم مُّصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ) البقرة - الآية ١٥٦

كه ئەوانەن هەر كاتێك تووشی بەڵاو ناخۆشیەك دەبن دەڵێن: ئێمە موڵكی خواین و هەرچی هەمانە بەخششی خوایە، سەر ئەنجامیش تەنها هەر بۆ لای ئەو زاتەیە گەڕانەوەمان

قال تعالى

(قُلْ يَا عِبَادِ الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا رَبَّكُمْ لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا فِي هَٰذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةٌ وَأَرْضُ اللَّهِ وَاسِعَةٌ إِنَّمَا يُوَفَّى الصَّابِرُونَ أَجْرَهُم بِغَيْرِ الزمر ١٠

بەو بەندانەم بڵێ كە خاوەن باوەڕن: لە پەروەردگارتان بترسن و خواناس بن، بێگومان بۆ ئەوانەی لەم دنیایەدا چاكە دەكەن، پاداشتی چاك هەیە، زەوی پەروەردگاریش فراوانە (ئەگەر لە شوێنێك دنیاتان لێ تەنگ كرایەوە كۆچ

بکەن بۆ شوێنێکی تر) بەڕاستی تەنها خۆگران پاداشتیان بێ سنوور و بێ ئەندازەیە

وە منداڵی بچوك کە دەمریت موکەلەف نەبووەو لە بەهەشتە دوعاکەرە بۆ دایك و باوکی کەواتە کەسێك سێ جار بەم شێوە یە صابربێت ئەوا . إتباعی صەحیحی (ما انا علية و أصحابي) یەو لەفرقەی ناجی یەو .دەچێتە بەهەشت ان شاءالله.

٤-(ما من عبد قال لا اله الا الله ثم مات على ذلك دخل الجنة)

لە ڕاڤەی فەرمودەکەدا هاتووە کە پێویستە لە سەر هەموو موسوڵمانان کە تەقوای خودایان هەبێت ڕاست گۆین لە پەرستنیدا وە بڕوایان بە پێغەمبەرەکەی (ﷺ) هەبێت و هەوو فە ریضە کانی سەر شانیان جێبەجێکەن و وە واز لە مەحارمەکان(قەدەغەکراوەکان) بهێنن و هاوکاری یەك بن لە چاکەکاندا و بەردەوام بن لەسەر حەق و ئارام گر بن لە سەری و وازهێنەربن لە هەموو لاسایکردنەوەی یەکی موشریکەکان و ڕازیکردنێکیان , ئەو کات ئەوەی لەسەر ئەمە بمرێت دەچێتە بە هەشت ان شاءالله, وە هەر کەس تاوان ئەنجام دەربێت و تۆبە نەکات و نەگەڕێتەوە لە سەر ئەوە بمرێت ,ئەوا دەکەوێتە بەر ویستی خودا بیەوێت لێی خوش دەبێت و یان سزای دەدات بە ئەندازەی

تاوانەكانی , وە هەر دەردەچێت لە دۆزەخ و دەچێتە بەهەشت وە ك پەروەردگار دەفەرموێت { إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَن يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَٰلِكَ لِمَن يَشَاءُ ۚ وَمَن يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدِ افْتَرَىٰ إِثْمًا عَظِيمًا – النساء-٤٨}.

لێرە دا بڕگەی (ثم مات على ذلك) دە گەڕێتەوە بۆ ئیمان بوون و دڵنیا بوون بە (لا اله الا الله) وە کەسێك بڕوای صەحیح بێ و کار بەوە بکات إتباعی صەحیحی (ما انا عليه وأصحابي) یەو لەفرقەی ناجی یەو. دەچێتە بەهەشت ان شاءالله.

٥- (كل أمتي يدخلون الجنة الا من ابى قالوا يارسول الله ومن يابى قال من اطاعنى دخل الجنة ومن عصانى فقد أبى)

لە ڕاڤەی فەرمودەکەدا هاتووە ئەو ئومەتەی پابەندن و ئیتیباعی پێغەمبەرن(ﷺ) ڕێگای ڕاستیان گرتووە بەپابەند بوونیان و بەردەوامیان بۆی و ئەنجام دانی فە رائیضە کان و خۆپاراستن لە سەرپێچیەکان و وەبوونی لەسەر ڕێچکەی ئەهلی سونە وجەماعە دەچنە بەهەشت ان شاءالله, وە ئەوەی ئەمانە نەکەن نەیان ویستووە و ناچێن, واتە بەئەنجامدانی پێچەوانەی کارەکانی بەرەو بەهەشت دەبەن

بكات له پابەند نەبوون و سەرپێچی كردن و تاوان باری, كە دژی ڕێچكەی پێغەمبەرن(ﷺ) وە پەروەردگار دەفەرموێت :

{ قُلْ إِن كُنتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ ۗ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ – آل عمران -٣١}.

لیرەدا زۆر ڕوون ترە چونكە ئەو كەسانەن تەنها ئیطاعەی صەحیح نەك ئیطاعەی هەڵە,دە كەن واتە . ئتباعی صەحیحی (ما انا علية وأصحابي) یەو لەفرقەی ناجی یەو. دەچێتەبەهەشت ان شاءالله.

جا لەم جارە دا لە لاپەڕ کۆتایەکانی کتێبەکەوە دەدوێ ین :-

لــــە لاپـــەڕە (٩٩) وە هـــەرگیز ڕاســـت نـــی یـــە هـــە مـــوو فـــەرمودەکان قســـەیان لەســـە ربـــیٚ و ڕەت کرابنـــەوە .خـــۆت دەڵییـــت دەرەجـــەی (حســـن) ە ئەمـــە بەڵگەیـــە لەســـەر نـــە پێکـــان , لێـــرە دا هـــەموو کتێبەکـــە پوچـــەڵ بـــوە وە چـــونکە فەرمودەی (حسن) حجەیە بۆ ئەحکامی شەرعی :

حجة الحديث الحسن/ منتدى الدراسات الحديثية / ملتقى أهل الحديث :

قال حافظ ابن حجر:" وذلك أن المصنف وغير واحد نقلوا الاتفاق على أن الحديث الحسن يحتج به كما يحتج بالصحيح، وإن كان دونه في المرتبة.

حافظ ابن حجر : دەڵێت ئەگەر موصەنەفەکانیش یەك نەبن کۆکیان پێگەیاندوین لەسەر(حدیث الحسن) کە بەڵگەیە وەك کە فەرمودەی (صحیح) بەڵگەیە,هەرچەند پلەی لەو نزمترە.

قال النووي:"الحسن وإن كان دون الصحيح ,إنه كالصحيح يحتج به.

ئيمام نووي : دەڵێت هەرچەندە فەرمودەی (الحسن) پلە نزم ترە لە فەرمودەی (الصحيح) ,وەك فەرمودەی (الصحيح) ە بۆبەڵگە ,

وقال الطيبي:" الحسن حجة كالصحيح، وإن كان دونه، ولذلك أدرجه بعض أهل الحديث فيه، ولم يفرده عنه

وە الطيبي : دەڵێت فەرمودەی (الحسن) بەڵگەیە وەك فەرمودەی(صحيح), ئەگەر لەویش نزم ترە,لەبەرئەوە هەندیك لەئەهلی علم (بەكاریان هیناوە– أدرجه) ,وە ئەمە بەتەنها لەوە وە نەهاتووە.

وقال السيوطي:" الحسن كالصحيح في الاحتجاج به-وإن كان دونه في القوة-ولهذا ادرجته طائفة في نوع الصحيح كالحاكم، وابن حبان، وابن خزيمة، مع قولهم بأنه دون الصحيح

وە السيوطي : دەڵێت فەرمودەی (الحسن) وەك فەرمودەی (صحيح)ە لە بەڵگەبونیدا – ئەگەر لەو بێ هێز ترە – لەبەر ئەوەی کۆمەڵێ وەك فەرمودەی (صحيح) بەکاریان هێناوە, وەك (الحاكم، وابن حبان، وابن خزيمه), وە لەگەڵ ووتنیان بەوە كە لە فەرمودەی (صحيح) نزمترە.

وقال ابن الصلاح:" إذا كان راوي الحديث متأخرا عن درجة أهل الحفظ والإتقان غير أنه من المشهورين بالصدق والستر وروي مع ذلك حديثه من غير وجه فقد اجتمعت له القوة من الجهتين، وذلك يرقي حديثه من درجة الحسن إلى درجة الصحيح.

وە ابن الصلاح: دەڵێت ئەگەر گێڕەڕەوەکەی فەرمودەکە پلەیەك لە دواتربێت لە (لەبەرکردن و ئیتقاندا) بەڵام لە ناسراوان بێت بە ڕاست گۆی و ستر وە بگێڕێتەوە فەرمودەکەی بە شێوەیەکی تر

,ئەوا لە دوولا هێزی دەبێت ,بەوە بەرز دەبێتە لەپلەی فەرمودەی (الحسن) بۆ پلەی فەرمودەی (الصحيح) .

هل يُحتج بالحديث الحسن لغيره، مع أن كل طريق فيه لا يَسْلم من ضَعْف خفيف ؟

الجواب: نعم، يُحتج بما هذا وصفه، والعمدة في ذلك صنيع عدد من الأئمة، فمن ذلك:

- الإمام الشافعي رحمه الله، فقد قال رحمه الله تعالى:" المنقطع مُختلف فيه: فمن شاهد أصحاب رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم من التابعين، فحدَّث حديثاً منقطعاً عن النبي صلى الله عليه وآله وسلم اعتُبر عليه بأمور:- منها: أن يُنْظر إلى ما أَرْسَل من الحديث، فإن شَرِكَه فيه الحفاظ المأمونون، فأسندوه إلى رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم بمثل معنى ما روى؛ كانت هذه دلالة على صحة مَنْ قَبِلَ عنه، وحَفِظَه.

- وإن انفرد بارسال حديث، لم يَشْرَكْه فيه مَن يُسنده؛ قُبِل ما ينفرد به من ذلك.- ويُعتبر عليه بأن يُنْظر: هل يوافقه مرسِل غيره، ممن قُبل العلم عنه من غير رجاله الذين قُبل عنهم؟ فإن وُجِدَ ذلك؛ كانت دلالة تُقوِّى له –أي للمرسِل الأول- مرسَله، وهي أضعف من الأولى.

- وإن لم يُوجَد ذلك: نُظِر إلى بعض ما يُرْوى عن بعض أصحاب رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم قولاً له، فإن وُجِدَ يوافِق ما روى عن رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم كانت في هذه دلالة على أنه لم يأخذ مرسَله إلا عن أصل صحيح –إن شاء الله-.- وكذلك إن وُجد عوام من أهل العلم يُفْتُون بمثل معنى ما روى عن النبي صلى الله عليه وآله وسلم...." إلى أن قال رحمه الله: " وإذا وُجدت الدلائل بصحة حديثه بما وصفت؛ أحببْنا أن نقبل مرسَله، ولا نستطيع أن نزعم أن الحجة تثبت به ثبوتها بالموتصل فهذا الإمام الشافعي –وهو من أئمة الدين المتقدمين- يُقوِّي المرسَل بمرسَل آخر، وكلاهما ضعيف، ويقويه بالموقوف، وليس هو –في ذاته- بحجة، فثبت ما قلْته، والله أعلم. الرسالة ص-٤٦١ برقم ١٢٦٣-١٢٧٠

ئایا پشت بەفەرمودەی (الحسن لغیره)
دەبەسترێت,لەگەڵ ئەوەی هەموو ڕێگاکان
بەدەر نییە لە لاوازی (خفیف) تێیدا :

وەلاّم : بەڵێ پشتی پێدەبەسترێت بەوەی کەوەصفیان کردوە ,وە پشتبەستی بوون ژمارەیەك لە پێشەوایان وەك :

– پێشەوا شافیعی رەحمەتی خوای لێبێت , وەك دەفەرموێت (المنقطع) ڕای جیاوازی لەسەرە, هەرکەس هاوەڵان یان پێغەمبەر(ﷺ)بینیبێت لە (تابعین) فەرمودەیەکی (منقطعاً) یان لە پێغەمبەر(ﷺ) گێڕابێتەوە لەم بارانەدا کاریان لەسەر کردووە لەوانە :

– دەڕواندرێت کێ فەرمودەکەی هیناوە ,ئەگەر بەشداریان کرد لە گەڵیدا (الحفاظ المأمونون) ئەوا گێڕاویانەتەوە بۆ پێغەمبەر(ﷺ) بەو مانایەی کە ڕیوایەتیان بۆ کراوە ,ئەوەنیشانەی ڕاستیە تی لەلای ئەو .

- ئەگەر تەنها یەك ڕیوایەت هەبوو بۆ فەرمودەكە وەكەسی لەگەڵ نەبوو تابكرێت بە پاڵپشت و گێڕاوە بە تاك ڕاوی.

- وە كاری لەسەر دەكرێت كاتێك دەڕوانرێت ,ئایا ڕاوی تر (مرسل غیرە) پشتگیری دەكات لەلایەن ئەوانەی زانستیان لێوەرگیراوە ,جیا لەو پیاوانەی لێیانی وەردەگرێت, ئەگەر ئەمە دەست كەوت دەبێت بەنیشانەی (بەهێز بوونی ڕاوی یەكەم ئەگەر چی ئەم لاواز ترە لە یەكەم).

- ئەگەر ئەمە دەست نەكەوت ,سەیری هەندێك لە ڕاویەكان لە هەندێك لەهاوەڵانی پێغەمبەر (ﷺ) ووتەیەك لەوەوە ئەگەر دەركەوت پاڵپشتی (یوافق) هەیە كەڕیوایەتەكە لە پێغەمبەر (ﷺ) دەبێت بەنیشانەی ئەوەی ڕاویەكەی نەهێناوە بێجگە لە (أصل صحیح).إن شاءالله.

- هەروەها ئەگەر (عوام) لەئەهلی عیلمی تێدابوو كە فەتوای بە هەمان مانا دا كە لە پێغەمبەر(ﷺ) وە ڕیوایەت كراوە هەروەها دەفەرموێت ئەگەر نیشانەی ڕاستی تێدا بوو وەك وە صفمان كرد حەزمان كرد كە ڕاویەكە وەربگیرێت ناتوانین بڵێین كە (الحجه) جێگیردەبێت بە جێگیربوونی (المتصل) .

ئەوە ئیمام شافعی یە – ئەو لە پێشەوایانی پێشکەوتوی دینن ڕاویەك پاڵپشت دەکرێت بە ڕاویەکی تر کە هەردووکیان لاوازن بەهێزی دەکات بە مەوقفێك کە ئەم لەخویدا (حجە) نییە.واللّٰه أعلم.

سەرچاوە: الرسالةص ٤٦١ برقم ١٢٦٣-١٢٧٠

الحديث الحسن

السؤال : ما معنى الحديث الحسن

الجواب :- الحمد لله

الحديث الحسن ينقسم إلى قسمين:حسن لذاته ، وحسن لغيره :
والحديث الحسن لذاته هو ما اتصل سنده بنقل العدل الذي خَفَّ شذوذ ولا علة. ضبطه عن مثله إلى منتهاه من غير
والحديث الحسن لغيره هو :الضعيف إذا تعددت طرقه ، ولم يكن سبب ضعفه فِسْقَ الراوي أو كَذِبَهٌ أو وهاءه
: فالضعيف يرتقى إلى درجة الحسن لغيره بأمرين
أن يُرْوَي من طريق آخر فأكثر ، على أن يكون الطريق الآخر - . مثله أو أقوى منه,
أن يكون ضعف الحديث يسيرا ، إما لسوء حفظ راويه أو - .لانقطاع في سنده أو لجهالة في رجاله
فالحسن لغيره ضعيف في الأصل ، ارتقى إلى مرتبة الحسن لانجباره . بتعدد طرقه,
والحديث الحسن بقسميه كالصحيح في الاحتجاج به - وإن كان

دونه في القوة - لذلك احتج به الفقهاء ، وعملوا به ، وعلى الاحتجاج به معظم المحدثين والأصوليين.

وهل الحديث الحسن حجة في باب الاعتقاد ؟

نعم هو حجة فعادة العلماء أنهم يقولون في الراوي الصدوق ((يحتج به)) ولم يفرقوا بين أحكام وعقائد وأذكر أن البخاري احتج بخبر عبدالله بن محمد بن عقيل في إثبات صفة الصوت كما في كتابه خلق أفعال العباد وهو عنده مقارب الحديث.والله أعلم .

د.محمد صالح بن منجد /مصدر:الاسلام سؤال وجواب

الحديث الحسن

مانای فەرمودەی حسن چی یە ؟

وەڵام : الحمد لله ,فەرمودەی حسن دەکرێت بە دووبەشەوە:

١ - الحسن لذاته : بریتییە لە وەی کەسەنەدەکەی پەیوەستە بە گێڕانەوەی (العدل) کە (ضبط – کەم),وەلەلێك چوونەکانی بەبێ (شذوذ وعلة) بێت.

٢– الحسن لغیره: بریتی یە لە لاواز ئەگەر بە چەند ڕێگایەی جیا لاواز هاتبوو,وە هۆکاری لاوازیەکەی (فاسقی یان درۆ یان وهاءه) نەبوو ,لاواز بەرز دەبێتەوە بۆ پلەی الحسن لغیره بە دوو هۆکار :

یەکەم : کە لە ڕێگایەکەوە زیاتر ڕیوایەت کراوە ,بەمەرجێك ڕێگاکانی تر وەك خۆی بێت یان بەهێز تربێت .

دووەم : لاوازی فەرمودەکە قورس نەبێت,یان بەخراپ لەبەرکردنی ڕاوی یان لەبەر پچڕان لە سەنەد یان جەهل لە کەسەکەدا .

الحسن لغیره لە بنەڕەتدا لاوازە ,بەرز دەبێتەوە بۆپلەی الحسن بەهۆی چەند سەرچاوە بونیەتی ,وە فەرمودەی الحسن بە هەردوو بەشەکەیەوە وەك ڕاست لە بەڵگەبوونی ئەگەر چی (نزمترە)

لەهێزدا ,لەبەرئەوە زانایان و فقهاء پشتیان پێبەستووە,وەکاریان پێکردووە ,لەسەر بەڵگەی زۆرینەی فەرمودەناسان و ئسوڵیەکان.

وە ئایا فەرمودەی الحسن بەڵگەیە لە (الإعتقاد) ؟

بەڵێ ئەو بەڵگەیە ,عادەتی زانایان وایە ئەوان دەربارەی ڕاوی ڕاستگۆ دەڵێن بە بەڵگە دەگیرێت , و جیاوازی لەنێوان حوکم و عەقیدە نەکردووە,ئیمام بوخاری (أحتج) بە هەواڵی عبدالله کوڕی محمد کوڕی عقیل) لە (إثبات صفة الصوت) وەك (خلق أفعال العباد) وە (مقارب الحديث) لە لا هەبووە .

سەرچاوە: الاسلام وجواب/ د. محمد بن صالح منجد

للشيخ: بدر بن محمد البدر العنزي

حجية الحديث الحسن

– مباحث في علم مصطلح الحديث –– حجية الحديث الحسن :

الحديث الحسن كالحديث الصحيح في الاحتجاج به وإن كان مرتبة الحديث الحسن دون مرتبة الحديث الصحيح.وقد أدرج طائفة من الأئمة ممن صنف في الصحيح كابن خزيمة وابن حبان والحاكم أدرجوا الحسن في الصحيح.قال الحافظ ابن حجرفي النكث على مقدمة ابن الصلاح(٣١٠/١): واعلم أن أكثر أهل الحديث لا يفردون الحسن من الصحيح فمن ذلك ما رويناه عن, الحميدي شيخ البخاري قال:الحديث الذي ثبت عن النبي عليه الصلاة والسلام هو أن يكون متصلاً غير مقطوع معروف الرجال . وروينا عن محمد بن يحيى الذهلي قال:ولا يجوز الاحتجاج إلا بالحديث المتصل غير المنقطع الذي ليس فيه رجل مجهول ولا رجل مجروح.فهذا التعريف يشمل الصحيح والحسن معاًوكذا شرط ابن خزيمة وابن حبان في صحيحهما لم يتعرضا فيه لمزيد آخر على ما ذكره الذهلي.اهـ وقال جمال

الدين القاسمي في قواعد التحديث(١٠٩): قال الأئمة:الحسن كالصحيح في الاحتجاج به وإن كان دونه في القوة ولهذا أدرجه طائفة من نوع الصحيح كالحاكم وابن حبان وابن خزيمة مع قولهم بأنه دون الصحيح المبين أولاً..وقال السخاوي في فتح المغيث: منهم من يدرج الحسن في الصحيح لاشتراكهما في الاحتجاج بل نقل ابن تيمية إجماعهم إلا الترمذي خاصة عليه..كتبه/بدر بن محمد البدر

شێخ بدر بن محمد العتری به بەڵگەبوونی فەرمودەی الحسن لێکۆڵینەوە لە زانستی چەمکی فەرمودە – بەڵگەکانی فەرمودەی الحسن

فەرمودەی حسن وەك فەرمودەی صحیح وایە لە بەڵگە وەرگرتن ,ئەگەر چی پلەی فەرمودەی حسن لەخوار پلەی فەرمودەی صەحیحە,پۆلێك لە پێشەوایان وەك (**ابن خزیمە وە ابن حبان وەحاکم**) فەرمودەی حسن لەڕیزی فەرمودەی صەحیح داناوە , وەك **حافظ ابن الحجر لە النکث علی**١/٣١٠ **لەپێشەکی ابن الصلاح** بزانە زۆربەی ئەهلی فەرمودە , فەرمودەی حسن لەفەرمودەی صەحیح بەکەم تر سەیرناکەن ,نموونەی ئەوەی : دەگێردرێتە وە (**الحمیدی کە شێخی بوخاری یە**) گێڕانەوەی جێگیربوو لە**پێغەمبەر**(صل الله عیه وسلم) ,دەبێت نە پچڕاوبێت کەسەکان

ناسرا و بن. وەلە (محمدابن يحيى الذهلي)گێڕامانەوە دەڵێت نابێت بەڵگەجگە لەفەرمودەی(متصل غير منقطع كە كەسی نەناسراو يان مجروح) ی تێدانەبێت, بهێنرێتەوە ئەم پێناسەیە فەرمودەی حسن و صەحیحیش دەگرێتەوە , وەهەروەها مەرجی (ابن خزيمه و ابن حبان) لە صەحیحەكانیاندا زیادەیان باس نەكردووە لە وەی (الذهلي) هێناویەتی , وە (جمال الدين القاسمى) لە قواعد التحد يث (١٠٩) دەڵێت : پێشەوایان دەڵێن : فەرمودەی حسن وەك فەرمودەی صەحیحە لە بەڵگەگرتن وەك یەكن ئەگەر لە هێزدا جیاوازن لەبەر ئەوە پۆلێك,لەجۆری صەحیح یان داناوە وەك (حاكم وابن حبان وابن حزيمه) لەگەڵ ئەوەی لەخوار صحیحەشەوەیە . سەخاوی لە (فتح المغيث) دا دەڵێ تیایاندایە كە حسن و صەحیح بە یەكەوە ڕیز دەكات چونكە هاوبەشن لە بەڵگەگرتن دا,لە ابن تەیمیە وە وەرگیراوە كۆدەنگی یە (إجماعهم) كەتەنها ترمذي كە تایبەتە ,

نووسینی : بدر بن محمد البدر ٩-٨- ١٤٣٦

ئەمەش مەرتەبەی فەرمودەی الفرقة الناجية یە لای زانایانی پێشین و سەردەم وەحوکمەکەی

١- الـــراوی عـــوف بـــن مـــالك الاشجعـــی المحـــدث:الالبانی- المصـــدر:صحیح ابـــن ماجـــه-الصـــفحة اورقم: ٣٢٤١ خلاصـــة الحکم : (صحیح)

٢- الـــراوی ابـــوهریرة المحـــدث: الالبـــانی – المصـــدر: شرح الطحاویـــة-الصـــفحة اوالـــرقم:٢٦٠ خلاصـــة الحـــکم: (صحیح)

٣-الـراوی ابـوهریرة المحـدث: الالبـانی – المصـدر: صحـیح الجـامع- الصـــفحة اوالـــرقم:١٠٨٢. .خلاصـــة الحـــکم: (صحیح)

٤-الـراوی ابـوهریرة المحـدث: الالبـانی – المصـدر: صحـیح الجـامع- الصفحة اوالرقم:١٠٨٣ خلاصة الحکم: (صحیح)

٥-المحدث: ابن عثيمين – المصدر: مجموع فتاوى ابن عثيمين- الصفحة اوالرقم:٣٧/١ خلاصة الحكم: (صحيح)

٦-الراوى انس بن مالك- المحدث: الالبانى – المصدر: صحيح الجامع-الصفحة . اورقم:٢٠٤٢ خلاصة الحكم: (صحيح)

٧-الراوى ابوهريرة المحدث: الالبانى – المصدر: صحيح ابى داود-الصفحة اوالرقم:٤٥٩٦خلاصة الحكم: (حسن صحيح)

٨-الراوى ابوهريرة المحدث: الترمذى – المصدر: سنن الترمذى-الصفحة اوالرقم:(٢٦٤٠) . خلاصة الحكم: (حسن صحيح)

٩-الراوى ابوهريرة المحدث: الوادعى – المصدر: الصحيح المسند-الصفحةاوالرقم:(١٣٣٣) خلاصة الحكم: (حسن)

١٠-الراوى ابوهريرة المحدث: الوادعي – المصدر: صحيح دلائل النبوة-الصفحة . اوالرقم:٥٧٧ خلاصة الحكم: (حسن)

١١-الراوى ابوهريرة المحدث: الالبانى – المصدر: صحيح ابن ماجة-الصفحة . اوالرقم:٣٢٤٠ خلاصة الحكم: (حسن صحيح)

١٢-الراوى المحدث: ابن تيمية – المصدر: مجموع الفتاوى-الصفحة اوالرقم:٣/٣٤٥خلاصة الحكم: (صحيح مشهور في سنن والمسانيد)

١٣-الراوى انس بن مالك- المحدث: ابن القيسراني – المصدر: ذخيرة الحافظ-الصفحة . اوالرقم:٢/٦٣٢ خلاصة الحكم: (صحيح مشهور)

١٤-الراوى عوف بن مالك الاشجعى-المحدث: العراقي المصدر:الباعث علي الخلاص- الصفحة اوالرقم:١٧ خلاصة الحكم: (اسناده جيد).

الـراوى عمـر بـن العـوف المـزنى- المحـدث: الهيثمى–المصـدر. مجمـع الزواد:الصـفحة.اوالرقم:٧/٢٦٢ خلاصـة الحـكم (حسـنه الترمذى ورجاله ثقات)

١٥-الـراوى عـوف بـن مـالك الاشجعي - المحـدث: ابـن كثـير – المصـدر: النهايـة والبدايـة- الصـفحة اوالـرقم:١/٢٧ خلاصـة الحكم: (اسناده لابأس به)

١٦-الـراوى ابـوهريرة- المحـدث: ابـن حجـر العسـقلانى – المصـدر: الـكافي الشـاف-الصـفحة . الـرقم:(٢٠٤٢) خلاصـة الحـكم: (روى عن معاوية بإسناد حسن)

١٧-الـــــراوى عـــــوف بـــــن مـــــالك الاشجعـــــي- المحدث:السخاوبالمصـــــدر:الاجوبة المرضـــــية – الصـــــفحة اوالرقم:٢/٥٧١ خلاصة الحكم: (رجاله موثقون)

١٨-الـــــراوى عـــــوف بـــــن مـــــالك الاشجعـــــي-المحـــــدث: السخاوي.مصـــــدرالاجوبة المرضـــــية –الصـــــفحة اوالرقم:٢/٥٧٤ خلاصة الحكم:(رواته موثقون)

٢٠-الــراوى ابــوهريرة - المحــدث: الشــوكانى – المصــدر:الفتح الــربانى -الصفحةالصــفحة اورقم:(١/٢٠٦)خلاصــة الحــكم: (رجاله رجال الصحيح)

٢١-الــراوى عبــدالله بــن عبــاس- المحــدث: ابــن باز – المصــدر:مجموع فتــاوى ابــن باز -الصــفحة . اوالــرقم:٢/٢٦٤ خلاصة الحكم: (ثابت)

٢٢-الــراوى عــوف بــن مــالك الاشجعــى المحــدث:الالبانى .المصدر:السلســلة الصــحيحة-الصــفحة اوالــرقم:١٤٩٢ خلاصة الحكم: (إسناد جيد رجاله ثقات)

٢٣-الــراوى - المحــدث: ابــن العــربى – المصــدر:احكام القــرآن - الصــفحة اوالــرقم(٣/٤٣٢) خلاصــة الحــكم: (ثابت)

٢٤-الــراوى انــس بــن مــالك- المحــدث: الجورقــاني – المصــدر: الاباطيــل والمنــاكر-الصــفحةاوالرقم:١/٤٦٥ خلاصــة الحــكم: (عزيز حسن مشهور)

٢٥-الـــراوى انـــس بـــن مـــالك- المحـــدث: الســـخاوي – المصـــدر:الاجوبة مرضـــية –الصـــفحة اوالـــرقم:(٢/٥٦٩)خلاصة الحكم: (رجاله رجال الصحيح)

٢٦-الـراوى ابـوهريرة المحـدث: احمـد شـاكر – المصـدر : مسـند احمـــد - الصـــفحة اوالـــرقم:(١٦/١٦٩)خلاصـــة الحـــكم: (إسناده حسن)

ژمارە (٢) ی لاپەڕە (٩٩)

هەڵەیەکی زۆر گەورە و ستەمە بوترێت ئەو دوو إیمامە **(بخاری و مسلم**) نەیان گێڕاوە تە وە ئەوە بەڵگە ڕاستی یان ناڕاستی فەرمودە کە یە کەس نابێت بەناوی ئەوان قسەبکات ! ئەگەر قسەی خۆیان نەهێنیت .وە بەڵگەکوا کە خۆیان لادابێت لەگێڕانەوەی **فەرمودەکە.... سەرپسورمانەو** خیرە لیرە دا باس لە إمام(مسلم) دە کەرێت و بەناوی متمانەی ئوممەت دەهێنریتەوە لە کتیبی حوکمی ڕیش لە ئیسلامدا !!! فەرمودەی صحیحەکەی ڕەت دە کەرێتەوە ئەمە بەڵگەی دوو پێوەریە لە کاردا. وەك لەکتێبی (**حکمی ریش له ئیسلامدا**) کراوە .

ئەمەش بەڵگەی تر:

احتجاجك بأن الحديث لم يرد في الصحيحين هو احتجاج لا يقول به إلا من كان أميا في مجال علم الحديث:

لأن محتوى الصحيحين من الأحاديث النبوية بلا تكرار لا يتعدى سبعة آلاف حديث!

فلو كان اعتبار الصحة معقودا فقط بورود الحديث في الصحيحين

البخارى ومسلم لكان معناه ضياع تسعين فى المائة من السنة لأن دواوين السنة التى تعدت ستمائة كتاب احتوت بقية السنة فى السنن والمسانيد والمعاجم والمستدركات والجوامع وتكفل المحدثون والمحققون عبر العصور من تدارس تلك الكتب وبينوا صحيح السنة من ضعيفها وقد أشار الباحثون إلى أن عدد الأحاديث النبوية الصحيحة يتعدى ثلثمائة ألف حديث صحيح بطرقها , وهو ما أشار إليه الدكتور أكرم العمرى فى كتابه بحوث فى تاريخ السنة المشرفةوالشيخان البخارى ومسلم ما ادعى واحد منهم أنه استوعب الصحيح كله فى كتابه بل صرحا بالعكس فقد أفاد البخارى أنه صنف كتابه من ستمائة ألف حديث كان يحفظها وأورد فيه هذه المجموعة التى احتوى عليها صحيحه طلبا للإختصار وحتى لا يطول الكتاب , ولو أراد استيعاب ما صح عنده لتضاعف الكتاب إلى عشرات أمثاله .

فهذه حجة ساقطة بالطبع , ولا يفوتنا البيان أن من نحا نحو ليتهم توقفوا فى الصحيحين أو اعتبروهما من الدواوين المعتمدة كما أجمع علماء الأمة وكما يبدو من أمثال تلك المقالة , فقد طعن أنت وغيرك على أحاديث الصحيح فى غير مرة عندما لم تتناسب مع أهوائكم.

شبكة دفاع عن السنة

ڕەخنەی ئەوەی کە فەرمودەکە لەهەردوو(صەحیحەکاندا) کەدا نەهاتووە واتە بوخاری وموسلم نەیانگێڕاوەتەوە ,ڕەخنەیەکە کەس نایڵێ مەگەر کەسێ نائاشنا بێت لەبواری زانستی فەرمودەدا ,چونکە ناوەڕۆکی هەردوو (صەحیحە) کە لە فەرمودە دا بە بێ دووبارەی لە حەوت هەزار تێ ناپەڕێ ,ئەگەربێت و تەنها هەردوو (صەحیحە)کە بەڕاست وەربگرین ,کەواتە لە سەدا نەوەتی (سونە) و دیوانەکانی (سونە) لەدەست دەدەین چونکە دیوانەکانی (سونە) کە لە شەسەد کتێب زیاترە کە فەرمودە ماوەکانی تری فەرمودە لەخۆدەگرێت لە :

(السنن و المسانید والمعاجم و المستدرکات والجوامع) کە زانایانی فەرمودە و لێکۆڵەرەوان بەدرێژای چاخەکان لێ پرسراون لەدراسەت کردنی کتێبەکان کە لەفەلەرموودەی ڕاست و لاوازیان جیاکردۆتەوە , لێکۆڵەران دەڵێن فەرمودەی ڕاستی پێغەمبەر(ﷺ) سنوری (سێ سەدەهەزار) تێ دەپەڕێنێت .

ئەوەش کە (دکتۆر أکرم العمیری) لەکتێبەکەیدا ئاماژەی پێکردووە ئەو کتێبەی کەناوی کتێبی

(بحوث فی تاریخ السنة المشرفة والشیخان البخاری ومسلم)

هیچ کامیان نەی ووتووە کەهەموو فەرمودە ڕاستەکانی لەکتێبەکەیاندا جێکردۆتەوە,بەڵکوبە پێچەوانەوە وەك (بوخاری)

دەڵێت کە کتێبێکی تەصنیف کردبوو لە (شەش سەد هەزار) فەرمودە کە لەبەری بوون بە وویستی کورتبوون درێژە پێنەدان ,ئیکتفای بە (صەحیحە) کەی کرد وەئەگەر بیوستایە ئیستا کە هەموو فەرمودەڕاستەکانی لای خۆی تێدابنێ ئەوا کتێبەکەی (صحیح البخاری) دەیەها ئە وەندە دەبوو.

ئەوە ڕەخنەی بێ بنەمایە ,بەسەرماندا نەڕوا خستنە ڕووی ئەوەی کەس ئەم هەنگاوە نەنێ بۆ تانەدان لە هەر دوو صەحیحەکە ,چونکە دادەنرێن بە جیگای بڕوای کۆ زانایانی ئومەت ,وەك ئەم کەسە کردوویەتی .

بەڕاستی جگە لەکتێبەکەی تۆش زۆربوون تانەدەران لە فەرمودە ڕاستەکان کاتێك لەگەڵ وویست و مەرامەکانتاندا نەگونجاوە .

سەرچاوە : تۆڕی پشتگیری لە سونە

ژمارە (٣) لاپەڕە (٩٩) ... چۆن دەڵێت فەرموودە کە لەهەموورێگایەکەوە لاوازە وەخوت دەڵێیت (حسن) ە ئایا (حسن) و(لاواز) وەك یەکن بەچ پێوەرێکی زانستی ؟

فەرموودە کەنا قبوڵە. قال الرسول ﷺ (فمن كذب علي متعمدا فليتبؤا مقعده من النار) سنن الترمذي (٢٩٥١)

ژ ٤ لا ٩٩) فەرموودەی (حسن) فەرموودەیەکە لە جۆری (مقبول) وە صحیحەو حجەیە بۆحوکمی شرعی ئەمەئەلف وبای زانستی فەرموودەیە .ئەگەر کتێبەکەت لە یاسا و ڕێسای علم حدیث لادەدات خۆی بەرپرسیاریەتیەکە هەڵدەگریت .وە تەفصیل بەیانی (حدیث حسن)مان کرد.

ژ ٥ لا ٩٩) دەڵێت لە پرسیکی (عەقیدەی) گرنگی وەك (فیرقەیەکی ناجیە و گومڕابوی (٧٢) گروپی تر) دا,پشت بە فەرمودەیەکی (حسن)ی قسە لەسەری وەك ئەم فەرمودەیە نابەسریت .ئەمە ڕاست نی یە وە هیچ بەڵگەیەك نی یە و حجە یە بۆ حکمی شەرعی ئەمەش بە بەڵگەی دروست.بەیان کرا .

ژ ٦ لا ٩٩) فەرموودەی صحیح آحاد چۆن گومان دەبەخشیت ؟ کوا بەڵگە هەرگیز ڕاست نی یە یا نا ئاشنا ییە بەزانستی فەرموودە یان بەزۆر ڕا سەپاندنە ؟. ئەمە بەڵگەو پێناسەی آحاد:

فەرموودەی صحیحی (آحاد) : لای الشيخ بن باز رحمه الله

ما المقصود بحديث الآحاد؟ وهل يؤخذ بها في أمر العقيدة؟
يجيب الشيخ بن باز رحمه الله قائلا:
خبر الآحاد هو كل حديث لم تتوافر فيه شروط المتواتر، ويسمى خبر آحادٍ وهو أقسام ثلاثة: مشهور ويسمى المستفيض، وعزيز، وخبر الواحد. كما أوضح ذلك أئمة الحديث ومنهم الحافظ ابن حجر رحمه الله في النخبة وشرحها.
وخبر الآحاد حجة في العقيدة وغيرها، عند أهل السنة إذا صح سنده، والله ولي التوفيق.
المصدر:-(مجموع فتاوى ومقالات متنوعة المجلد الخامسوالعشرون)

فەرمودەی (آحاد) شێخ ابن باز رحمه الله

مەبەست لە فەرمودەی (الآحاد) چی یە ؟ وە لە بواری عەقیدەدا کاری پێدەکرێ:

دەڵێت فەرمودەی (الآحاد) بریتی یە لە هەرفەرمودەیەك كە مەرجی { (تواتر)–ڕاوی زۆربن }ی تێدا نەبێت ,هەواڵی (الآحاد) ناودەبرێت بەسێ بەش :

مشهور, المستفيض –عزيز–خبر الآحاد-

تاک هەواڵ

وەك پێشەوایانی فەرمودە ڕوونیان کردۆتەوە.لەوانە (الحا فظ ابن حجر) لە (النخبة وشرحها) ,هەواڵ (الآحاد) بەڵگەیە لە (عەقیدە و جگە لە عەقیدە) دا لەلای ئەهلی سونە وجەماعە ئەگەر سەنەد ڕاست بێت. وە خوا پشتیوانی هەموانە.

سەرچاوە :

مجموع فتاوى ومقالات متنوعة المجلد خامس وعشرون

المحدث العلامة محمد ناصر الدين الألباني رحمه الله / وقوله في الحديث آحاد :

بسم الله الرحمن الرحيم

والصلاة والسلام على أشرف المرسلين

فإن الله عز وجل أنزل القرآن والسنة كما قال تعالى (وَاذْكُرْنَ مَا يُتْلَىٰ فِي بُيُوتِكُنَّ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ وَالْحِكْمَةِ ۚ إِنَّ اللَّهَ كَانَ لَطِيفًا خَبِيرًا) الأحزاب ٣٤

أما بعد:

السنة النبوية هي التشريع الثاني بعد القرآن المنزل كما قال النبي صلى الله عليه وسلم

(ألا إني اوتيت القرآن ومثله معه / سنن ابي داود ٤٦٠٤)

وكان السلف فيما صح عنه , مضى إذا جاءتهم السنة عن النبي صلى الله عليه وسلم استفادوا منها علماً وعملاً إن كان آحاداً أو متواتراً وكانت السنة الصحيحة عندهم في مرتبة واحدة بدون تفريق حتى أحدثت البدع كما قال الأصبهاني في كتاب الحجة في بيان المحجة " وهذا قول عامة أهل الحديث والمتقنيين من القائمين على السنة ، وإنما هذا القول الذي يذكر أن خبر الواحد لا يفيد العلم بحال ولابد

من نقله بطريق التواتر لوقوع العلم به شيئا اخترعته القدرية والمعتزلة وكان قصدهم منه رد الأخبار وتلقفهم منهم بعض الفقهاء الذين لم يكن لهم علم في العلم وقدم ثابت ، ولم يقفوا على مقصودهم من هذا القول ولو أنصف الفرق من الأمة لأقروا أن خبر الواحد يوجب العلم فإنهم تراهم مع اختلافهم في طرائقهم وعقائدهم يستدل كل فريق منهم على صحة ما يذهب إليه بخبر الواحد .... ثم ذكر الامام رحمه الله كل طائفة مبتدعة وما يستدلون به إلى آخر كلامه رحمه الله . المجلد الثاني ص من ٢٢٨ إلى ص ٢٣٦. وهذا نقل للامام العلامة شيخ الاسلام محدث الديار الشامية ناصر السنة محمد ناصر الدين الألباني ـ رحمه الله تعالى ـ فيما يتعلق بتقسيم السنة إلى متواتر وآحاد وسلك مسلك الصحابة ومن بعدهم من أئمة الإسلام ننقله إلكم لتتمة الفائدة عل الله أن يكشف به اللبس فيما نسب إلى الشيخ ـ رحمه الله ـ قال رحمه الله –: التفريق بين احاديث الآحاد وأحاديث التواتر وحكم ذلك من أوضح الأمثلة على ذلك ، والتي يلهج بها بعض الناس في العصر الحاضر : تفريقهم بين حديث الآحاد وبين حديث المتواتر .إن هذا التفريق من أبرز الأدلة على خروجهم عن اتباع السلف الصالح ، لأنهم لا يعرفون شيئاً اسمه حديث متواتر وحديث آحاد وبخاصة أن هؤلاء الخلف الذين اصطلحوا على هذا التفريق بين الحديث الآحاد وأحاديث المتواتر بنوا على ذلك حكماً شرعياً. فقالوا :

بأن الحديث الآحاد ولو كان صحيحاً إذا كان قد تضمن عقيدة فلا يؤخذ بهذا الحديث ولو كان صحيحاً ، إلا إذا بلغ مبلغ التواتر. هذا التقسيم الذي رُتِّب عليه هذا الحكم هو التفريق بين العقيدة ، فلا يؤخذ فيها بحديث الآحاد.

هذا التقسيم ؛ من دَرَسَ ما كان عليه الصحابة ، وا كان عليه أتباعهم من بعدهم ، يقطع يقيناً بأن مثل هذا التقسيم هو دخيل في الإسلام ،وهي فلسفة يتبرأ الإسلام منها ، وكلنا يعلم ، وهم يعلمون أيضاً ولكنهم يجحدون ، كما قال الله عز وجل في غيرهم : (وجحدوا بها واستيقنتها أنفسهم) الدليل على حجية حديث الواحد فإنهم جميعاً يعلمون أن النبي صلى الله عليه وسلم كان يرسل أفراداً من أصحابه صلى الله عليه وسلم ، يدعون الناس البعيدين عن المدينة ، حيث كان فيها النبي صلى الله عليه وسلم ، كان يرسل أفراداً يدعونهم إلى الإسلام ، وليس الإسلام إلا ما جاء به الرسول صلى الله عليه وسلم شاملاً كما لا خلاف في ذلك ، بينما كان عقيدة ، وبينما أحكاماً.ومن الأمثلة المشهورة في السنة الصحيحة التي يعرفونها ، ثم ينحرفون عنها :إرسال النبي صى الله عليه وسلم إلى اليمن تارةً معاذاً وتارةً أبا موسى الأشعري ، وتارةً علياً. ماذا كان يفعل هؤلاء الصحابة حينما أرسلهم النبي صلى الله عليه وسلم إلى اليمن ؟ لاشك أنهم كانوا يدعونهم إلى الإيمان بالله ورسوله ، وهو أصل كل عقيدة ، ثم إلى

الإسلام الذي جاء به صلى الله عليه وسلم.
وقد جاء في صحيح "البخاري " وفي " صحيح مسلم: " من حديث أنس ـ رضي الله تعالى عنه :أن النبي صلى الله عليه وسلم لما أرسل معاذاً إلى اليمن ، قال له: ليكن أول ما تدعوهم إليه : شهادة ألا إله إلا الله وأن محمداً رسول الله ، فإذا هم أطاعوك فمرهم بالصلاة " ... إلى آخر الحديث. ففيه أن النبي صلى الله عليه وسلم أمر معاذاً وهو فرد ، وحديثه في اصطلاح المتأخرين : حديث آحاد ، فأمره صلى الله عليه وسلم أن يكون أول ما يدعوهم إليه : الاعتقاد بالله وحده لا شريك له : " فليكن أول ما تدعوهم إليه شهادة ألا إله إلا الله " فإذا أنتم قابلتم هذا الحديث المجمع على صحته بين المسلمين قاطبة ، بين متبعين للساف ، والمخالفين لهم ، يعتقدون معنى أن النبي صلى الله عليه وسلم أرسل معاذاً إلى اليمن ، وأمره أن يدعوهم إلى شهادة ألا إله إلا الله ، فكيف يعتقدون بصحة هذا الحديث ثم يقولون إن حديث الآحاد لا يؤخذ به في العقيدة. من هنا يتبين لكم أن الحيد عما كان عليه أصحاب النبي صلى الله عليه وسلم من انتشارهم في الآفاق ، ودعوة الناس إلى الإسلام ، دون فلسفة التفريق بين حديث التواتر وحديث الآحاد ، هذه المسألة وحدها تكفي لتبين لكل عاقل خطر الإنحراف عن اتباع الكتاب والسنة وعن منهج السلف الصالح الحاجة إلى معرفة عمل السلف إلى جنب دراسة الكتاب والسنة.

:لذلك كان لزاماً على كل من يريد أن يكون على هذا المنهج السلفي كما يدرس الكتاب والسنة فعليه أن يدرس أيضاً ما كان عليه السلف الصالح من الصحابة والتابعين وأتباعهم ، لأنهم هم الذين نقلوا إلينا هذه الدعوة على الوجه الصحيح . الاحتجاج على الخلفيين بأحاديث الآحاد التي تحتوي على الأحكام والعقائد: وهذا المثال بين أيديكم ؛ تفريقهم بين الآحاد وحديث التواتر ، ولقد وقعوا في بعض الأحيان في متناقضات عجيبة جداً ، وذلك بسبب ابتعادهم عن المنهج السلفي ، فإن بعض النصوص الشرعية تتضمن في آن واحد عقيدةً وحكماً ، كمثل قوله صلى الله عليه وسلم ـ والحديث في الصحيحين من حديث أبي هريرة رضي الله عنه قال : قال رسول الله صلة الله عليه وسلم ـ :

"إذا جلس أحدكم في التشهد الأخير ، فليستعذ بالله من أربع ، يقول : الله إني أعوذ بك من عذاب جهنم ، ومن عذاب القبر ، ومن فتنة المحيا والممات ، ومن شر فتنة المسيح الدجال. " هذا الحديث فيه أمر بالإستعاذة من هذه الأربع ، فهي مسألة فيها حكم من أحكام الشريعة ، لذلك لا يسعهم إلا أن يأخذوا بهذا الحديث ، وفيه أمر بالإستعاذة من الأربع ، أعوذ بك من عذاي القبر ، وأعوذ بك من فتنة المحيا والممات ، ومن شر فتنة المسيح الدجال ، فهل يعتقدون بعذاب القبر ؟هنا يقعون كما يقال : " في حيص بيص " ، عذاب

القبر عقيدة ، وعذاب القبر في اعتقادهم لم يثبت بحديث متواتر ، ولذلك فهم لا يعتقدون بعذاب القبر ، اللهم إلا ما جاء ذكره في آية من القرآن في حق فرعون { النار يعرضون عليها غدواً وعشياً. { هذه النار يقولون : عذاب فرعون وآل فرعون ، أما عامة الكفار أولاً ، ثم المسلمون الذين ثبت في حقهم شيء من عذاب القبر ، فهذا مما لا يؤمنون به ، وما ذاك إلا انطلاقاً من تلك العقيدة الباطلة ، وهي قولهم : إن الحديث الصحيح ما لم يكن متواتراً لا تثبت به عقيدة ، ولذلك فهم ينكرون أحاديث كثيرة وكثيرة جداً ، بزعم أنها لم تصل مرتبة التواتر . فأنتم مثلاً تعلمون ـ إن شاء الله ـ حديث البخاري عن ابن عباس رضي الله عنه قال : مرَّ النبي صلى الله عليه وسلم بقبرين ، فقال : أما أنهما ليعذبان وما يعذبان في كبير ، أما أحدهما فكان يسعى بالنميمة ، وأما الآخر لا يستنزه ـ وفي رواية : لا يستتر ـ من البول. "ثم أمر النبي صلى الله عليه وسلم بأن يؤتى له بغصن من نخيل ، فشقه شقين ، وضع على رأس كل قبر منهما شقاً ، وسألوه عن ذلك ، فقال : لعل الله عز وجل يخفف عنهما ما داما رطبين " هذا الحديث في " صحيح البخاري " ، وتسمعون أن النبي صلى الله عليه وسلم صرَّح فيه بأنَّ هذين مسلمان ، ومع ذلك فهما يعذبان ، فدعا الرسول صلى الله عليه وسلم لهما بأن يخفف الله عنهما العذاب بقدر ما بقي هذان الغصنان رطبين. كذلك هناك حديث آخر ، يقول

فيه النبي صلى الله عليه وسلم : استنزهوا من البول و فإن أكثر عذاب القبر من البول. " وهكذا ، فالأحاديث كثيرة وكثيرة جداً. من ذلك أيضاً ـ ولا أطيل ـ قوله صلى الله عليه وسلم لما مر بقبرين لمشركين ماتا في الجاهلية ، قال صلى الله عليه وسلم : لولا أن لا تدافنوا لأسمعتكم عذاب القبر. "

مع ورود هذه الأحاديث في عذاب القبر بالنسبة لبعض المشركين ولبعض المسلمين ، مع ذلك عُطِّلت هذه الأحاديث ، ولم يُعتقد بها وبمضمونها ، بفلسفة أنها أحاديث آحاد ، فماذا كان موقفهم بالنسبة لحديث أبي هريرة رضي الله عنه : إذا جلس أحدكم في التشهد الأخير فليستعذ بالله من أربع. " .. منها : عذاب القبر ، إن استعاذوا بالله من عذاب القبر تنفيذاً لهذا الحكم الشرعي ، وهو واجبهم ، لأنهم لايختلفون معنا في أنه يجب الأخذ بحديث الآحاد في الأحكام ، فهذا حكم شرعي ، أمرنا الرسول صلى الله عليه وسلم أن ندعوا بهذا الدعاء في التشهد الأخير ، فإن هم أخذوا به كما هو قولهم ، وقولهم الحق لأنه معنا ، فكيف يأخذون به وهم لا يؤمنون بعذاب القبر ـ لايصدقون بعذاب ـ ؟ فإذاً ؛ هم حيارى ضالين منحرفين بسبب الفلسفة التي خرجوا بها عما كان عليه أصحاب النبي صلى الله عليه وسلم ، من عدم التفريق بين الأحاديث ، وجعلها تواتر . موقف السلف و الأئمة الأربعة من هذه المسألة

لاتفريق عند السلف أطلاقا ؛ولا عند أحد من الأئمة الأربعة الذين اتبعوا السلف الصالح فى عقائدهم إلا من انحرف من أتباع الأتباع من بعض الفرق الضالة كالمعتزلة والخوارج ونحوذلك فهؤلاء خالفواسبيل المؤمنين فحق فيهم وعيد رب العالمين (ومن يشاقق الرسول من بعد ما تبين له الهدى ويتبع غير سبيل الؤمنين نوله ما تولى ونصله جهنم وساءت مصيراً(هذا مثال واضح جداً يؤكد لكم أن التمسك بالكتاب والسنة وحده لا يفيدهم ، فقد أنكروا السنة فيما يتعلق بما سمُّوه بحديث الآحاد ،فالعصمة العصمة : التمسك بما كان عليه السلف ، لذلك نجد أحد أئمتنا والذين لهم الفضل في إرشادهم إيانا إلى التمسك بهذا المنهج ـ منهج السلف الصالح ـ في فهم الكتاب والسنة ، وأعني ابن القيم ـ رحمه الله ـ الذي جمع هذا المعنى في بيت له من الشعر فقال ـ رحمه الله ـ: العلم قال الله قال رسوله قال الصحابة لم يقتصر على قوله : " العلم قال الله قال رسوله " ، بل أضاف إليهما " :قال الصحابة " ، وقد عرفتم السبب في ذلك : الآية والأحاديث الصحيحة التي تدل على أن الفرقة الناجية هي التي تتمسك بما كان عليه السلف الصالح أصحاب النبي صلى الله عليه وسلم

لذلك قال ابن القيم ـ رحمه الله تعالى ـ

العلم قال الله قال رسوله قال الصحابة

ليس بالتمويهما العلم نصبك للخلاف سفاهة

بين رأي الرسول وبين رأي فقيه كلا ولا جحد

الصفات ونفيها حذراً من التعطيل والتشبيه

وفي هذا البيت الثاني من بيتي ان القيم ـ رحمه الله ـ إشارة إلى مثال الأول ، الذي يتعلق بتفريقهم بين حديث الآحاد وحديث التواتر ، فلا يأخذون بحديث الآحاد في العقيدة ، مع أن هذا الخلاف ما كان عليه السلف من الأخذ بكل من الأحاديث في كل ما يتعلق في الإسلام سواء كان عقيدةً أو حكما. . يشير ابن القيم ـ رحمه الله ـ في قوله:كلا ولا جحد الصفات ونفيها حذراً من التعطيل والتشبيه انتهى كلامه رحمه الله نقلاً من كتاب التعليقات السنية شرح أصول الدعوة السلفية للشيخ:- الألباني -

مصدر: شبكة سحاب / كتاب التعليقات السنية شرح أصول الدعوة السلفية

فەرمودەناسی ناودار (محمد ناصر الدين الالباني) خوالێی

خۆش بێت قسەی ئەو لەسەر فەرمودەی آحاد :

بسم الله الرحمن الرحيم

والصلاة والسلام على اشرف المرسلين

خودای عزیز دابەزێنەری **قورئان و سونەیە** وەك دەفەرموێت

{وَاذْكُرْنَ مَا يُتْلَىٰ فِي بُيُوتِكُنَّ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ وَالْحِكْمَةِ ۚ إِنَّ اللَّهَ كَانَ لَطِيفًا خَبِيرًا – الاحزاب -٣٤

هەرچی لەماڵەکانتاندا دەخوێنرێتەوە لەقورئان و فەرموودە یادی بکرن و فەرامۆشی مەکەن و باسی بکەن بۆ خەڵکی، بەڕاستی خوا هەمیشەو بەردەوام بەلوطف و وردبین و بەئاگایە لە هەڵسوکەوتی بەندەکانی

سونەتەی پێغەمبەر(صلى الله عليه وسلم) یاسای دووەمە لەدوای قورئان پاش دابەزاندنی قورئانی پیرۆز وە پێغەمبەر(صلى الله عليه وسلم) دەفەرموێت (ألا إني اوتيت القرآن ومثله معه. . ابو داود ٤٦٠٤) ,پێشینەکانی

پێش ئێمە ئەگەر فەرمودەیەك بهاتایە لە پێغەمبەر(صل الله عليه وسلم) بە عیلم وعەمەل کەڵکیان لێوەردەگرت ,ئەگەر فەرمودەکە (آحاد) بووبێت یان متواتر بەسیفەتی ڕاست لەلایان لەیەك پلەدابوون ,بەبێ جیاکردنەوەیان, هەتا (بیدعە) هات وەك (الأصبهانی) لە کتێبی (الحجه فی بیان المحجه) ئەو ووتەی گشت ئەهلی فەرمودە و (المتقنین) لە وانە کار لەسەر(سونە) دا دەکەن ,ئەو ووتەیەی کە دەڵێن (تاك هەواڵ) کەکەڵکی بۆزانست نی یە بەڵکو دەبێت گێڕانەوەی بەڕێگەی (متواتر) بێت بۆئەوەی زانستی لەسەر وەربگیرێت ئەمە داهێنراوی (القدریه والمعتزله) کە مەبەستیان لە لە بەرپەرچ دانەوەی هەواڵە (هەڵ پێچراوی) هەندێك لە(فقهاء) ئەوانەی کە ئاگایان لە زانست نییە وە جێپێی جێگیریان نییە,(ولم یقفوا علی مقصودهم من هذا القول) ئەگەرچی (أنصف) گروپ لەم ئومەتە دانیان بە وەدا ناوە کە (تاك هەواڵ) زانست واجب دەکات ,دەیان بینیت ئەوان لە جیاوازیان لە ڕێگاکانیان و عەقیدەیان هەرگروپێکیان, بۆبەڵگەهینانەوەیان بۆڕاستی بۆ چونەکانیان پشت بەتاك هەواڵ دەبەستن پاشان پێشەوا بەڕەحمەت بێت باسی هەموو گروپە بیدعەچیەکان و ئەوەی بینای لەسەردەکەن کردووە,(المجلد الثاني ص- ٢٨٨تا

١٢٦) ئەمە لە علامە ألبانی یەوە نەقڵ کراوە,تایبەت بە دابەش کردنی (سونە) فەرمودە بۆ (متواتر و آحاد وسلك مسلك الصحابه) ڕێچکەی هاوەڵانی گرت, وەئەوانەی پاش ئەوان دێن لە پێشەوایانی ئیسلام بۆتانی دەهێنین بۆ تەواوکردنی (فائیده) بەڵکو خوا ڕوونی بکاتەوەاللبس کەپاڵ شێخ نراوە بە ڕەحمەت بێت , جیاوازی لەنێوان فەرمودەی (آحاد ومتواتر) وە حوکمی ئەوە ,ڕون ترین نموونەکە(یلهج بها– هەرای لێدەکەن) هەندێك کەس لەم سەردەمەدا جیاوازی کردنیان لە نێوان فەرمودەی (آحاد لەگەڵ متواتر) , ئەم جیاوازی یە لە دیارترین ,بەڵگەیە لەسەردەرچونیان لە شوین کەوتنیان بۆ سەلەفی صالح لەبەرئەوەی شتێك بەناوی بەناوی فەرمودەی (آحاد ومتواتر) نازانن ,بەتایبەت ئەوانەی (الخلف) پاشکەوتوی ئەوانەنەن کەحوکمی شەرعیان لەسەر بونیاد کردووە,دەڵێن : فەرمودەی (آحاد) ئەگەر صەحیحیش بێت ئەگەر باسی عەقیدەی کرد پشتی پێ نابەسترێ , تانەگاتە متواتر.وەئەم دابەش کردنەئە و حوکمەی لەسەربنیات نراوە, ئەوەی شارەزایی لەسەرئەوە هەبێت کە هاوەڵان لەسەری بوون , وپاش کەوتوانیان لەدوای خۆیان لەسەری بوون, ئەو یەقینی بۆ دروست دەبێت کە ئەم جۆرە لە دابەش کردنە (هودخیل –هێنراوە) لەئیسلامدا

وە ئەوە فەلسەفەیەکە ئیسلام لێی بەری یە, هەمووان دەزانین و ئەوانیش دەیزانن بەڵام ئینکاردەکەن وەك خوادا دەفەرموێت : وَجَحَدُوا بِهَا وَاسْتَيْقَنَتْهَا أَنفُسُهُمْ ظُلْمًا وَعُلُوًّا ۚ

النمل ١٤

جا ئەوانەی هەر ڕق ئەستوورییان کردو باوەڕیان پێی نەبوو، بە زۆرداری و خۆبەزلزانی، لە کاتێکدا لە ناخی دەروونیانەوە هەستیان دەکرد حەقیقەتەو ڕاستە، دە تەماشا بکە و سەرنج بدە بزانە سەرەنجامی تاوانباران و گوناهکاران چۆن بوو چۆن تۆڵەمان لێ سە ندن

بەڵگەیە لەسەر بەڵگەیی (**فەرمودەی ئەحاد**) ئەوان هەموویان دەزانن کە پێغەمبەر(صل الله عليه وسلم) کەسانێکی دەنارد دوور لە شاری (**مەدینە**) خەڵکیان بانگ دەکردبۆ ئیسلام, وە ئیسلام تەنها ئەوەیە کە پێغەمبەر(صل الله عليه وسلم) هێناویەتی ئەگەر ئەوە ئەحکام بێت یان عەقیدە . وە لەنموونەی ئەوانە کەجارێك مەعازی دەنارد وەجارێك ابو موسی أشعری وە جارێ علی ابن تالب خوا لێیان ڕازی بێت , کە کاریان دەکرد بۆ بانگخوازی یەکتاپەرستی بڕواهێنان بەئسلام و ئەوە پەیامەی کە پێغەمبەر (صل الله عليه وسلم) هێناوێتی , وەك لە صەحیحی موسلمدا هاتووە لە ئەنەسەوە کە

مەعازی نارد بۆیەمەن پێی فەرموو یەکەم بانگخوازی پێیان بڵێ شهادةألا اله الا الله وأن محمدا رسول الله وە ئەگەر ئەمەیان وەرگرت ئەمریان پێبکە بە نوێژ کردن ...تاکۆتای فەرمودەکە , کە ئەمە ئەوەی تێدایە کە { پێغەمبەر ﷺ } ئەوی ناردووە بە تەنها وە فەرمودەکە بەپێی ئەوانەی ناوی دەبەن بە تاك هەواڵ ,{ پێغەمبەر ﷺ}ئەمری پێکرد یەکەم بانگخوازی بۆ عەقیدەبێت , وە ئەگەر صەحیحی ئەم فەرمودەیەیان لا مەقبول بێت بەوانەی کەشوێن کەوتوی سەلەفن و موخالیفەکانیشی , کەواتە چۆن ئەم فەرمودەیە وەردەگرن و کە تاك هەواڵە و پاشان دەڵێن تاك هەواڵ بۆ عەقیدە وەرناگیرێت لەمەوە دەردەکەوێت بێلایەنی هاوەڵان لە جیاوازی نەکردن لە نیوان تاك هەواڵ و تواتر . لە لێرەوە ڕوون دەبێتەوە بۆ هەموو عاقڵێك کە لادان ئیتباعی کتاب و سونە و نەهجی پێشینی صالح چەند مەترسیدارە , پێویستمان بە زانینی کاری پێشنی صاڵحە لە گەڵ کتاب و سونە , لەمەوە پێوستە خوێندنی ئەو نەهجەی پێشینی صاڵح بە تابعین وە شوێنکەوتوانیان , لەبەر ئەوەی ئەوان پێیان گەیاندوین ئەم پەیامە بە شێوازە ڕاستەکەی , وە ئەمە نموونەیەکی بەردەستە بۆئەوانەی تانە دەدەن لە فەرمودە تاك هەواڵ و تواتر و جیاوازی پێدەکەن لە نێوان ئەحکام عەقیدەدا , لەبەر دووریان لە نەهجی

پێشینی صالح و , كه هەندێك له دەقەكان لەیەك كاتدا عەقیدە و ئەحكام له خۆدەگرێ ,وەك كه { پێغەمبەر ﷺ} **دەفەرموێت{..**

إذاجلس أحدكم في التشهد الأخير ، فليستعذ بالله من أربع ، يقول : الله إني أعوذ بك من عذاب جهنم ، ومن عذاب القبر ، ومن فتنة المحيا والممات ، ومن شر فتنة المسيح الدجال - بوخاری و موسلم

گێڕاویانەتەوە }, ئەم فەرمودەیە ئەمر دەكات بە پەنا گرتن بە خودا له چوار , بابەتێكە كه حوكمێكی شەرعیی تێدایە , بەخێرای وەریدەگرن , وە كەپەناگرتنی تیایە له سزای قەبر , له مەدا دەكەونە هەڵە گەورەكەیانەوە كه سزای قەبر له عەقیدەیە ! له بڕوای ئەواندا سزای قەبر جێگیرنەبووە بە فەرمودەیەكی موتواتر ,لەبەر ئەوە ئەوان بڕوایان بەسزای قەبر نییە , تەنها ئەوەی له قورئان بە حەقی فیرعەون هاتووە {النار يعرضون عليها غدوا وعشيا} دەڵێن ئەم ئاگرە بەحەقی فیرعەون و ئالی فیرعەونە , بەڵام كافران بەگشتی : یەكەم / ئەو موسوڵمانانەی دەكەونە بەر سزای قەبر , ئەوان بڕوایان بەمە نییە , ئەمە له عەقیدە باطڵەكەیانەوەیە , بەوەی كه فەرمودە متواتر نەبێت بۆ عەقیدە كارانییە , له مەوە فەرمودەی زۆر بەیان دەكەن كه بەقسەیان ناگاتە پلەی تواتر.

وەك هاتووە لە صەحیحی بوخاری دا: مرَّ النبي صلى الله عليه وسلم بقبرين فقال :
أما أنهما ليعذبان وما يعذبان في كبير ، أما أحدهما فكان يسعى بالنميمة ، وأما الآخر لا يستنزه ـ وفي رواية لايستزمن البول ،ثم أمر النبي صلى الله عليه وسلم بأن يؤتى له بغصن من نخيل ، فشقه شقين ، وضع على رأس كل قبر منهما شقاً ، وسألوه عن ذلك ، فقال لعل الله عز وجل يخفف عنهما ما داما رطبين

لەم فەرمودیەوە دیارە ئەم دووانە موسوڵمانن سزای گۆریان لەسەرە, وە لە فەرمودەیەکی تردا {استنزهوا من البول و فإن أكثر عذاب القبر من البول } وە بەم شێوە لە فەرمودەی زۆری تریشدا وە ڕۆیشت بەلای دوو گۆری موشریك کە لە جاهیلیەتدا مردبوون (پێغەمبەر ﷺ) فەرمووی { لولا أن لا تدافنوا لأسمعتكم عذاب القبر} لەکاتی بوونی هەموو ئەم فەرمودانە بەحەق

سزای گۆڕ بۆ موشریکان وە هەندێکی موسوڵمانان , ئەم فەرمودانە وەر نەگیراون بە فەلسەفەی ئەوەی تاك هەواڵن , هەڵوێستیان چی دەبێت بەو فەرمودەی کە ابو هریرە خوای لێڕازیبێت کە : یەکێکتان دانیشت بۆ تەشەهد لەنێژا با پەنابگریت

به خوا له چوار لەوانە پەناگرتن لە سزای گۆر , ئەگەر ئەمە بکەن بۆ جێبەجێکردنی حوکمێکی شەرعی کە واجبیانە چونکە جیاواز نین لەگەڵمان لە بە وەرگرتنی تاك هەواڵ بۆ حوکمی شەرعی ,وە کە (پێغەمبەر ﷺ) ئەمرمان پێدەکات کە ئەم نزایە بخوێنین لە تەشەهدی نوێژدا کە ئەوان ئەمە بکەن بەووتە دەڵێن دەیخوێنین وە ئەمە حەقە ,ئەی چۆن ئەمە دەخوێنن کە ئەوان بڕوایان بەسزای گۆڕ نییە وە بە ڕاستی دانانێن ,لە مەوە دیارە ئەوان سەرلێشواون و لادەرن بەهۆی فەلسفەیان لەجیاوازی کردن لە نێوان تاك هەواڵ تواتر بە دەرچوون لەوەی هاوەڵان وەریان دەگرت بەجیاوازی نەکردن لە نیوان فەرمودەکان

هەڵوێستی پێشین و چوار پێشەوا کە لەم بابەتە :

پێشین هەرگیز جیاوازیان نەکردووە لەم نیوانەدا , هەروە هیچ کام لە چوار پێشەواکە ,ئەوان شوێنکەوتوی پێشینی صالح بوون لە عەقیدەدا . تەنها کەمێك لە شوێن کەوتووی شوێکەوتوانیان لە هەندێك کۆمەڵی سەر لێشێواو وەك موعتەزیلە و خەوارج وە هی تر لێیان , کە ئەمانە موخالەفەی ڕێچکەی ئیمان دارانیان کرد کە حەق بوو لە سەریان سزای پەروەردگار

وەك دەفەرموێ : وَمَن يُشَاقِقِ الرَّسُولَ مِن بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُ الْهُدَىٰ وَيَتَّبِعْ غَيْرَ سَبِيلِ الْمُؤْمِنِينَ نُوَلِّهِ مَا تَوَلَّىٰ وَنُصْلِهِ جَهَنَّمَ ۖ وَسَاءَتْ مَصِيرًا

— النساء – ١١٥

ئەوەش دوژمنایەتی پێغەمبەر (ﷺ) بکات و لێی جیابێتەوە لە دوای ئەوەی ڕێگەی ڕاست و دروستی بۆ ڕوون بۆتەوە و ڕێیازێک بگرێتەبەر کە جیابێت لە ڕێگەو ڕێیازی ئیمانداران، ئەوە ڕووی وەردەچەرخێنین بۆ ئەو ڕووگەو بەرنامەیەی هەڵی بژاردووەو ڕووی تێکردووە، (لە قیامەتیشدا) دەیخاتە ناو دۆزەخەوە و دەیسوتێنین کە ئەویش سەرئەنجامێکی زۆر ناخۆش و سامناکە

ئەمە نموونەیەکی زۆر ڕوونە کە تەنها پابەند بوون بە کتاب وسونە بەسوود نابێت بۆیان ئەگەر بە شوێنکەوتنی تێگەیشتنی پێشینی صالح نەبێت . ئەوان سونەیەکیان ڕەت کردۆتەوە بەوەی ناویان ناوە تاك هەواڵ پاراستن تەنها بە پابەندبوونە بەوەی پێشینی صالح لە سەری بوون وەك دەبینین پێشەوایەکمان کە فە ضلَی لە سەر هەمووانە کە بانگخوازیان دەکات بۆ پابەند بوون بە نەهجی پێشینی صالح بۆ کتاب وسونە ئەویش ابن قەیم خوا لێیخوشبێ کە ئەم واتا یە لە شعرێکدا دەگەیەنێ :

العلم قال الله قال رسوله قال الصحابة
ليس بالتمويها العلم نصبك للخلاف سفاهة
بين رأي الرسول وبين رأي فقيه كلا ولا جحد

الصفات ونفيها حذراً من التعطيل والتشبيه

کە کورتی نەکردۆتەوە لە وەدا بڵێت قال الله قال رسول بەڵکو بۆ زیاد کردوون قال الصحابه وەك زانیمان هۆکەی دەگەڕێنێتەوە بۆ ئایەت و فەرمودە صەحیحەکان ئەوانەی دەلیلن بۆ فیرقەی ناجیە(**گروپە پزگار بووەکە**) کە ئەوان پابەندن بەوەی پێشینی صالح هاوەڵانی لەسەری بوون .ابن قیم لەبەرئەوە دەڵێت :

قــال رســولـــــه قال الصحابة ليس بالتمويهما العلم نصبك للخلاف سفاهة بين رأي الرسول وبين رأي فقيه كلا ولا جحد الصفات ونفيها حذراً من التعطل و التشبيه

لەم بەیتەدا ئاماژە بەنموونەی یەکەم دەکات , ئەوانەی دەگەڕێنەوە بۆجیاوازی کردن لە نێوان فەرمودەی تاك هەواڵ و تواتر کە تاك هەواڵ وەرناگرن بۆعەقیدە , کەئەمە پێچەوانەی پێشینە کە هەمووفەرمودەکان وەردەگرن بۆ عەقیدە و ئەحکام بێ جیاکردنەوەیان , وە لە ووتنی بە **كلا ولا جحد الصفات ونفيها حذراً من التعطل و التشبيه** بۆ باری دووەمیانە کە تاك هەواڵ بۆ عەقیدەوەرناگرن . **و الله أعلـم**

ژ ٧ لاپەڕە ١٠٠) دووبارە قسە لەسەر فەرمودەی (**حسن**) فەرموودەی حسن واتە قسەی صحیحی الرسول ﷺ.چ بوێریەکە بێ دەلیل قسە لەسەر فەرمودە؟

ژ ٨ لاپەڕە ١٠٠) هیچ وانی یە وەبەڵگەی دروست نی یە بۆ إدعای ئەوە .

ژ ٩ لاپەڕە ١٠٠) ڕاست نی یە تەنها تەفسیری هەڵەی ئەوکەسانەیە بۆ چونەکانیان هێنراوە لە کتێبەکەدا. قورئان و فەرمودە هاوتەریبن هەرگیز دژایەتی لەنێوانیاندا نی یە وە ئەمەش بەڵگەی دروست بەیانکرا.

ژ ١٠ لاپەڕە ١٠٠) وانییە تەنها تێگەیشتنی هەڵەیە چونکە فەرمودەکان هەموویان تەواوکەری یەکترن و هەریەکەیان لەکات بوارێدا فەرمودەکراون, ئەوانەی کتێبەکە لێی دەدوێیت هیچیات پەیوە ندیان بەم باسەوە نییە تەنها نەپێکانە.وە هەندیك بە شەرحی فەرمودەکان ئاشنابوون ئەوە دەسەلمێنێت. وەپێشتر بەیان کرا.

ژ ١١ لاپەڕە١٠٠ نە نووسراوە؟.

ژ ١٢ لا١٠١پەڕە) تەنها ئیدعائێکە بە شێکی زۆر ینە نین و زانایانی وەك الالبانی و محمدعبدالوهاب و ابن باز و ابن عثیمینن وە....هتد.. تێدانی یەچونکە ئەمان هەڵوێستیان لەگەڵ ئەم بۆچونە دا ناگونجێ.وە پێشتر بە بەڵگە بەیان کرا.

ژ ١٣ لاپەڕە ١٠٢) زۆر ڕاستت وتووە ئیمانداران .نەك مووسڵمانان

(قَالَتِ الْأَعْرَابُ آمَنَّا ۖ قُل لَّمْ تُؤْمِنُوا وَلَٰكِن قُولُوا أَسْلَمْنَا وَلَمَّا يَدْخُلِ الْإِيمَانُ فِي قُلُوبِكُمْ ۖ وَإِن تُطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ لَا يَلِتْكُم مِّنْ أَعْمَالِكُمْ شَيْئًا ۚ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ) الحجرات ١٤

(هەندێک لەبیابان نشینە عەرەبەکان وتیان: باوەڕمان هێناو و موسڵمانین، پێیان بڵێ: نەخێر، باوەڕتان نەهێناوە، بەڵام بڵێن: بەناچاری موسوڵمان بووین، هێشتا باوەڕ نەچۆتە ناو دڵەکانتانەوە و تیایدا جێگیر نەبووە (چاوەڕێ دەکرێت کەباوەڕ بهێنن)، خۆ ئەگەر بەڕاستی ئێوە گوێڕایەڵی فەرمانی خواو پێغەمبەری خوا بن، ئەوەخوای گەورەلەپاداشتی چاکەکانتان هیچ کەم ناکاتەوە، چونکەبەڕاستی خوا لێخۆشبوو میهرەبانە.)

چونکە ئیمان داران و موسوسوڵمانان دوو (مەرتەبە) پلە جیاوازن .ئیمان داران کە سانێکن (آمَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِن رَّبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ ۚ كُلٌّ آمَنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِّن رُّسُلِهِ ۚ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا ۖ غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ البقرة ٢٨٥

(پێغەمبەرو ئیمانداران باوەڕیان هەیە بەوەی لە لایەن پەروەردگاریانەوە هاتۆتە خوارەوە، هەموویان باوەڕیان هەیە بە خواو فریشتەکانی و کتێبەکانی و پێغەمبەرەکانی (دەڵێن) هیچ جۆرە جیاوازیەک ناکەین لە نێوان هیچ پێغەمبەرێ لە پێغەمبەرەکانی خوادا (لە باوەڕدا)، هەروەها وتیان: گوێڕایەڵ و ملکەچین (بۆ بەدیهێنەرمان) پەروەردگارا لێخۆش بوونی تۆمان دەوێت و سەرئەنجام هەر بۆ لای تۆیە گەڕانەوە.) کە

قَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا نەک قَالُوا سَمِعْنَا وَعَصَيْنَا البقرة ٩٣ والنساء ٤٦

ما الفرق بين المؤمن والمسلم وهل كل مُسلم مُؤمن؟

فإن تحديد الفرق بين المؤمن والمسلم ينبني على تحديد الفرق بين الإسلام والإيمان، والقاعدة عند العلماء: أنهما إذا اجتمعا افترقا، وإذا افترقا اجتمعا. فإذا ورد الإسلام والإيمان في نص واحد، كان معنى الإسلام: الأعمال الظاهرة. ومعنى الإيمان: الاعتقادات الباطنة، كقوله تعالى(قَالَتِ الْأَعْرَابُ آمَنَّا قُلْ لَمْ تُؤْمِنُوا وَلَكِنْ قُولُوا أَسْلَمْنَا وَلَمَّا يَدْخُلِ الْإِيمَانُ فِي قُلُوبِكُمْ) [الحجرات:١٤].

أما إذا ذكر الإسلام وحده دخل في معناه الإيمان، كقوله تعالى: (إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ) [آلعمران:١٩].وإذا ذكر الإيمان وحده دخل فيه الإسلام، كقوله تعالى: (وَمَنْ يَكْفُرْ بِالْإِيمَانِ فَقَدْ حَبِطَ عَمَلُهُ) [المائدة:٥].وعلى هذا التفصيل، فإن كل مؤمن مسلم، وليس كل مسلم مؤمناً، لذلك يحكم للمنافق في أحكام الدنيا بالإسلام، وقلبه خاوٍ من الإيمان، وإن مات على نفاقه فهو في الآخرة من الخاسرين.والله أعلم. اسلام ويب مركز الفتوى رقم الفتوى :١٩٣٠٤

جیاوازی نێوان موسوڵمان و ئیماندار وە ئایا هەموو موسوڵمانێک ئیمانداره ؟

دیاری کردنی جیاوازی نێوان موسوڵمان و ئیمان دار دادەڕێژریت لەسەر دیاری کردنی جیاوازی نێوان ئیسلام و ئیمان ,وە قاعیدەیەیە لای زانیان ,ئەگەر کۆبونەوە جیادەبنەوە وە ئەگەرجیابوونەوە کۆدەبنەوە .

ئەگەر ئیسلام و ئیمان بەیەکەوە هاتن لە نەصدا,واتای ئیسلام دەکاتە کردەوە دیارەکان ,وە واتای ئیمان ئیعتقادە شاراوەکان ,وەك پەروەردگار دەفەرموێت : قَالَتِ الْأَعْرَابُ آمَنَّا قُلْ لَمْ تُؤْمِنُوا وَلَكِنْ قُولُوا أَسْلَمْنَا وَلَمَّا يَدْخُلِ الْإِيمَانُ فِي قُلُوبِكُمْ [الحجرات:١٤]

{هەندێک لەبیابان نشینە عەرەبەکان وتیان: باوەڕمان هێناو و موسڵمانین، پێیان بڵێ: نەخێر، باوەڕتان نەهێناوە، بەڵام بڵێن: بەناچاری موسوڵمان بووین، هێشتا باوەڕ نەچۆتە ناو دڵەکانتانەوە و تیایدا جێگیر نەبووە (چاوەڕێ دەکرێت کەباوەڕ بهێنن)، خۆ ئەگەر بەڕاستی ئێوە گوێڕایەڵی فەرمانی خواو پێغەمبەری خوا بن، ئەوەخوای گەورەلەپاداشتی چاکەکانتان هیچ کەم ناکاتەوە، چونکەبەڕاستی خوا لێخۆشبوو میهرەبانە . }

وەئەگەر ئیسلام بەتەنها هات لەنەصدا ,واتای ئیمانیش لەخۆ دەگرێت وەك پەروەردگار دەفەرموێت : (إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ) آل عمران-١٩{ بەڕاستی دین و ئاینی پەسەند لای خوا تەنها ئاینی ئیسلامە، ئەوانەش کە کتێبە (ئاسمانیەکانیان) دراوەتێ، جیاوازیان لە نێواندا پەیدا نەبووە مەگەر لە دوای ئەوەی زانستی و زانیاری تەواویان بۆ هاتووە دەربارەی ڕاستی محمد (ﷺ) و ئیسلام)، ئەمەش بەهۆی دنیاپەرستی و حەسوودی و ستەم کردنیان لە نێو خۆیان (چونکە ڕازی نەبوون بە

پێغەمبەرێک لە غەیری خۆیان)، جا ئەوەی باوەڕی بە فەرمان و ئایەتەکانی خوا نەبێت، ئەوە بێگومان خوا بەخێرایی حسابی خۆی دەکات لەگەڵیاندا (هەر زوو بەدۆزەخیان دەگەیەنێت) . }

وەئەگەر ئیمان بەتەنها لەنەصدا هات وەك پەروەردگار دەفەرموێت (وَمَن يَكْفُرْ بِالْإِيمَانِ فَقَدْ حَبِطَ عَمَلُهُ) المائدة-٥

{ جا ئەوەی بێ باوەڕ بێت بەشەرعی خواو لەم حەرامانە خۆی نەپارێزێت، ئەوە ئیتر کارو کردەوە چاکەکانیشی پووچ دەبێتەوە و ئەو جۆرە کەسانە لە قیامەتدا لە ڕیزی خەسارەتمەندو زەرەرمەندو دۆڕاوەکاندان . }

لەڕۆشنای ئەمەدا واتە هەموو ئیمانداریك موسوڵمانە,بەلاّم هەموو موسوڵمانێك ئیمان دارنی یە ,لە ئەحکامەکانی دونیادا مونافق بە ئیسلام دادەنری ,هەرچەندە دڵیشی خالی یە لە ئیمان ,وەئەگەر لەسەرنیفاق بمریت ئەوە لەخەسارت مەندەکانە ...والله اعلم.

ژ ١٤ لاپەڕە ١٠٢) زۆر ڕاستت وتووە چونکە ئەوە نەهج و ووتەی ئەهلی سونە وجماعەیە.

ژ ١٥ لاپەڕە ١٠٢) نە خێر ڕون و ئاشکرا فرقەی ناجی کێ یە چونکە الرسول ﷺدیاری کردوە بە مەرجی (ما انا علية و أصحابي) بەرجەستەکردن :-

الفرقة الناجية – فضيلة الشيخ علامة أبن باز.

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله، وصلى الله وسلم على رسول الله، وعلى آله وأصحابه ومن اهتدى بهداه.

أما بعد: فالفرقة الناجية من الفرق التي سارت على منهج النبي - صلى الله عليه وسلم - وأصحابه وأتباعهم بإحسان قولاً وعملاً وعقيدة، وهو المراد في في قول النبي - صلى الله عليه وسلم - (تفترق أمتي على ثلاث وسبعين فرقة كلها في النار إلا واحدة قيل

من هي؟ قال :الجماعة). وفي لفظ آخر قال: (من كان على ما أنا عليه وأصحابي) هؤلاء هم الفرقة الناجية المتمسكون بالكتاب العظيم والقرآن والسنة المطهرة السائرون على طريق الصحابة أصحاب النبي - صلى الله عليه وسلم - وأتباعهم بإحسان، وهم الذين يعظمون كتاب ربهم ويحكمونه، وهكذا سنة نبيه عليه الصلاة والسلام ويعرضون أقوال الناس على الكتاب والسنة عملاً بقول الله - عز وجل(وَمَا اخْتَلَفْتُمْ فِيهِ مِن شَيْءٍ فَحُكْمُهُ إِلَى اللَّهِ ۚ ذَٰلِكُمُ اللَّهُ رَبِّي عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ أُنِيبُ) سورة الشورى ١٠.

لەهەر شتێکدا کێشە و ڕای جیاوازتان بوو، ئەوە سەرئەنجامی بڕیارەکەی بۆ خوا خۆی دەگەڕێتەوە، چونکە هەر ئەو زاتەیە خوای پەروەردگارم هەر پشت بەو دەبەستم و هەر بۆ لای ئەویش دەگەڕێمەوە .

فیرقە ڕزگاربوە کە شێخ / ابن باز

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله، وصلى الله وسلم على رسول الله، وعلى آله وأصحابه ومن اهتدى بهداه.

فیرقە ڕزگاربوەکە ئەوەیە کەلەسەر بەرنامەی(پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم)ن و هاوەڵەکانی وتابیعین و پێشنی صالّحان ,بە ووتەو کردەوە و عەقیدە,ئەوەمەبەستی **پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم** لە : (تفترق أمتي على ثلاث وسبعين فرقة كلها في النار إلا واحدة قيل من هي؟قال الجماعة .وفي لفظ آخر قال: (من كان على ما أنا عليه وأصحابي) . ئەمانە فیرقە ڕزگاربوەکەن کەپابەندن بە قورئان وسونەت وە لەسەر ڕێچکەی هاوەڵانی بەردەوامن بە قورئان وسونە حوکم ئەکەن و وەبەم پێوەرە ووتەو کاری هەمووان دەپێون .کە پەروەردگار دەفەرموێت :{وَمَا اخْتَلَفْتُمْ فِيهِ مِن شَيْءٍ فَحُكْمُهُ إِلَى اللَّهِ ۚ ذَٰلِكُمُ اللَّهُ رَبِّي عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ أُنِيبُ (١٠) سورة الشورى. }} لەهەر شتێکدا کێشە و ڕای جیاوازتان بوو، ئەوە سەرئەنجامی بڕیارەکەی بۆ خوا خۆی

دەگەڕێتەوە، چونکە هەر ئەو زاتەیە خوای پەروەردگارم هەر پشت بەو دەبەستم و هەر بۆ لای ئەویش دەگەڕێمەوە .

حديث الفرقة والناجية – وقول فضيلة الشيخ العلامة ابن عثيمين فيه

السؤال: بارك الله فيكم فضيلة الشيخ يقول هذا السائل: ما المراد بقول النبي صلى الله عليه وسلم عن الأمة حيث يقول في حديث: كلهم في النار إلا واحدة. وما هي الواحدة، وهل الاثنتان والسبعون فرقة كلهم خالدون في النار أفيدوني مأجورين؟ الشيخ: أخبر النبي عليه الصلاة والسلام أن اليهود افترقوا على إحدى وسبعين فرقة، والنصارى افترقوا على اثنتين وسبعين فرقة، وأن هذه الأمة ستفترق على ثلاثة وسبعين فرقة، كلها في النار إلا واحدة، وعلى الرغم من محاولة العلماء تعداد هذه الفرق فإنهم لم يصلوا إلى النتيجة إلا بتكلف، والأولى أن نبهم ما أبهمه الرسول عليه الصلاة والسلام نقول: ثلاثة وسبعين فرقة، وأما كيفية هذا الافتراق؛ فإن ضبطه صعبٌ جداً جداً، وقوله: كلها في النار إلا واحدة يشمل ما إذا كانت الفرقة التي حصلت مخرجةً من الملة أم غير مخرجة؛ لأن من الأعمال من توعد إلى فاعله بالنار مع أنه لا يخرج من الإسلام، مثل قوله صلى الله عليه وعلى آله وسلم: «ثلاثة لا يكلمهم الله يوم القيامة ولا ينظر إليهم ولا يزكيهم ولهم عذابٌ أليم؛ المسرف، والمنان، والمنفق سلعته بالحلف الكاذب» ومثل قوله

تعالى: «إن الذين يأكلون أموال اليتامى ظلماً إنما يأكلون في بطونهم ناراً وسيصلون سعيراً» ومثل قوله صلى الله عليه وسلم: «ما أسفل الكعبين ففي النار». يعني من الإزار، وأما الواحدة الناجية فقد بينها الرسول عليه الصلاة والسلام بأنها من كانت على مثل ما عليه هو وأصحابه، ومن تمسك بسنة الرسول صلى الله عليه وعلى آله وسلم وسنة الخلفاء الراشدين المهديين من بعده، فهو من الناجين، والفرقة الناجية هي المنصورة إلى قيام الساعة، سواء حصل منها قتالٌ مع ضدها أم لم يحصل؛ لأنها منصورةٌ بظهور أمرها وسنتها، وهذا ما يوحي به كلام شيخ الإسلام ابن تيمية رحمه الله؛ حيث قال في العقيدة الوسطية في أولها: أما بعد؛ فهذا اعتقاد الفرقة الناجية المنصورة إلى قيام الساعة أهل السنة والجماعة، وعلى هذا فيجب على الإنسان أن يتحرى سنة رسول الله صلى الله عليه وعلى آله وأصحابه وسنة الخلفاء الراشدين والصحابة المرضيين الذين قال الله تعالى: «والسابقون الأولون من المهاجرين والأنصاروالذين اتبعهم بإحسان رضي الله عنهم ورضوا عنه.

.

فیرقە ڕزگاربوە کە / قەولی شێخ ابن عوسەیمین رحمه الله

پرسیار لەشێخ مەبەست لە هەمووان لە دۆزەخدان تەنها یەکێك نەبێت , وە ئایا حەفتاو دووەکەی تر بەهەتای لە دۆزەخ دەمێننەوە ؟

پێغەمبەر ﷺ پێی ڕاگەیاندوین لە فەرمودەی { أن اليهود افترقوا على إحدى وسبعين فرقة، والنصارى افترقوا على اثنتين وسبعين فرقة، وأن هذه الأمة ستفترق على ثلاثة وسبعين فرقة، كلها في النار إلا واحدة} , لەگەڵ هەوڵدانی زانایان بۆ زانینی فیرقە ڕزگاربوە کە نەگەیشتوون بەوەڵامی ڕاست بە تەکەلوف نەبێت ,سەرەتا ڕاگەیاندنەکەی **پێغەمبەر** ﷺ بە حەفتاو سێ فیرقەکە ,بەڵام چۆنێتی دابەش بونەکە گرانەدیاری کردنی کە تەنها یەکێکیان ڕزگاربووە ئەوانی تر هەموو لەدۆزەخ دان ,ئایا ئەو ڕزگاربووە لە میلە کەدایە یان نا ,چونکە هەندیك کردار بەڵێنی دۆزەخی لەسەرە لەگەڵ ئەوەشدا لە میلە نا چێتەدەرەوە وەك **پێغەمبەر** ﷺ دەفەرموێت «ثلاثة لا يكلمهم الله يوم القيامة ولا ينظر إليهم ولا يزكيهم ولهم عذابٌ أليم؛ المسرف، والمنان، والمنفق سلعته بالحلف الكاذب» .

وەکە پەروردگار دەفەرموێت «إن الذين يأكلون أموال اليتامى ظلماً إنما يأكلون في بطونهم ناراً وسيصلون سعيراً النساء ١٠»

{ بەڕاستی ئەوانەی کە ماڵی هەتیووان بە ناحەق و ستەم دەخۆن، بێگومان ئەوانە تەنها ئاگر دەخۆن و ئەو ماڵە دەبێتە ئاگر لە سکیاندا، لە قیامەتیشدا دەچنە ناو ئاگری دۆزەخەوە .}

پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم دەفەرموێت «ما أسفل الكعبين ففي النار» رواه البخاري ٥٧٨٧. بەڵام **پێغەمبەر** صلى الله عليه وسلم **فیرقە** ڕزگاربوەکە دیاری کردوە بەوەی کە { ما عليه هو و أ صحابه }ئەوەی من لەسەریم و هاوەڵانم .وە هەر کەس پابەندبێت بەسونەتی (**پێغەمبەر** صل الله عليه وسلم) وە سونەتی خەلیفە راشیدەکانی دوای خۆی ,لەڕزگاربوەکانە , وەفیرقە ڕزگاربوەکە سەرکەوتووە هەتا دواڕۆژ ,ئەگەر شەڕ بکەوێتە نێوانیان یان نا, چونکە ئەوان بە وەسەرکەوتوون کە لەسەرسونەتی (**پێغەمبەر** صلى الله عليه وسلم) ن,

وە ئەمەیە قسەی شێخ وئیسلام (**ابن تەیمیە**)کە: لەسەرەتای (العقيدة الوسطية) دەڵێت : ئەمە بیرو باوەری فیرقەی ڕزگار سەرکەوتوە کەیە تا دواڕۆژ کە ئەهلی سونەو جەماعەن , وە لەسەر ئەمە پێوستە موسەڵمان بەدوای سونەتی

(**پێغەمبەر** ﷺ) وە خولەفای ڕاشیدنی دوای خۆی هاوەڵەکانی ڕازی لێبوەکان

(والسابقون الأولون من المهاجرين والأنصاروالذين اتبعهم بإحسان رضي الله عنهم ورضوا عنه التوبة ١٠٠)

{خوای میهرەبان لەوانەی کە پێشکەوتن و یەکەم کەس بوون لە ئیسلام بوون و خزمەت کردنی ئیسلامدا لەکاروانی کۆچبەران و پشتیوانان و ئەوانەی کە بە ڕێکوپێکی شوێنیان کەوتوون، ڕازی بووەو ئەوانیش لەو ڕازی بوون، باخەکانی بەهەشتی بۆ ئامادە کردوون کە چەندەها ڕووبار بە بەردەم کۆشکەکانی و بەژێر درەختەکانیدا دەڕوات، هاوڕێ لەگەڵ نەمریدا بۆ هەمیشەیش تیایدا دەمێننەوە، ئەو سەرئەنجامە سەر کەوتنێکی زۆر گەورەیە .

}**بگەڕێت بیکاتەبەرنامەی تالە فیرقەڕزگاربوەکەبێت .**

جا با بگەڕێینەوە بۆ لاپەڕەکانی سەرەتای کتێبە کە:

١-له لاپەڕە ٢٠ باس له بوخاری و موسلیم دەکەرێت بەهەڵە.پێشتر بە بەڵگە وەڵامان بەیان کرد.

٢- دەڵێت کە ڕیوایەتەکان بە مەتنی جیاوازبن یان کەم و زیاد جێگای گومان و بەڵگەی لاوازی دەدات ,

له زانستی فەرموودەدا ئەمە ڕاست نییە با پێی ئاشنابین.وە کوا بەڵگەت ؟ وە بەڵگە:

من أسباب تعدد ألفاظ الحديث الواحد أن يكون كل راو سمعه من النبي- صلى الله عليه وسلم- في مجلس أو مناسبة غير التي سمعه فيها غيره، أو يكون الراوي نقل الحديث بالمعنى : الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله وعلى آله وصحبه، أما بعد :فإن اختلاف ألفاظ الحديث لا يعني ضعف الحديث ولا سوء حفظ الراوي ما دام ثقة ضابطا. سواء كان ذلك من الصحابي أو من غيره لاحتمال أن يكون ذلك لتعدد ألفاظ النبي- صلى الله عليه وسلم- في مناسبات مختلفة أو لرواية الحديث بالمعنى- وهي جائزة عند الجمهور -وكذلك الأمر بالنسبة لزيادة كلمة فيمكن أن يكون أحد الرواة سمعها وغيره لم يسمعها، أو قيلت في مناسبة حضرها بعضهم ولم يحضرها آخرون،

أو من اقتصار بعض الرواة عند الاستشهاد بالحديث على محل الشاهد منه ؛ فزيادة الثقة الحافظ مقبولة كما قال الحافظ ابن حجر وغيره من أهل الاختصاص.

(ملتقى أهل الحديث رقم الفتوى ٩٨٨٣٩)

لەو هۆیانەی جیاوازی مەتنی فەرمودەکان دەشێت هەریەک لە گێڕەرەوە کانی فەرمودەکە لە کۆڕێک یان بۆنەیەکی جیاوازدا لە(پێغەمبەر ﷺ) یان بیستبێت یان یا گێڕەرەوە کە بەومانایە بیگێڕێتەوە,

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله وعلى آله وصحبه:

جیاوازی مەتنی فەرمودەکان ناکاتە لاوازی , وە خراپی لەبەرکردنی گێرەرەوەکە, ئەگەر سیقەو زەبتی هەبێت, ئەگەر ئەمە لە هاوەڵێکەوە بیت یان کەسێکی تر, لە ئەگەری بونی

مەتنی جیاواز لە (پێغەمبەر ﷺ) لەبۆنەی جیاواز دا , وە ئەمە بۆ بوونی ووشەیەکی زیاتریش یان بەمانایەکی تریش ڕاستە, وە ئەمە پەسەندە لای جمهور دەشێت یەکێك لە گێڕەرەوەکان بیستبێتی ئەوی تریان نەی بیستبێت , یان لە بۆنەیەکدا وترابێت یەکێکیان ئامادە بوبێت وە ئەوی تریان ئامادە نەبوبێت , یان کورت کردنەوەی لەلایەن گێڕەرەکەوە لە کاتێدا کە بەکاری هیناوە, وە زۆری سیقەی لەبەرکەرەکە مەقبول بووە, وەك و الحافظ ابن حجر کەسانی تردەڵێن لە شارەزایانی ئەم بوارە.

٣–**لە لاپەڕە ٢٠ و ٢١** هیچ قسەیەك وەرناگیرێت بێ بەڵگەی شەرعی .بۆچونی کتێبەکەیە لێی بەرپرسیارە.

٤– ئە مە لە زانستی فەرموودە دا مەقبولە زیاد و کەم و جیاوازی دەستەواژە و مەتن بە بەڵگە خاڵی ٢ بەیان کرا.

٥- كه له دوومەتنی فەرمودەیاندا باسی گروپە ڕزگاربووەكە نەكراوە عەیبداری ناكات وقسەی وەرنەگیراوە.بەڵگە نییە تەنها قسەی كتێبەكەیە ,بێ بەیانی بەڵگەیە.وە لەخاڵی (٢) بەڵگە بەیان كرا

٦- لە زمانی بیركاری ووشەی (بضع) واتە لە ٣ تا ٩ كەواتە ٣-٤-٥-٦-٧-٨-٩ هەریەك لەم ژماران دانەن لە ووشەی (بضع) وە گومان بردن .نائا شنایی یە بەم زانیاریە كە لە بیركاریدا چەسپاوە .

- كۆتایی لا ٢٢ هەمووی هەڵەیە بەبەڵگە بەیان كرا فەرمودەی حسن صەحیحە وحجەیە بۆ ئەحكامی شەرعی.

- لاپەڕە ٢٣ تا ٢٧ علەی كەسێك لە سەنەتدا مەرج نییە ببێتە هۆی لاوازی فەرموودە .نموونە

(حدیث حسن لغیرە) لە زانستی فەرمودە دا ئەمە چەسپاوە.

- لاپەڕە ٣٨ تەنها یەك فەرمودەی (حسن) بەسە.وە حجەیە بۆحوكمی شەرعی.

- دووبارە وەسف کردنی امام مسلم بە پێچەوانەی کتێبی حوکمی ریش لە ئیسلامدا ,دوو پێوەری یە.
- جا کتێبەکە بە فەرموودەی صحیح ڕازینەبت خەڵکان چەواشە دەکات بەزۆر ڕای خۆت بسەپێنیت.قال الالبانی (صاحب الهوی لا یکفیه ألف دلیل).

- کاتێـــــك (خـــــیر أمـــــه) یـــــن إتبـــــاعی الرســـــول ﷺ.بەصەحیحی.بەومەرجانەی پێشتر بەیان کرا.

- لاپەڕە ٤٤ و ٤٥ فەرموودە کە باسی خراپی تێدانی یە .لەسەرە وە بە بەڵگەبەیانکرا. قال الرسول ﷺ (.. فمن كذب علي متعمدا فليتبوأ مقعده من النار ....).سنن الترمذي ٢٩٥١

- لاپەڕە ٤٤ ژمارە ١ و٢ کەی فەرموودە کە دەڵێت نەصارا و یەهود باشترن لە موسلمانان پێوەرێکی هەڵەیە وا بڵێیت .کوا نەصاراو یەهود لەدۆزەخ دەردەچن ,بەڵام موسوڵمانان بە هەتای لەدۆزەخ نامێننەوە ,ئەوا باشتر نین لە نەصارا و یەهود؟ . قال الرسول ﷺ (. فمن كذب علي متعمدا فليتبوأ مقعده من النار .....سنن الترمذي ٢٩٥١

- سەرە تای لاپەرە ٤٥ دووبارە تەنها كُنتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ دەنووسیت وە تەواوی ئایەتە کە نانووسیت,خۆ خودا بە بەنی ئیسرائیلیش دەفەرمێت لەم دوو ئایەتە دا : يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ اذْكُرُوا نِعْمَتِيَ الَّتِي أَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَأَنِّي فَضَّلْتُكُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ البقرة ٤٧

(ئەی نەوەی ئیسرائیل: یادی نازو نیعمەتەکانم بکەنەوە کە ڕشتومە بەسەرتاندا بێگومان من گرنگی زۆرم پێداون و نازونیعمەتی زۆرم پێبەخشیوون (لەخواردن و خواردنەوە لە موعجیزەی جۆراوجۆر، لەچارەسەرکردنی کێشەکانیان،... هتد) من زیادە ڕێزی ئێوەم داوە بەسەر هەموو خەڵکیدا (ئەڵبەتە لەسەردەمی خۆیاندا و ئەوانەی کە پابەندی ئاینی خوا بوون، بە تایبەتی پێغەمبەران و پیاوچاکان

وە يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ اذْكُرُوا نِعْمَتِيَ الَّتِي أَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَأَنِّي فَضَّلْتُكُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ — البقرة ١٢٢)

(ئەی نەوەی ئیسرائیل یادی ئەو نازو نیعمەتانە بکەن کە بەسەرتاندا ڕژاندوومە و من کاتی خۆی ڕێزی ئێوەم دابوو بەسەر هەموو دانیشتوانی ئەم جیهانەدا.)

لەگەڵ ئایەتی كُنتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَوْ آمَنَ أَهْلُ الْكِتَابِ لَكَانَ خَيْرًا لَّهُم مِّنْهُمُ الْمُؤْمِنُونَ وَأَكْثَرُهُمُ الْفَاسِقُونَ (آل عمران :١١٠)

(بەڕاستی ئێوە چاکترین ئومەتێکن کە (بۆ سوودی) خەڵکی هێنراونەتە مەیدانەوە، چونکە فەرمان بەچاکە دەدەن و قەدەغەی خراپە دەکەن و باوەڕی دامەزراوتان بخوا دەهێنن، خۆ ئەگەر خاوەنانی کتێب باوەڕیان بهێنایە (بە ئاینی ئیسلام) ئەوە چاکتر بوو بۆیان هەیانە ئیماندارن، بەڵام زۆرەیان گوناهبارو تاوانکارن.)

بەپێوەری کتێبەکە دژایەتی یەکن (چونکە كُنتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ لەگەڵ فَضَّلْتُكُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ بۆ دوو میلەی جیاوازن ؟ هەروە ها لەگەڵ فەرموودە کەشدا پێچەوانەیە. چ نا ئاشنا بوونێکە:

القول في تأويل :

قوله تعالى وَأَنِّي فَضَّلْتُكُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ

قال أبو جعفر: وهذا أيضا مما ذكرهم جل ثناؤه من آلائه ونعمه عندهم. ويعني بقوله :وأني فضلتكم على العالمين : أني فضلت أسلافكم, فنسب نعمه على آبائهم وأسلافهم إلى أنها نعم منه عليهم, إذ كانت

مآثر الآباء مآثر للأبناء, والنعم عند الآباء نعما عند الأبناء, لكون الأبناء من الآباء, وأخرج جل ذكره قوله وأني فضلتكم على العالمين مخرج العموم, وهو يريد به خصوصا; لأن المعنى: وإني فضلتكم على عالم من كنتم بين ظهريه وفي زمانه...

* حدثنا به محمد بن عبد الأعلى الصنعاني, قال: حدثنا محمد بن ثور, عن معمر -وحدثنا الحسن بن يحيى, قال: حدثنا عبد الرزاق, قال: أخبرنا معمر- عن قتادة،(وأني فضلتكم على العالمين) قال: فضلهم على عالم ذلك الزمان.

* حدثني المثنى, قال: حدثنا آدم, قال: حدثنا أبو جعفر, عن الربيع, عن أبي العالية (وأني فضلتكم على العالمين) قال: بما أعطوا من الملك والرسل والكتب، على عالم من كان في ذلك الزمان, فإن لكل زمان عالما.

* حدثنا القاسم, قال: حدثنا الحسين, قال: حدثني حجاج, عن ابن جريج, قال: قال مجاهد في قوله(وأني فضلتكم على العالمين) قال: على من هم بين ظهرانيه.

* وحدثني محمد بن عمرو, قال: حدثنا أبو عاصم, قال: حدثنا عيسى, عن ابن أبي نجيح, عن مجاهد, قال: على من هم بين ظهرانيه.

* وحدثني يونس بن عبد الأعلى, قال: أخبرنا ابن وهب, قال: سألت ابن زيد عن قول الله :(وأني فضلتكم على العالمين)، قال: عالم أهل ذلك الزمان. وقرأ قول الله: وَلَقَدِ اخْتَرْنَاهُمْ عَلَى عِلْمٍ عَلَى الْعَالَمِينَ (الدخان: ٣٢) قال: هذه لمن أطاعه واتبع أمره, وقد كان فيهم القردة، وهم أبغض خلقه إليه, وقال لهذه الأمة: كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ (آل عمران: ١١٠) قال هذه لمن أطاع الله واتبع أمره واجتنب محارمه.

* قال أبو جعفر: والدليل على صحة ما قلنا من أن تأويل ذلك على الخصوص الذي وصفنا ما-:

* حدثني به يعقوب بن إبراهيم, قال: حدثنا ابن علية, وحدثنا الحسن بن يحيى, قال: أخبرنا عبد الرزاق, قال: أخبرنا معمر جميعا, عن بهز بن حكيم, عن أبيه, عن جده, قال: سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول " :ألا إنكم وفيتم سبعين أمة- "

قال يعقوب في حديثه: أنتم آخرها-. وقال الحسن " :أنتم خيرها وأكرمها على الله.

* فقد أنبأ هذا الخبر عن النبي صلى الله عليه وسلم أن بني إسرائيل لم يكونوا مفضلين على أمة محمد عليه الصلاة والسلام, وأن معنى قوله: وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ (الجاثية: ١٦) وقوله :(وأني فضلتكم على العالمين) على ما بينا من تأويله وقد أتينا على بيان تأويل قوله :(العالمين)بما فيه الكفاية في غير هذا الموضع, فأغنى ذلك عن إعادته

القول في تأويل :

قوله تعالى كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ

قال أبو جعفر: اختلف أهل التأويل في تأويل قوله " :كنتم خير أمة أخرجت للناس." فقال بعضهم: هم الذين هاجروا مع رسول الله صلى الله عليه وسلم من مكة إلى المدينة وخاصة، من أصحاب رسول الله صلى الله عليه وسلم.

* حدثنا أبو كريب قال، حدثنا عمرو بن حماد قال، حدثنا أسباط، عن سماك، عن سعيد بن جبير، عن ابن عباس، قال في " :كنتم خير أمة أخرجت للناس" ، قال: هم الذين خرجوا معه من مكة. حدثنا أبو كريب قال، حدثنا ابن عطية، عن قيس، عن سماك، عن عكرمة، عن ابن عباس " :كنتم خير أمة أخرجت للناس" ، قال: هم الذين هاجروا من مكة إلى المدينة

.* حدثنا محمد بن الحسين قال، حدثنا أحمد قال، حدثنا أسباط، عن السدي " :كنتم خير أمة أخرجت للناس تأمرون بالمعروف وتنهون عن المنكر" ، قال عمر بن الخطاب: لو شاء الله لقال " :أنتم" ، فكنا كلنا، ولكن قال " :كنتم " في خاصة من أصحاب رسول الله صلى الله عليه وسلم، ومن صنع مثل صنيعهم، كانوا خير أمة أخرجت للناس، يأمرون بالمعروف وينهون عن المنكر.

[التفسير/ Tafsir (explication) الطبري-Al - Tabari]

لا پەڕە ٤٧تا٥٠ خۆت وەلاّمی هەموو کتێبەکەت دایەوە(فالذين آمنوا...) دوبارە زۆر ڕاستت وتووە ئیمانداران .نەك مووسڵمانان

(قَالَتِ الْأَعْرَابُ آمَنَّا ۖ قُل لَّمْ تُؤْمِنُوا وَلَٰكِن قُولُوا أَسْلَمْنَا وَلَمَّا يَدْخُلِ الْإِيمَانُ فِي قُلُوبِكُمْ ۖ وَإِن تُطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ لَا يَلِتْكُم مِّنْ أَعْمَالِكُمْ شَيْئًا ۚ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ) الحجرات ١٤

(هەندێک لەبیابان نشینە عەرەبەکان وتیان: باوەڕمان هێناو و موسڵمانین، پێیان بڵێ: نەخێر، باوەڕتان نەهێناوە، بەڵام بڵێن: بەناچاری موسوڵمان بووین، هێشتا باوەڕ نەچۆتە ناو دڵەکانتانەوە و تیایدا جێگیر نەبووە (چاوەڕێ دەکرێت کەباوەڕ بهێنن)، خۆ ئەگەر بەڕاستی ئێوە گوێڕایەڵی فەرمانی خواو پێغەمبەری خوا بن، ئەوەخوای گەورەلەپاداشتی چاکەکانتان هیچ کەم ناکاتەوە، چونکە بەڕاستی خوا لێخۆشبوو میهرەبانە.)

چونکە ئیمان داران و موسوسوڵمانان دوو (مەرتەبە) پلە جیاوازن .ئیمان داران کە سانێکن(آمَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِن رَّبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ ۚ كُلٌّ آمَنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِّن رُّسُلِهِ ۚ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا ۖ غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ البقرة ٢٨٥

(پێغەمبەرو ئیمانداران باوەڕیان هەیە بەوەی لە لایەن پەروەردگاریانەوە هاتۆتە خوارەوە، هەموویان باوەڕیان هەیە بە خواو فریشتەکانی و کتێبەکانی و پێغەمبەرەکانی (دەڵێن) هیچ جۆرە جیاوازیەک ناکەین لە نێوان هیچ پێغەمبەرێ لە پێغەمبەرەکانی خوادا (لە باوەڕدا)، هەروەها وتیان: گوێڕایەڵ و

ملکەچین (بۆ بەدیهێنەرمان) پەروەردگارا لێخۆش بوونی تۆمان دەوێت و سەرئەنجام هەر بۆ لای تۆیە گەڕانەوە.)

لە .ما أنا عليه وأصحابي.وەناجیەن کەواتە هەموو نووسینی کتێبەکە بەم خاڵە ڕەدد درایەوە ,وەلەخاڵی ژمارە (١٣) بەلگەی زیاتر بەیان کرا.

تەفسیری نادروست بۆ ئایەت و فەرمودە و بەستنەوەی نە گونجاو کتێبەکە لێی بەرپرسیارە وە وە نەنووسینی ئایەتەکە بەتەواوی وە بڕکە بڕگەکردنی بۆ گۆڕینی واتای تەواو ,کاتیك تەواوی ئایەتەکە :

الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْتُوبًا عِندَهُمْ فِي التَّوْرَاةِ وَالْإِنجِيلِ يَأْمُرُهُم بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ ۚ فَالَّذِينَ آمَنُوا بِهِ وَعَزَّرُوهُ وَنَصَرُوهُ وَاتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِي أُنزِلَ مَعَهُ ۙ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ. الاعراف - ١٥٧

ئەوانەی کە شوێنی ئەم (محمد صلى الله عليه وسلم) پێغەمبەرە هەواڵدەرە نەخوێندەوارە دەکەون ئەوەی کە (گاورو جوو، ناوو نیشانیان) دەستیان دەکەوێت

نووسراوە لای ئەوان لە تەورات و ئینجیلدا، فەرمانیان پێدەدات بەچاکەو قەدەغەی گوناهو خراپەیان لێدەکات و هەرچیەک پاکو چاکە بۆیان حەڵاڵ دەکات و هەرچی پیس و ناپوختە لێیان حەرام دەکات و ئەرکە قورس و سەنگینەکان لەسەرشانیان لادەبات، ئەو کۆت و زنجیرانەش کە لەسەریان بوو لای دەبات (وەک خۆ کوشتن لەکاتی تەوبەدا... هتد)، جا ئەوانەی باوەڕیان پێ هێناوە و پشتیوانیان لێکردوە و پشتگیریان کردووە و شوێنی ئەو نوورە کەوتوون (کە قورئانە) و هاوڕێ لەگەڵیدا ڕەوانە کراوە، هەر ئەوانە سەرفرازو ڕزگارن.

کە فَالَّذِينَ آمَنُوا بِهِ تایبەتە بەبڕوابون بەپێغەمبەرمحمد (ﷺ) کە دەنووسرێت فَالَّذِينَ آمَنُوا وویست گوڕینە بەبڕوابوون بەگشتی ,بۆمەبەستی دەرنەکەوتنی مانای بڕوابوونی(ما أنا عليه وأصحابي) تایببەت پێغەمبەرمحمد (ﷺ).

القول في تأويل قوله تعالى :

فَالَّذِينَ آمَنُوا بِهِ وَعَزَّرُوهُ وَنَصَرُوهُ وَاتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِي أُنْزِلَ مَعَهُ أُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ

قال أبو جعفر: يقول تعالى ذكره: فالذين صدَّقوا بالنبي الأمي, وأقرُّوا بنبوّته وعزَّروه ، يقول: وَقَّروه وعظموه وحَمَوه من الناس كما- :

*حدثني المثني قال، حدثنا عبد الله بن صالح قال، حدثني معاوية, عن علي, عن ابن عباس وعزروه يقول: حموه وقَّروه.

*حدثني الحارث قال، حدثنا عبد العزيز قال، حدثني موسى بن قيس, عن مجاهد وعزروه ونصروه عزَّروه سدَّدوا أمره, وأعانوا رَسُوله ونَصَرُوه وقوله نصروه ، يقول: وأعانوه على أعداء الله وأعدائه، بجهادهم ونصب الحرب لهم واتبعوا النور الذي أنزل معه ، يعني القرآن والإسلام أولئك هم المفلحون ، يقول: الذين يفعلون هذه الأفعال التي وصف بها جل ثناؤه أتباع محمد صلى الله عليه وسلم، هم المنجحون المدرِكون ما طلبُوا ورجَوْا بفعلهم ذلك .

التفسير (Tafsir (explication الطبري – Al-Tabari

- **لاپەڕە ٥٠** تەفسیری هەڵە بۆ ئایات و فەرموودە بەستنەوەی نا بەجیان بەیەکەوە کتێبەکە لێی بەرپرسیارە, وە لە پێشتردا بەڵگەبەیان کرا. ئەمش تەفسیری دروست:

القول في تأويل قوله تعالى :

فَسَأَكْتُبُهَا لِلَّذِينَ يَتَّقُونَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَالَّذِينَ هُمْ بِآيَاتِنَا يُؤْمِنُونَ

قال أبو جعفر:حدثني عبد الكريم قال، حدثنا إبراهيم بن بشار قال، قال سفيان قال، أبو بكر الهذلي: فلما نزلت ورحمتي وسعت كل شيء قال إبليس: أنا من الشيء فنزعها الله من إبليس، قال : فَسَأَكْتُبُهَا لِلَّذِينَ يَتَّقُونَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَالَّذِينَ هُمْ بِآيَاتِنَا يُؤْمِنُونَ ، فقال اليهود: نحن نتقي ونؤتي الزكاة ونؤمن بآيات ربنا! فنزعها الله من اليهود فقال: الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الأُمِّيَّ ، قال: نزعها الله عن إبليس، وعن اليهود، وجعلها لهذه الأمة.حدثنا القاسم قال، حدثنا الحسين قال، حدثني حجاج, عن ابن جريج قال: لما نزلت :ورحمتي وسعت كل شيء ، قال إبليس: أنا من كل شيء .قال الله:فَسَأَكْتُبُهَا لِلَّذِينَ يَتَّقُونَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَالَّذِينَ هُمْ بِآيَاتِنَا يُؤْمِنُونَ ، الآية. فقالت اليهود: ونحن نتقي ونؤتي الزكاة! فأنزل الله: الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ

النَّبِيِّ الأُمِّيِّ ، قال: نزعها الله عن إبليس، وعن اليهود, وجعلها لأمة محمدٍ: سأكتبها للذين يتقون من قومك.

التفسير (Tafsir (explication الطبري – Al-Tabari

لا ٤٤ تا ٥٠ هەچ بۆچونێك نووسراوە بە بێ بەڵگە وەرنەگیراوە .

- **لاپەڕە ٥١** فەرموودەكە لەگەڵ هەر(پێنج) فەرمودەكەی نووسراون هاوتەریبەو تەواوكەری یەكن و تعارض نین چونكە بەڵگەی (**صحيح وحسن**) ی فەرمودەكە ناسانرا, (وما ينطق عن الهوى ٣ ان هو الا وحى يوحى ٤ النجم ٣-٤

(٣)قسەو گوفتاریشی (ئەوەی كەقورئانە) لەئارەزوو بازی و هەواو هەوەسەوەنیە) ٤)ئەمەی كەرای دەگەیەنێت تەنها نیگاو وەحی خوای یە)

- **لاپـــــــــەڕە ٥٢** هـــــــــەموویان بەڵگـــــــــەن ! لەســـەرکتێبەکە نـــەك بـــۆیی ! چـــونکە موســـوڵمان بـــۆ هـــــەتا هـــــەتای لـــــە دۆزەخ نامێنێتـــــەوە دەردەچـــــێت نادروستی بۆ چونەکە دەسەلمێنێت .

- **لاپـــــەڕە ٥٣** کتێبەکـــــە وا ئەوفەرموودانـــــە لێـــــك دەداتـــەوە کـــە تـــەنها نوێـــژ و منـــداڵ مـــردن و شـــەهادەت بتباتـــــە بەهەشـــــت .بـــــێ ئـــــەوەی تـــــابعی (الرســـول ﷺ) وە هاوەڵـــەکانی بـــن) چ لیکدانەوەیەکـــە خـــۆ مولحـــدە کـــان منـــــداڵیان دەمریـــــت وە عاســـــیەکان ومونافـــــقان نویـــــژ دەکـــەن وشـــەهادەت دەهیـــنن ئـــەوانیش بەناجیـــە دێـــن ؟ نـــەخیر تـــەنها(مـا إنـا عليـه وأصـحابي) واتـــە شـــوێنکەوتنی ئـــەو بـــەوەی لەســـەری بـــووە لەگـــەڵ هـــاوەڵانی دیـــاری کراوە کە لە ناجیەن ان شاء الله.

لاپـــەڕە ٥١ تـــا ٥٤ ئـــەو پێـــنج فـــەرمودەی نووســـراون تـــەنها بۆچـــون و تەفســـیری بۆچـــونی کتێبەکـــە بـــێ دەلیـــل, وە گرێـــدانیان بەفەرمودەکـــەوە, قســـەی کـــەس وەرناگیرێـــت بـــێ بەڵگە.وەخســـتنەڕوی صـــحیحی و پلە(حســـن)ی فەرمودەکـــە نیشـــانەی هاوتەریبانـــە بەیەکـــەوە نـــەك (تعـــارض) . (ومـا ینطـق عـن الهـوى , ان هو الا وحی یوحی النجم ٣-٤

- لاپـــەڕە ٥٤ فـــەرموودەی (آحـــاد) مەقبولـــە و صـــەحیحەوە حجەیـــە بـــۆ ئـــەحکامی شـــرعی دەلیـــل بەیان کرا.
- لاپـــەڕە ٥٥ چ پەیوەنـــدی القدریـــە و المورجئە الاشعریە بە بابەتەوە هەیە .

لاپەڕە ٥٦ شیخ الاسلام ابن تیمیه معصوم نی یه لای ئەهلی سونەوجەماعه کاتێك فەرمودەی صحیح هەبێت پێش قسەی ئەوە, وەقسەی ئەو موافقی دەلیل نەبێت وەرناگیرێت, ئیمام مالك دەڵێت : (کل یؤخذ من قوله و یرد إلا صاحب هذا القبر ﷺ) .

لاپەڕە ٥٦ (٢) قُلْ هُوَ الْقَادِرُ عَلَى أَنْ يَبْعَثَ عَلَيْكُمْ عَذَابًا مِنْ فَوْقِكُمْ أَوْ مِنْ تَحْتِ أَرْجُلِكُمْ أَوْ يَلْبِسَكُمْ شِيَعًا وَيُذِيقَ بَعْضَكُمْ بَأْسَ بَعْضٍ انْظُرْ كَيْفَ نُصَرِّفُ الْآيَاتِ لَعَلَّهُمْ يَفْقَهُونَ ﴿الأنعام ٦٥﴾

پێیان بڵێ: هەر ئەو زاتە بەتوانەیە و دەتوانێت سزای سەختتان لەسەروتانەوە بۆ بنێرێت یان لە ژێر پێتانەوە یاخود بتانکاتە دەستە دەستە و پارچە پارچە و تاڵاوی توندو تیژی هەندێکتان بکات بەگەرووی هەندێکی ترتاندا، تەماشا بکە چۆن چەندەها بەڵگەی جۆراو جۆریان بۆ دەهێنینەوە، بۆ ئەوەی ئەوان تێبگەن ﴿الأنعام ٦٥﴾

.نابێت بەناوی (حافظ ابن كثير) قسەبکری,دەڵێت نەریتیەتی لە تەفسیری هەرئایەتێکدا فەرموودەیەی گونجاو باس دەکات وە حوکم دەدات بەسەریدا , ئەمەکەی وایە ئەی بۆسەیری تەفسیری هەمان ئایەت ناکەیت لە تەفسیری ابن كثير .موجەلەدی ٢ لاپەڕە ١٨٩ تا ١٩٤ چاپی دار السلام الرياض هێنانەوەی دەیەها فەرموودە, وەحوکمی کەمترینیانی نووسیوە , واتە مەرج نی یە لای حوکمی هەمووی بنووسێت , وەباسی ئەو فەرموودەی هەرنەکردووە وە حوکمی داوە بەسەرفەرموودەکەدا لە :

المصدر: النهاية والبداية (الصفحة اوالرقم:١/٢٧).الراوى عوف بن مالك الاشجعي - المحدث: ابن كثير ,خلاصة الحكم: اسناده لابأس به)

بەڵگەی تر :-

قال :في كتاب (موارد الحافظ أبن كثيرفي تفسيره) تأليف د. سعود الفنيسان وهو أستاذ التفسير وعلوم القرآن,بجامعة الأمام محمد بن سعود الأسلامية وعميد كلية الشريعة بالرياض سابقا :

ما يروى أنه سكت عنه ابن كثير من الأحاديث في تفسيره ولم يحكم عليه سواء رواها بإسناد أو بدون إسناد فالحال حينئذٍ : إما أن الحديث صحيح عنده وهو من الوضوح بمكانٍ . أو أنه موافق على تصحيح من صححه من العلماء السابقين واكتفى بعزوه إليهم فقط كالترمذي أو الحاكم مثلاً ، أو أن للحديث عنده عاضد يعضده فيتقوى به . أو يراه من أحاديث بني إسرائيل التي تجوز روايتها . وقد يكتفي الحافظ ابن كثير بتضعيف الحديث أو أحد رجاله عند وروده أول مرة ، وإذا تكرر لا يشير إلى ضعفه اعتماداً على ما ذكره سابقاً ، وهذا ما جعل كثيراً من الباحثين

ينتقد ابن كثير في هذا ، وخاصة عند إيراده بعض الأحاديث الإسرائيلية والناقد له منتقد ولا شك.

وفي مصدر الدرر السنية /خزانة الكتب/كتب التفسير-أشراف الشيخ علوي بن عبدالقادر السقاف جاء عن الشيخ المحدث .مقبل الوادعي :

تفسير القرآن العظيم المشهور بـ (تفسير ابن كثير للحافظ ابن كثير)

.بيان الحكم على الروايات غالباً، وحال الرواة جرحاً وتعديلاً.
وطبع الكتاب طبعات كثيرة، منها طبعة دار الشعب بمصر، وطبعة دار طيبة بالسعودية، وطبعة أولاد الشيخ بمصـ ر، وطبع بتحقيق الشيخ مقبل الوادعي بدار الأرقم بالكويت، فحكم على الأحاديث التي لم يحكم عليها ابن كثير، ويتعقَّب أحياناً بعض أحكام ابن كثير الحديثية، كما أنه يخرج الأحاديث التي وردت في التفسير بلا عزو أو سند، وينبه أحياناً على بعض القصص الإسرائيلية. وقد حقَّق منه مجلداً واحداً فقط ، وأُكمل تحقيقه بعض طلبته.

د.سعود فنیسان کە مامۆستای تەفسیر وزانستی قورئانە لەزانکۆی ئیمام محمد بن سعود ئیسلامی , وەڕاگری کۆلیجی شەریعەبووە لە ریاض,لەتەفسیری کتێبی الموارد ی ابن کثیر دەڵێت:

ئەوەی کەدەڵێن ابن کثیر لەتەفسیری بۆ ئایەتەکان هەندێك جار حوکمی بەسەر فەرمودەدا نەداوە ئەگەر بەسەنەدەوە گێڕابێ تیەوە یان بێ سەنەد,لای ئەو یان فەرمودەکە ڕاست بووە وە ڕوونی لای , یان ڕازی بووە بەڕاست کردنەوەی زانایانی پێشتر وەك(ترمذی و حاکم) کە بەڵگەکانی ڕاست کردنەوەکانیانی ئەوانی بەهەند وەرگرتووە , یان فەرمودەکە لای شایستەی گێڕانەوەبووە.

وە بەسە لای (ابن کثیر) لاوازکردنی فەرمودەکە یان یەکێك لە گێڕەرەوەکانی ئەگەر یەکەم جاربێت پێی بگات , وە ئەگەردووبارە بووە وە لای ئەوا باسی لاوازی یەکەی ناکات لەبەر ئاماژەپێکردنی لەپێشتردا , ئەمە وای کردوە هەندێك لێکۆڕەوان ڕەخنەی لێبگرن بەتایبەند لەهەنێك ئیسرائلیاتدا.

وه لەسەرچاوە درر السنيه /خزانه الكتب /كتب التفسير /كەشێخ علوى بن عبدالقادر سقاف سەرپەرشتیاریەتی – هاتووە لەشێخ بن مقبل الوادعی . وە :

تفسير القرآن العظيم المشهور بـ (تفسير ابن كثير للحافظ ابن كثير - .بيان الحكم على الروايات غالباً، وحال الرواة جرحاً وتعديلاً).

ئەم كتيابە زۆر چاپ كراوە ,لەوانە { **چاپی** دار الشعب بمصر، **چاپی** دار طيبة بالسعودية، **چاپی** أولاد الشيخ بمصر، **چاپ** بتحقيق الشيخ مقبل الوادعي بدار الأرقم بالكويت }

حوكم دان بەسەر ئەو فەرمودانەی كە (ابن كثير) حوكمی بەسەردانەداون , وەلێكۆلینەوە لە هەندێك حوكمی فەرمودەی (ابن كثير) دەكات , وە وەحوكمی ئەو فەرمودانە دەنوسی كەبێ سەنەد یان بێ عوزر نوسیونی , وە ئاگاداری لەهەندیك لە ئیسرائیلیاتەكانی , كەتەنها توانی یەك موجەلەدی لێ تەواو بكات , وەدوای خۆی تەلەبەكانی توانیان تەواوی بكەن .

لاپەڕە ٥٦ (٣) تەنها ڕای خۆیەتی بێ دەلیل وەرناگیری وە كتێبەكە تەنها بەدوای قسەی كەسانی نەشازەوە وە ئەو ناسراوە

: مَن الشهير ابن الوزير اليماني رحمه الله تعالى ، لم يكن كما وصفهُ بعض ترجمَ له ، بأنّهُ كان على طريقة السلف من أهل السنة والجماعة ، ويدّعي أيضاً أنّهُ لا يقتربُ مع السنة والجماعة ممثلةً في فكرها الحاضر ، في أمهات المسائل العقدية وعلى رأسها مسألة الأسماء والصفات ، لبّ مسائل التوحيد ، ومسألة أفعال العبادة وإرادة الله ، والتي هي لبّ مسائل العدل ، وفي المقابل نجده إلى الزيدية أقرب بكثير

(مصدر : شبكة الدفاع عن السنة)

ناسراو بە (ابن الوزير اليمانى):

بەو شێوەیە نەبووە کە هەندیك وەرگێڕەرەکان وەسفیان کردوە, ئەو لەسەر ڕێچکەی پێشین نەبووە لە ئەهلی سونە وجەماعە, وە ئەو بەلای ئەهلی سونە وجەماعەدا نەچووە لەبیری پێشکەوتویدا , لە بنەڕەتی عەقیدەدا وە لە سەرووی هەموویانە ناوەکان سیفەتەکانی پەروەردگار , وە سەرەکی ترینان کە یەك تاپەرستی یە, وە کارەکانی خواپەرستی , وە ویستی پەروەردگار کەئەمانە بنەڕەتی داد پەروەرین , لەبەرامبەر ئەمانەدا دەبینین ئەونزیکترە لە(زەیدیە) وەك لە ئەهلی سەنەو جەماعە.

٣- **لاپەڕە ٥٦ (٤)** پێچەوانەی قسەی کتیبەکەت دەکات , وەدەڵێت: کەفەرموودەکە: عن ابوهريرة - المحدث:الشوكاني . المصدر:الفتح الربانى -الصفحة الصفحة اورقم:١/٢٠٦ خلاصة الحكم:(رجاله رجال الصحيح)

٢٩- د. يوسف القرضاوى زۆر ڕای تریشی هەیە لەگەڵ ئەهلی سونە وجەماعەدا موخالیفە لای ئەهلی علم ئاشکرایە. قال (الإمام مالك - رحمه الله- : "كل يُؤخذ من كلامه ويُرد إلا صاحب هذا القبرﷺ")

٣٠-لاپەڕە ٦١ نە حاكم المطيري و نەکەس ئەتوانیٚ قسەبەناوی بخاری ومسلم بکەن و ە ئەو بەهیچ شێوەیەك فەرموودەناس نی یە و لەم بوار دا زۆر قسەی لە سەرە بۆ ئاشنابوون , وە دەبێت توێبە بکات پەشیمان بێت لە قسەکردن بە أمام الترمذی أبن حبان والحاکم وە قەدریان بزانێت وە خۆشی بناسێت . ئەوان بەدوای نەپێکانێك دەگەڕێن, کە دەیبینن لە (الترمذی أبن حبان والحاکم) تانەی لێدەدەن ئای بەچ پێوە رێك قسەدە کەن ؟ وە ئەمەش ناساندنی حاكم المطيري کە دەشێت لاتان نە ناسراو بێت :

إلي من لا يعرف من هود . حاكم بن عبيسان المطيري

قال الشيخ صالح بن فوزان الفوزان حفظه الله في كتابات د. حاكم العبيسان المطيري وذلك عند تقديمه لكتاب د. حمد يقول الشيخ صالح بن .العثمان في رده على د. حاكم المطيري فوزان الفوزان حفظه الله حاكم العبيسان – المطيري –أفكاره المخالفة لمنهج أهل السنة والجماعة,ليس كما رسم لنا النبي صلى المنهج الذي سار عليه .الله عليه وسلم المنهج السليم في ذلك علماء المسلمين. وتجنبا لمنهج الخوارج والمعتزلة والسنة وما عليه سلف الأمة وأئمتها

كتبه :صالح بن فوزان الفوزان

حاكم بن عبيسان المطيري , كێ يه :

شێخ فوزان فوزان له پێشەكيەكدا كەبۆ كتێبێكی(د.احمد عسمان)نووسيويەتی كەڕەدە بۆ نووسينەكانی(حاكم بن عبيسان المطيري) دەڵێت :

بيرو بۆچونەكانی موخالەفەی عەقيدەی ئەهلی سونە وجەماعيە , جياوازە لە وەی كە پێغەمبەر ﷺ بۆی دياری كردووين , ئەوەيە كە پێشەوايان و زانايانی ئومەتی لە سەر بوون جياواز , نەك موعتەزلە و خەوارج , سونەت ئەوەيە كەپێشينەی صالحی ئومەتی لەسەربوون .

هذه حقيقة الدكتور حاكم عبيسان المطيري الحميداني/منتديات الحمدانين .

كان فِي بِداية التزامه مِن المتاثرين بمنهج(جهيمان العتيبي) و نشا علي مِنهج جماعة التكفير والهجرة وتاثر بها, . حيثُ يدعوا طلب العلم لدي علماءَ السلفيين كالشيخ ابن باز وابن عثيمين رحمها الله وغيرهم محاولا تعديل صورته المشوهة أمام الناس وهو فِي ذلِك يكذب والله علي ذلِك مطلع وهو علام الغيوب.فنلاحظهم الآن يكتب دَرسنا

عِندَ ابن باز صحيح البخاري وعِندَ ابن عثيمين التوحيدَ ونحن طلبة العلم الشرعي نعلم ان لَم يدرس عِندَ ابن عثيمين ابدا ولا عِندَ ابن باز كذلِك ولكن يُرِيدَ ان يبعدَ شَبة التكفير والانحرف عنه فيلجا الي التملق عِندَ العلماءَ الكبار ليثبت مِن خِلالهم أنه سلفي وهو علي غَير ذلك فدَ جعل نفْسه مفتي ولا حَول ولا قوة الا بالله واصبح يتحدث فِي والاسوا مِن ذلِك فإن امور الشريعة وهو لا يعرف الثري مِن الثريا وهَذه والله الطامة الكبري. فِي عدة مواقع فِي الانترنت وباسم مستعار حتّى لا يعرفه واسوا مِن ذلِك يكتب العلامة أحدَ ثُم يستشهدَ بارائه المنحرفة قائلا بمنتهي الغباءَ والجهل انظروا الي ما قاله وماذَا بَعدَ هَذا السفه فوالله فماذَا بَعدَ هَذا الجنون يا أنت أجهل مِن ان تَكون حتّى طالب علم مبتدا وبغرورك جعلت نفْسك علامة هَذا ما هُو الا دَليل علي وجودَ مرض وارهاصات جنون العظمة

مصدر : منتديات الحمادين

ئەمە ڕاستی کەسێتی (حاكم بن عيسان المطيري الحميداني) يە منتديات الحمادين :

لە سەرەتای پابەندبونیدا سەرسام بوو بە ڕێچکەی (جهيمان العتيبي) وە لەسەر بەرنامەی جماعەی تەکفیر و هیجرە نمای کرد وە شوینکەوتویان بوو , دەیوت من تەلەبەی علمی سەلەفیم لەلای شێخ ابن باز وە شێخ ابن عسیمین بۆ پەردەپۆشی شێوەی شێواوی خۆی لای خەڵکان, بەوە دروێ دەکرد و خوا ئاگاداری هەمووان و غەیبە, وە ئێستە دە بینین دەڵێت کەصحیحی بوخاریم لای ابن باز دەخوێند و التوحید لای ابن عسیمین لەکاتیك ئێمە تەلەبەی علم بوین دەزانین لای ئەوان نەی خوێندوە تەنها بۆ پەردەپۆشی لادان کوفریەتی وە بڵێت کە سەلەفیم کەوانییە , وە ئەو خۆی کردوە بە موفتی وە خراپتر لەسەر شەرع قسەدەکات وە ئەو هیچ نازانێت ئەمە بەڵایەکی بێشوماره , وە لە هەندێك مواقیعی ئەنتەرنێتدا بەناوی شاراوە سیفەتی علامە بۆ خۆدادەنی بۆ بڵاوکردنەوەی جەهل ولادانەکانی , ئەمە شێتێتی ونەخۆشیە, کە تۆ زۆر لە وەکەمتری کەتەلەبەی عیلمیش بیت .

سەرچاوە: منتديات الحمادين

٣١-لاپەڕە ٦٢ ڕاست نی یە فەرمودە ناس احمد شاكر رحمه الله وانالێ و دەڵێت فەرموودەكە:

(الراوى أبي هريره,المحدث احمد شاكر:الحكم حديث حسن صحيح المصدر مسند أحمد صفحة او رقم ١٦/١٦٩

پێشتریش بەیان كراوە .

٣٢- قسەی محمد عبدە كە دەڵێت بۆم یەكلای نەبۆتەوە فرقە الناجيه ,چ كاریك دەكات لەسەرفەرمودەكە ؟

٣٣-لاپەڕە ٦٤ كەسێك لەخوابترسێت توهمەت بەسە ركەسدا نادات (نالێت ما أنا عليه وأصحابي هەڵبەستراوە) بێ دەلیلی صحیح ! جا چۆن وانالی ئەگەر كەسێك ئەمە ناسنامەكەی بێت , با ئاشنابیت پێی :

من هو "حسن بن علي السقاف"،

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله وعلى آله وصحبه

أما بعد:فإن هذا الرجل المدعو حسن السقاف له كثير من الخلط والخبط في العقيدة، وله إساءات بالغة على كثير من أهل العلم المنتسبين إلى منهج السلف، فيسميهم مشبهة وحشوية ومجسمة، ومن هؤلاء شيخ الإسلام ابن تيمية وتلميذه ابن القيم، ومن المعاصرين الشيخ الألباني والشيخ عبد العزيز

بن باز، والشيخ ابن عثيمين، وقد ذكر صاحب كتاب "كتب حذر منها العلماء"

الشيخ مشهور بن حسن آل سلمان مؤلفات هذا الرجل السقاف ضمن هذه الكتب التي قد وقع التحذير منها، ومن ذلك: كتاب: عقيدة أهل السنة والجماعة.كتاب: بهجة الناظر في التوسل بالنبي الطاهر .

كتاب: الإغاثة بأدلة الاستغاثة. كتاب: إلقام الحجر للمتطاول على الأشاعرة من البشر.كتاب: تلقيح الفهوم العارية في نفي لفظ "أين الله" وعدم ثبوته في حديث الجارية.

هذه بعض مؤلفاته المحشوة بالسموم، وقد تولى عدد من الأفاضل الرد عليه ومن هؤلاء:

الشيخ سليمان بن ناصر العلوان في كتابه: الكشاف عن ضلالات حسن السقاف.

الشيخ علي الحلبي في كتاب: الأنوار الكاشفة لتناقضات السخاف الزائفة، وكتاب الإيقاف على أباطيل قاموس شتائم السقاف.

والشيخ عبد الكريم بن صالح الحميد في كتابه: الإتحاف بعقيدة الإسلام والتحذير من جهمية السقاف. وغير هؤلاء، والله أعلم.

مصدر : اسلام ويب / مركز الفتوى

حسن بن علی السقاف کێیە :

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله وعلى آله وصحبه أما بعد:

ئەم کەسە زۆر تێکدان و پێدانی هەیە لە بواری عەقیدە دا , وە زۆر زیادەڕەی هەیە لە سەر ئەهلی عیلم ئەوانەی لەسەر مەنهەجی سەلەفین , وە جۆرە ها وەسفی ناشرین ناویان دەبات , لە وانە شێخ ئیسلام ابن تیمیە وە تەلەبەکەی ابن قیم وە هاوچەرخان علامە البانی و شێخ ابن باز وە شێخ ابن عسیمین ,

وە لە کتێبی **(کتب حذر منها العلماء)** کە **هی (الشيخ مشهور بن حسن آل سلمان)** لە ناویاندا لە کتێبەکانی سقاف ئاگادارمان دەکاتەوە بەم ناوانە :

كتاب: عقيدة أهل السنة والجماعة.
كتاب: بهجة الناظر في التوسل بالنبي الطاهر.
كتاب: الإغاثة بأدلة الاستغاثة.
كتاب: إلقام الحجر للمتطاول على الأشاعرة من البشر.
كتاب: تلقيح الفهوم العارية في نفي لفظ "أين الله" وعدم ثبوته في حديث الجارية.

ئەمانە هەندیك لەو كتێبانەن كە ناواخنن بە ژەهر , وەهەندیك لە زانایانی بەڕێز هەڵساون بە وەڵامدانەوەی ئەم كتیبە ژەهراویانە لە وانە :

شێخ **سليمان بن ناصر العلوان** لە كتێبەكەی بەناوی: **الكشاف عن ضلالات حسن السقاف.**

شێخ **علي الحلبي** لە كتێبەكەی بەناوی: **الأنوار الكاشفة لتناقضات السخاف الزائفة، وكتاب الإيقاف على أباطيل قاموس شتائم السقاف.**

شێخ **عبد الكريم بن صالح الحميد** لە كتێبەكەی بەناوی: **الإتحاف بعقيدة الإسلام والتحذير من جهمية السقاف.**

وە جگە لەمان , **واللهُ اعلـم**

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ إِثْمٌ وَلَا تَجَسَّسُوا وَلَا يَغْتَب بَّعْضُكُم بَعْضًا أَيُحِبُّ أَحَدُكُمْ أَن يَأْكُلَ لَحْمَ أَخِيهِ مَيْتًا فَكَرِهْتُمُوهُ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ تَوَّابٌ رَّحِيمٌ (الحجرات ١٢).

ئەی ئەو كەسانەی باوەڕتان هێناوە، خۆتان زۆر بپارێزن لەگومانی خراپ، لەڕاستیدا هەندێ لەو گومانانە گوناهو تاوانن (بۆیە حەق وایە لەهەموو

گومانێک خۆپارێزین) بەشوێن کەمو کووڕیی و عەیب و عاری یەکتردا مەگەڕێن و سیخوڕی مەکەن و لەپاش ملەباسی یەکتری بەخراپ مەبەن، ئایا کەستان خۆشی دێت لەوەی گۆشتی برای خۆی بەمردووپی بخوات؟! دیارە کاری واتان زۆر پێ سەخت و ناخۆشە، دەی کەواتەلەخوا بترسن و پارێزگار بن، چونکەبەڕاستی خوا گەڕانەوەی خەڵکی وەردەگرێت و میهرەبانە بۆتان.

مصدر : اسلام ويب / مركز الفتوى

٣٤–لاپەڕە ٦٥ بیرو بۆچونی نوێ , هەیە لە کتێبەکە بەبێ بەڵگە , ئایا کەس نەجاتی دەبێت ئەگەر أتباعی (الرسول ﷺ) نەبێت ؟ ئەگەرکەسێك هەمووقورئانی لەبەر بێت , وەکەسێك لەغەزادا بکوژرێت , وەکەسێك ماڵ بەخشەرەوەبێت بۆ خودا, وە بە أتباعی (الرسول ﷺ) نەبێت ئەوایەکەمینی کەسانن کە ئاگری دۆزەخیان پێ خۆش دەکرێت . (أول خلق الله تسعر بهم النار يوم القيامة. رجل جمع القرآن، ورجل قتل في سبيل الله، ورجلٌ كثير المال) الترمذي ٢٣٨٢ ئەمانە نموونە إتباع نەبوونی صەحیحی

پێغەمبەرە ﷺ.کە لەڕوکەشدا پێچەوانەدیارە , کە لە تەفسیری فەرموودەکەدا هاتووە.

٣٥–لا ٦٧ وە الله خۆخڵە تاندنە ڕوون ئاشکرایە ئەوانەی لەسەر ئیتباعی (الرسول ﷺ)ن ئەی ئایا دەبێت ,ئەوانە بن کە (بەخشەر بۆ ناوبانگ زانا بۆ ناو شەهید بۆ ئازایەتی (الترمذي ٢٣٨٢) وشەخس پەرستان یان شیخ پەرستان یان مونافـقان یان شیعەکان یان خوارج یان توندڕوان یان لادەڕن .....هتد) بن؟

٣٦–لاپەڕە ٦٧ تا ٧٨ قسەی کێت نووسیوە لەولاپەڕانەدا, بەڵگەی دروستت نەوتووە بۆ یان ,قسەی هەموویان بێ بەڵگەی شرعی بۆخۆیانە و وەرنەگیراوە .

٣٧– کێن ئەوانەی دەڵێن فەرموودە کە (مضطرب) ە ناو وە مصدری قسەکانیان بڵێ؟.وە کوا بەڵگە دروستەکانیان .

٣٨–**لاپەڕە ٧٨** کۆتا ی لاپەرە زۆر راستە إن شاءالله هەمووئیمان داران لە بەهەشتن .وە ڕەحمی الله زۆرە هەموو موسڵمانانیش

بگریته وه بەڵام قال تعالى ﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ النَّاسَ شَيْئًا وَلَٰكِنَّ النَّاسَ أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ﴾. يونس - الآية ٤٤

بەڕاستی خوا هیچ جۆرە ستەمێک ناکات لە خەڵکی، بەڵکو خەڵکی خۆیان ستەم لەخۆیان دەکەن.

٣٩–گریمانە تەنها لەبیرکاریدا ڕاستە شەرع بە گریمان نابێت وە بەر هەرحاڵ ووشەیەك نی یە لەشەرعدا بەرجەستەبێت , و ناموێیە.

٤٠– لاپەڕە ٨١ دووبارە تۆ (الجديع) بە زانایەکی گەورەی فەرمودوناس ناو دەبەیت, کەسایەتی نەشاز و نا فەرمودەناس و هەڵگەڕاوە لە ئەهلی سونەو جەماعەوخاوەن ئاڕائی نادروست وناموٚ , لەکوٚن ونوێ دا ئەم کەسایەتیانە لەبواری فەرموودە دا جیگایان نەبوٚتەوە وهیچیان لێ وەرنەگیراوە, وە ئەو :

من هو الجديع / كتابة عبد العزيز بن عبد الله الراجحي

١- أن كت الجديع مبني على أصول متناقضة وآراء متعارضة في الرواية والدراية ، وقد رددت عليه بما لا مزيد عليه في طبعة جديدة من كتابي :(نصح الأمة في فهم أحاديث افتراق الأمة).

٢-أن الجديع (غُيّر وتغير ، فقد شب في الكويت ظاهرا مع السلفيين ، ولكنه كان من بقايا جماعة جهيمان ، فظهرت عليه العجلة والشذوذ في الفتاوي ؛ كقوله : أن العورة هي القبل والدبر ، وإباحة الموسيقى والألحان ، وجواز حلق اللحى ، والتشبه بالكفار في أزيائهم ، وإباحة الدخان ، وجواز إتيان المرأة في دبرها ، إلى مجموعة كبيرة من شذوذه الشهوانية ، وأحواله في بريطانيا لا تسر مخلصا - هداه الله - ، وإن فرح به الخلوف من الإخوان المسلمين ، ثم ضم إليها كتابا في الشبهات ، نسأل الله العصمة من فتنة الشهوات والشبهات

٣- أن الجديع أعلن انسلاخه من اهل السنة والجماعة؛ فانضم إلى مجلس علماء أوربا تحت قيادة القرضاوي ، مما يدل على أن الرجل

أعلن عن حزبيته الإخوانية ...وهكذا القوم يتمسكون حتى يتمكنون ...ويظنون أنهم يخدعون أهل السنة والجماعة .

٤- -من معرفتي السابقة بـ الجديع ؛ فهو متقلب كل يوم برأي ، وانتحل اسما مستعارا ؛ هو عبدالله بن يوسف ,الجديع (مخفيا حقيقته ؛ وهو :يعقوب جاسم اليعقوب ، مما يدل أن وراءه جهات خفية تحركه وتوجهه ، والله أعلم.

الجديع كێ یە؟ نووسینی دکتۆر عبدالعزیز بن عبدالله الراجحي

١ – نووسینەکانی لەسەر ئوسوڵێکی هەڵگەڕاوە بۆچونی دژکاری لەگیرانەوە و تێگەیشتنن , وە لەکتێبە نوێکەم دا وەڵامی تەواوم داوەتەوە بەناوی (نصح الأمة في فهم أحاديث افتراق الأمة).

٢ – گۆڕاو گۆڕدرا , لەگەنجیدا لە کویت بە ڕواڵەت لەگەڵ سەلەفیەکان بوو,بەڵام ئەو لەپاشکۆی (جوهەیمیەکان) بوو, وە پەلەی و نەشازی لە فتواکانی دا پێوە دیار بوو ,وك : دەڵێت عەورەت پاش و پێشە , وە حەڵاکردنی موّسیقا , وە کە ڕیش تاشین دەبێت و (جائزة), وە شێواندن (تشبة) بە کافران لەجل وبەرگدا حلاڵە , وە جگەرە کیشان جائیزە , وە حەڵاڵی دواوەی ئافرەت , وەکۆمەڵیکی تر لەنەشازی و شەهەوات , وەحاڵی لە بەریتانیا لەسەر ئەمەیە, وە زۆرین لە اخوان مسلمین پێ ی دڵخۆشن , وەکتێبێکی لەسەر شوبهات نووسی , پەنابە خوا دەگرین لەفیتنە و شەری شوبوهات

٣ – ئەو داماڵینی خۆی لە سەلەفیەت ڕاگەیاند, وەچووە پاڵ کۆری زانایانی ئەوروپا لە ژێر سەرکردایەتی القرضاوي بەمەش ئەندامێتی خۆی بۆ ئیخوان ڕاگەیاند , وە ئەمانەوان تا پێدەگەن , وا ئەزان ئەهلی سونە وجەماعە دەخڵەتێنن .

٤– لەناسینی پێشترم بۆی ئەو ڕاڕا یە هەر ڕۆژ بەشێوە یەك , وە ئەو ناو یگۆڕاوی بۆخۆی دانەوە (عبدالله بن یوسف الجدیع) وە شاردنەوەی ناوی ڕاستی خۆی (یعقوب جاسم یعقوب) ئەمەش ئەوە دەردەخات کە جیهەتیك لە پشتیوەن دەیجوڵێنن و ئاراستەی دەکەن , والله اعلم .

٤١–لاپەڕە ٨٣ ژ ٢ قسەی شێخ اسلام ابن تیمیە لای هەموو ئەهلی سونە و جەماعە دروستە .ئەگەر موافقی دەلیل بێت .

٤٢–لاپەڕە ٨٤ ژ ٣,٤ بەگشتی هەر کەس لەهەرشێوەیەك و ڕەگەزو شوێنێك بێت .تابعی (الرسول ﷺ وە هاوەڵەکانی بن) لەفرقەی ناجی یە.

٤٣–لاپەڕە ٨٥ ژ ٥ ڕاستە ئەمە بڕوای هەموو تابعینی (الرسول ﷺ وە هاوەڵەکانیەتی) وە ئەهلی سونە وجماعە .

٤٤–لاپەڕە ٨٦ ژ ٦ زۆر ڕاستە تەنها ئەمە(هم على السنة والطريقة الشرعية) ڕێچکەی ئەهلی سونەو جەماعیە.

٤٥–لاپەڕە ٨٧ ئەوە ئەهلی سونە جەماعەن کە إعتقادیانە موسوڵمان بەهەتاهەتای لە دۆزەخ نا مێنێتەوە .

٤٦–لاپەڕە ٩١ ئەهلی سونە وجەماعە بڕوایانە کە (ما انا عليه وأصحابي) پێوەری چونە بە هەشتە وە موسڵمان بۆهەتاهەتای لە دۆزەخ نامێنێتەوە, بە ویستی پەروەردگار.

٤٧–لاپەڕە ٩٢ کەس بە تەنها تەزکیەی خۆی وە بۆ کەسیشی ناکات لە ئە هلی سونە وجەماعە, وە هیچ ڕێگری نییە موسوڵمانان ئەهلی سوونەوجەماعەبین بە شوێنکەوتنی الرسول ﷺ .

٤٨–لاپەڕە ٩٢,٩٣ إعتیقادی تەواوی ئەهلی سونە و جەماعەیە .

٤٩–هەمووی بەڵگەن بۆ بڕوای تەواوی ئەهلی سونە و جەماعە یە وە قەول و بڕوای ئەوانە (قال الله و قال الرسول ﷺ) .بەڵام پێوستە بە بیرو بڕواو و کردەوە– نووسین) ئەمانە بەرجەستەکەین هەمووان.

قال الرسول ﷺ

(أنصرأخاك ظالما أومظلوما.فقال رجل يارسول الله أنصره إذا كان مظلوما افرأيت إذا كان ظالما كيف أنصره؟ قال تحجزه,أوتمنعه,من الظلم فإن ذ لك نصره) البخاري/٦٩٥٢

وما كتبته الا لنصرتك

فما أصبت فمن الله، وما أخطأت فمن نفسي والشيطان، وأسأل الله سبحانه وتعالى أن يجعلنا وإياكم من أهل العروة الوثقى المتمسكين بالسنة والحريصين على طلب العلم و يجعلنا هداة مهتدين غير ضالين ولامضلين.

والله أعلم،،

وآخر دعوانا أن الحمد لله رب العالمين وصلى الله وسلم وبارك على نبينا محمد وعلى آله وصحبه أجمعين.

سەرچاوەکان

القرآن

وەرگێرانی ئایەتەکان .ماموٚستا بورهان محمد امین له :

مشروع المصحف الإلكتروني - HOLY QURANآيـات - القرآن الكريم

بجامعة الملك سعود- وەگیراوە

صحيح بخاري

صحيح مسلم

كتاب واحة الفقيه المتفقه

كتاب الرسالة لشافعي

شبكة الاسلام سؤال وجواب

مدونة مقالات للشيخ: بدر بن محمد البدر العنزي

صحيح ابن ماجه

شرح الطحاوية

صحيح الجامع

مجموع فتاوى ابن عثيمين

صحيح ابى داود

سنن الترمذى

الصحيح المسند

صحيح دلائل النبوة

مجموع الفتاوى لأبن تيمية

الباعث علي الخلاص

مجمع الزواد

النهاية والبداية

الكافي الشاف

الاجوبة المرضية

الفتح الربانى

مجموع فتاوى ابن باز

السلسلة الصحيحة

الاباطيل والمناكر

الاجوبة مرضية

مسند احمد

شبكة دفاع عن السنة

مجموع فتاوى ومقالات متنوعة المجلد الخامس والعشرون,لابن باز

كتاب التعليقات السنية شرح أصول الدعوة السلفية

شبكة اسلام ويب مركز الفتوى

شبكة ملتقى أهل الحديث

شبكة الدفاع عن السنة

كتاب (موارد الحافظ أبن كثيرفي تفسيره)

مصدر الدرر السنية /حزانة الكتب/كتب التفسير ,لمقبل الوادعي

التفسير ***TAFSIR (EXPLICATION)*** **ابن كثير IBN-KATHEER**

التفسير TAFSIR (EXPLICATION) الطبري-AL - TABARI

التفسير TAFSIR (EXPLICATION) القرطبي - AL-QORTOBY

١٤٤١ كۆچی ٢٠١٩ زایینی

awatimndjalal@gmail.com